

OD BŘEHU KE KOŘENŮM

Koncepce ochrany krajiny
a šetrného rozvoje Kovářova

Bc. KAROLÍNA MOLÍKOVÁ

KRAJINA LIPENSKA VYBRANÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE

ATELIÉR SALZMANN / BEČVÁŘOVÁ / POZDECH

DIPLOMNÍ PROJEKT

ČVUT FAKULTA ARCHITEKTURY

15120 ÚSTAV KRAJINÁŘSKÉ ARCHITEKTURY

LS 2025

DIPLOMOVÁ PRÁCE

KRAJINA LIPENSKA Vybraná případová studie

OD BŘEHU KE KOŘENŮM
Koncepce ochrany krajiny
a šetrného rozvoje Kovářova

Vypracovala
KAROLÍNA MOLÍKOVÁ

Vedoucí práce
doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.

ČVUT
Fakulta architektury
15120 ÚSTAV KRAJINÁŘSKÉ ARCHITEKTURY
ATELIÉR SALZMANN / BEČVÁŘOVÁ / POZDECH
LS 2025

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Karolína Molíková
AR 2025, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) KRAJINA LIPNESKA – VYBRANÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE
NÁZEV PŘÍPADOVÉ STUDIE: OD BŘEHU KE KOŘENŮM – KONCEPCE OCHRANY KRAJINY A ŠETRNEHO ROZVOJE
KOVÁŘOVA

(AJ) LIPNO REGION LANDSCAPE – SELECTED CASE STUDY

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	Doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.	Ústav: 15120 – Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:		
Klíčová slova (česká):	ochrana krajiny, krajinný ráz, břehová zóna, plužiny, krajinná struktura, retenční opatření, kulturní krajina, měkký turismus, udržitelný rozvoj, prostupnost, revitalizace, regulace zástavby, rekreační tlak, permakulturní hospodaření	
Anotace (česká):	Diplomová práce navazuje na výstupy diplomního semináře <i>Krajina Lipenska</i> , který formuloval obecné principy pro ochranu a rozvoj území. Tyto principy dále rozvíjí a zpodrobnuje případová studie na vesnici Kovářov, která v současnosti čelí rostoucímu tlaku na zástavbu a rekreaci. Návrh vychází ze tří pilířů: stabilizace a ochrana krajiny, její šetrné zpřístupnění a řízený rozvoj sídel. Stabilizace se zaměřuje na zpomalení odtoku vody, obnovu niv, krajinnou zeleň, ochranu historických struktur a břehové zóny. Zpřístupnění krajiny podporuje nová síť stezek, které podporují měkkou rekreaci. V rámci udržitelného rozvoje je kladen důraz na využití stávajících struktur, jako jsou brownfieldy a proluky místo rozpínání zástavby do volné krajiny. Nová výstavba respektuje krajinný ráz, měřítko a sezónní charakter místa. Výsledkem je koncepce, která propojuje ochranu, zpřístupnění a šetrný rozvoj krajiny tak, aby mohla i nadále sloužit jak přírodě, tak lidem.	
Anotace (anglická):	The diploma project builds on the outcomes of the diploma seminar “Lipno region landscape,” which formulated general principles for the protection and development of the territory. These principles are further developed and specified through a case study of the village of Kovářov, which is currently under increasing pressure from development and tourism. The design is based on three main pillars: stabilization and protection of the landscape, its sensitive accessibility, and the managed development of settlements. The stabilization focuses on slowing surface runoff, restoring floodplains, reinforcing landscape greenery, and protecting historic structures and the riparian zone. The accessibility of the landscape is supported by a new network of trails that encourage soft forms of recreation. As part of sustainable development, the proposal emphasizes the reuse of existing structures—such as brownfields and underutilized plots—rather than the expansion of settlement into open countryside. New construction respects the landscape character, scale, and seasonal rhythm of the place. The result is a concept that integrates protection, accessibility, and sensitive development of the landscape so that it may continue to serve both nature and people.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne _____ podpis autora-diplomanta _____

podpis autora-diplomanta

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
Zadání diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Karolína Molíková

datum narození: 14.12.1999

akademický rok / semestr: 2024-25 / letní semestr
studijní program: Krajinářská architektura
ústav: Ústav krajinářské architektury – 15120
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.

téma diplomové práce: Krajina Lipenska – vybraná případová studie

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem diplomové práce je zpracování návrhu krajiny Lipenska zaměřené na ochranu a rozvoj této oblasti s ohledem na její přírodní, kulturní a rekreační hodnoty. Práce bude zahrnovat analýzu stěžejních přírodních a krajinných prvků, identifikaci limitů a potenciálů území, návrh usměrnění rozvoje a vymezení nové specifické oblasti s nadmístním významem. Návrh bude vycházet z platné legislativy, mezinárodních závazků a zásad územního plánování, přičemž jedním z výstupů bude návrh opatření a doporučení využitelných v aktualizaci Zásad územního rozvoje.

Návrh představí stanovené principy na vybrané případové studii, která bude během semestru konzultována a dohodnuta s vedoucím diplomové práce.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

- Výstavní postery v celkovém formátu 1188 x 1680 mm
- 2x portfolio A4 se všemi náležitostmi.

Měřítka a detaily zpracování závěrečných výstupů budou během semestru konzultovány a dohodnuty s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model vybrané části řešeného území, měřítko a rozsah bude stanoveno po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

Datum a podpis studenta _____

10.02.2025 Kolton

Datum a podpis vedoucího DP

Ing. Klára
Salzmann, Ph.D.

Digitálně podepsal Ing.
Klára Salzmann, Ph.D.
Datum: 2025.02.09 12:08:11
+01'00'

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

17.2.2015
— Hlucina

10.2.2025

PŘEDMLUVA

Samotná diplomová práce se skládá ze dvou částí.

První částí jsou **výstupy z diplomního semináře (DSN) Krajina Lipenska**, jehož hlavním cílem bylo navrhnout koncepční rámec ochrany krajiny a udržitelného rozvoje území Lipenska ve větším měřítku – na regionální úrovni. Zpracovaný návrh v DSN se zabývá především širšími vztahy, hodnotovými strukturami a limity území, a **definuje základní principy, na nichž by měla být ochrana krajiny a její rozvoj na Lipensku v budoucnu postaveny**.

Drouhou částí je pak **případové studie**, která má za cíl ověřit zvolený přístup a aplikovat navržené principy ochrany v konkrétním území. Cílem je převést koncepční úvahy z DSN do podrobnější úrovně a navrhnout **konkrétní lokální opatření**, která budou **reagovat na reálné potřeby daného místa** a současně zůstanou v souladu se strategickými cíli celého území Lipenska.

Slovník pojmů

Krajinný ráz

Přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Mezi znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu patří například morfologie terénu, lesnatost, druhové složení lesů, členitost lesních okrajů, louky, pastviny, nelesní zeleň, přítomnost vodních toků včetně potoků a struh, meandrující potok, přítomnost rybníků, tůní, výrazné skalní útvary a další prvky.²

Plužina

Plužinou rozumíme zemědělské zázemí obce. Tedy veškerou zemědělskou půdu, která k sídlu náležela.³

VKP - Významný krajinný prvek

– definice viz. 01- diplomní seminář (str. 21,22)

Ekoton

Pásové (lemové, okrajové, přechodové) společenstvo na styku dvou různých společenstev, např. louka - les, s charakteristickými životními podmínkami.⁴

Sukcese

Vývoj a změny ve složení společenstev v ekosystému. Proces, kterým prochází každý z ekosystémů v přirozených podmínkách samovolným způsobem.⁵

Sekundární bezlesí

Louky a pastviny, které vznikly v místech dřívějšího lesa.⁶

OBSAH

01 DIPLOMNÍ SEMINÁŘ – KRAJINA LIPENSKA

1	ÚVOD.....	7-10
1.1	Krajina	
1.2	Dědictví nešetrného hospodaření	
1.3	Územní plánování jako klíčový nástroj	
1.4	Lipensko	
2	CÍL A PŘÍNOS PRÁCE.....	11-12
3	METODIKA.....	13-14
3.1	Návrat Lipenska	
3.2	Legislativní rámec a nástroje územního plánování	
3.3	Mezinárodní závazky a strategie	
3.4	Limity a potenciály	
4	ŘEŠENÉ ÚZEMÍ.....	15-16
4.1	Širší vztahy	
4.2	Vymezení řešeného území	
5	ANALYTICKO-NÁVRHOVÁ ČÁST.....	17-46
5.1	Legislativní rámec – Vybrané zákony a vyhlášky	
5.2	Hierarchie nástrojů územního plánování	
5.3	Proč rozšířit ochranu krajiny Lipenska?	
5.4	Ochrana krajiny Lipenska v Zásadách územního rozvoje (ZÚR)	
5.5	Specifická oblast	
5.6	Rozvoj regionu	

02 VYBRANÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE – KOVÁŘOV

1	ÚVOD.....	49
2	CÍL A PŘÍNOS PRÁCE.....	51
3	METODIKA.....	53-54
3.1	Výchozí rámec - Krajina Lipenska	
3.2	Případová studie Kovářov	
4	ŘEŠENÉ ÚZEMÍ.....	55-68
4.1	Úvod a lokalizace území	
4.2	Kovářov v kontextu Krajiny Lipenska M 1:125 000	
4.3	Vymezení řešeného území Kovářov M 1:20 000	
4.4	Rizika a hrozby	
4.5	Kovářov - krajina mezi hodnotami a tlakem	
5	ANALYTICKÁ ČÁST.....	70-101
5.1.	Fotodokumentace, terénní průzkum	
5.2	Analýza krajinné a vegetační struktury	
	Vnímání krajinného rázu a identity krajiny	
	Vývoj využití území	
	Biochorické členění a potenciál přirozené vegetace	
	Cílové typy krajiny dle Územní studie krajiny JČK	
	Historický vývoj luk a pastvin, Dochované krajinné struktury	
	Charakter travních porostů	
5.3	Ochrana biotopů a živočichů	
5.4	Vodní režim a retenční potenciál území	
5.5	Typologie břehů	
5.6	Prostupnost a orientační body v krajině	
5.7	Intravilán – urbanistická struktura a charakter sídel	
5.8	Plánovací záměry dle aktuálního UP	
5.9	SWOT Analýza, Problémová mapa	
5.10	Závěr z analýz	

6 NÁVRHOVÁ ČÁST103-160

6.1 Tři pilíře

6.2 Východiska návrhu

6.3 Stabilizace a ochrana krajiny

6.3.1 Retence a zpomalení odtoku

6.3.2 Koncepce krajiny

6.3.3 Koncepce rozvoje břehové zóny

6.4 Šetrné zpřístupnění krajiny

6.4.1 Typologie tras

6.5 Řízený rozvoj sídel

6.5.1 Regulace rozvoje a udržitelný turismus

6.5.2 Kovářov – centrum pobytu a rekreačního rozvoje

6.5.3 Hrdloňov – přírodní enkláva pro měkký turismus a soběstačné ubytování

6.6 Plánovaný vs navržený rozvoj území

7 ZÁVĚR161-162

8 PODĚKOVÁNÍ163-164

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ165-168

01 DIPLOMNÍ SEMINÁŘ – KRAJINA LIPENSKA

Obsah kapitoly 01 je výběrem nejdůležitějších pasáží z diplomního semináře Krajina Lipenska relevantních pro návrh případové studie. Diplomní seminář byl zpracován v roce 2024 ve spolupráci s Paolou Recmanovou. Zobrazené stránky kapitoly 01 jsou přebírány. Odkaz na celou práci ¹.

1 ÚVOD

1.1 Krajina

Krajina je dynamický a složitý systém, ve kterém se prolínají přírodní, kulturní, ekologické a sociální složky. Jde o prostor, kde se setkávají přírodní procesy, jako je cyklus vody, působení klimatu či eroze, s činností člověka, která zahrnuje zemědělství, urbanizaci, průmysl nebo kulturní dědictví. Tento komplexní systém je charakteristický svou propojeností – změna v jedné části krajiny může mít dalekosáhlé dopady na jiné oblasti, a to jak v ekologickém, tak ekonomickém či estetickém smyslu.

Každá krajina je jedinečná svou strukturou a dynamikou, která vychází z interakce mezi geologickým podložím, hydrologickými procesy, vegetací a lidským využíváním.

Tyto prvky spolu tvoří harmonii, která je však u nás v republice často křehká či již narušená.

Proč není respektována národní strategie adaptace na změnu klimatu?

Proč dosud plně nedodržujeme Evropskou úmluvu o krajině...

1.2 Dědictví nešetrného hospodaření
Desítky let nešetrného hospodaření proměnily českou krajinu v nefunkční systém, který se dnes nedokáže přirozeně bránit ani adaptovat na klimatické změny. Hlavním problémem je vysoušení krajiny a výrazné zásahy do jejího hydrologického systému. Následky vidíme všude kolem – bleskové povodně, eroze, vyschlé studny, úbytek živočichů a pokles zemědělské produkce. Přitom by stačilo naslouchat varováním a začít krajinu plánovat jako celek. České zákony však pojem „krajinné plánování“ neznají a bez koncepčních materiálů chybí i efektivní správa a koordinace péče o krajinu.

Pokud chceme, aby krajina znovu fungovala, musíme změnit přístup. Revitalizace a ochrana krajiny **vyžaduje spolupráci všech – státních institucí, samospráv, neziskových organizací i občanů.** Dokážeme přijmout zodpovědnost za její obnovu?

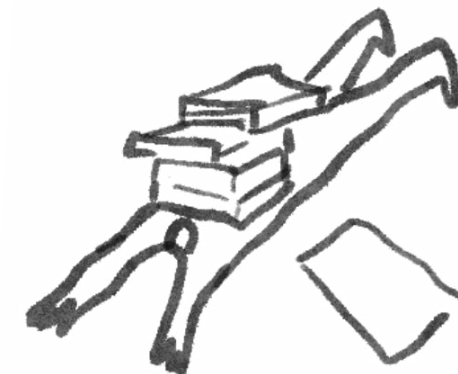
1.3 Územní plánování jako klíčový nástroj

Územní plánování představuje zásadní nástroj pro řízení rozvoje území, a tedy i krajiny. Jeho cílem je zajistit udržitelný a harmonický rozvoj.

V praxi se však často upřednostňuje pouze technická infrastruktura vytvořená člověkem, zatímco nezbytný protipól – ochrana a vyvážený rozvoj přírodních složek krajiny – bývá opomíjen.

Do technické infrastruktury řadíme především komunikace, železnice, vedení technických sítí a systém sídel. Do přírodní infrastruktury řadíme především hydrologii a geomorfologii, jako základní činitele, a další přírodní projevy.

Bez spolupráce a rovnováhy mezi těmito dvěma póly nelze hovořit o funkčním a udržitelném rozvoji. Pro dosažení skutečně udržitelného rozvoje je nezbytné propojit lidský faktor s přirozenými procesy v krajině, čímž bude vytvořeno odolné a adaptabilní prostředí jak pro současné, tak pro budoucí generace.

Proč existuje územní plánování a krajinné plánování ne...

Je naše legislativa územního plánování nastavena správně?

1.4 Lipensko

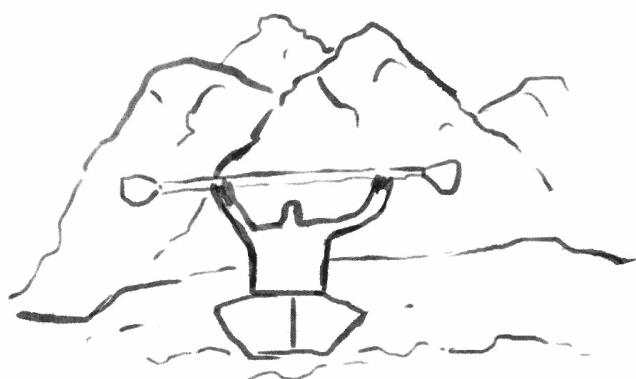
Lipensko představuje unikátní oblast, která kombinuje vodohospodářský, turistický, ekologický a energetický význam. **Jedná se o celorepublikově důležitou oblast,** především ze čtyř důvodů:

1) přítomnost Lipenské přehrady, která je největší vodní plochou v Česku a je přezdívána „jihočeské moře“,

2) přítomnost šumavské přírody, která je chráněná jako národní park a chráněná krajinná oblast, navíc zde pramení naše nejdelší řeka Vltava, která hraje zásadní roli pro zachování vodních zdrojů ve značné části České republiky,

3) je oblíbenou turistickou oblastí – díky dvěma výše zmíněným bodům je populární destinací pro rekreaci, vodní sporty, cykloturistiku a zimní sporty,

4) přítomnost vodní elektrárny Lipno využívající přehradu pro výrobu špičkové elektrické energie a regulaci výkonu celostátní energetické soustavy.

Tyto aspekty se navzájem ovlivňují a spoustakrát si jejich realizace nebo rozvoj protirečí.

Ochrana přírodních hodnot vs. rozvoj turismu a výstavby – rostoucí turistická atraktivita Lipenska vede k rozšiřování infrastruktury a zástavby, což může způsobit nadměrný zásah do krajiny a změnu místní identity, úbytek přirozených biotopů a především znečištění vodních zdrojů.

Přirozené vodní režimy vs. umělá vodní nádrž – Lipenská přehrada výrazně ovlivňuje tok Vltavy i místní ekosystémy. Regulace hladiny a její kolísání, změny teploty vody a snížení přirozené dynamiky toku mají dopad na okolní krajinu, vodní živočichy i samotné zásoby vody v regionu.

2 CÍL A PŘÍNOS PRÁCE

Cílem práce je přinést ucelený přístup k ochraně a rozvoji krajiny v oblasti Lipenska z hlediska krajinářského plánování.

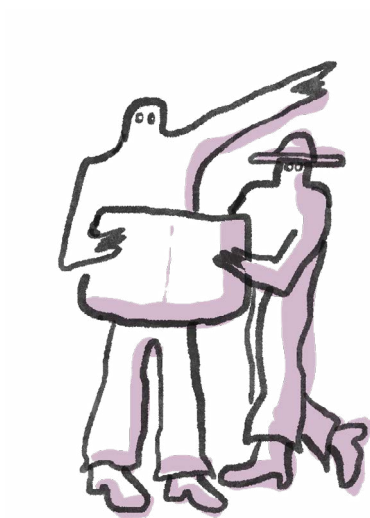
Kromě navržené ochrany je tato práce přínosem ve zpracování a sjednocení všech nejaktuálnějších dostupných analytických podkladů (ZÚR, ÚAP, ÚP, ÚSES,..) do jednoho komplexního souboru.

Data jsou zpracovány v digitální vektorové podobě v ArcGIS Pro a jsou připraveny k využití v geoportálu a dalších nástrojích územního plánování. Člověk může pracovat s překrýváním dat a získat tak cenné analýzy na jednom místě. Výsledkem je tedy souhrn nejaktuálnějších dat v rámci Lipenska.

První část práce se soustředí na vytvoření koncepce řešeného území, kde bude identifikována a navržena ochrana klíčových přírodních prvků, jako jsou údolní nivy, mokřady a cílové kvality krajiny. Důraz bude kladen na jejich začlenění do závazných dokumentů územního plánování s cílem zajistit jejich udržitelnost a funkčnost.

Na základě koncepce širšího řešeného území bude v druhé části práce vymezena Specifická oblast Lipensko. **Ta zajistí detailnější a cílenější přístup k ochraně, plánování a správě Lipenska**, než jaký umožňuje široké pojetí stávající Specifické oblasti Šumava (SOB1) s republikovým významem, jejíž je dosud Lipensko součástí.

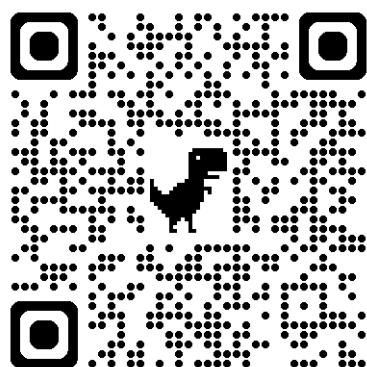

3 METODIKA

3.1 Návrat Lipenska

Jak již bylo zmíněno, revitalizace a ochrana krajiny vyžadují aktivní spolupráci všech zainteresovaných stran – státních institucí, samospráv, neziskových organizací i jednotlivých vlastníků, stakeholderů a dalších občanů. Tento projekt vychází z projektu *Návrat Lipenska*, viz QR kód, který byl vytvořen v roce 2022 v rámci semestrálních prací. V projektu se blíže spolupracovalo s neziskovou organizací Lipensko pro život a místními obyvateli z dotčených obcí. Hlavními cíli projektu bylo zlepšení kvality vodního systému a vody v nádrži, udržitelné hospodaření v krajině, podpora biodiverzity a zvýšení prostupnosti krajiny.

Projekt LípNo – Krajina Lipenska staví na znalostech a zkušenostech získaných v rámci projektu Návrat Lipenska, které dále rozvíjí a adaptuje pro potřeby menšího měřítka. Klíčovým aspektem tohoto přístupu je vytvoření funkční koncepce, která poskytne obcím v oblasti Lipenska pevný základ pro jejich vlastní plánování a rozvoj. **Proto je nezbytné začít s koncepcí na úrovni většího území, která umožní koordinaci a propojení jednotlivých opatření napříč regionem.**

3.2 Legislativní rámec a nástroje územního plánování

Projekt se mimo jiné zaměřuje na nedostatky v ochraně přírody a krajiny v rámci územního plánování a věnuje se legislativním překážkám, které omezují efektivní řešení těchto problémů. Často se setkáváme s omezeními v plánovacích dokumentacích, které mohou ztížit dosažení udržitelných a ekologicky odpovědných řešení. Je proto klíčové důkladně porozumět legislativnímu rámci, jeho hierarchii a systému.

Legislativní rámec ovlivňuje mimo jiné návrhy i ty krajinářské a to jak na strategické úrovni, tak při konkrétních zásazích do krajiny. Je důležité respektovat klíčové zákony, jako je stavební zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny, vodní zákon nebo normy upravující lesní a zemědělské hospodaření. **Tyto zákony definují pravidla pro využívání území, ale je velice důležité analyzovat, co v těchto předpisech funguje a kde je potřeba věnovat více pozornosti jejich dalšímu rozvoji.**

Struktura legislativy nám umožňuje koordinaci, často však opomíjí již zmíněnou ochranu přírodních složek krajiny. Tento projekt reaguje na tento problém a **usiluje o integraci nových požadavků na ochranu přírodních prvků a udržitelný rozvoj do stávajících dokumentů.** K tomu je nezbytné porozumět smyslu a cílům všech nástrojů územního plánování a jejich vzájemnému propojení. Práce byla zpracována na úrovni územní studie, jako neopomenutelného podkladu pro plánování krajiny, viz část 5.2 Hierarchie nástrojů územního plánování.

3.3 Mezinárodní závazky a strategie

Kromě národní legislativy se Česká republika zavázala dodržovat některé mezinárodními dokumenty a strategie. Mezi klíčové patří z hlediska ochrany krajiny *Úmluva Rady Evropy o krajině*, která je pro ČR závazná od roku 2004, a *Adaptační strategie EU* pro přizpůsobení se změně klimatu.

Úmluva Rady Evropy o krajině zdůrazňuje význam ochrany, správy a plánování krajiny v celé její rozmanitosti – od přírodních po člověkem vytvořené krajiny. Klade důraz na zapojení veřejnosti, zohlednění krajiny při rozhodování a podporu udržitelného rozvoje. ⁴ Jedná se o závazný dokument, jeho implementace v ČR je však stále jen částečná.

Adaptační strategie EU vytyčuje cíle a opatření pro zmírnění dopadů klimatických změn na přírodní prostředí, hospodářství a společnost. Klíčovými principy jsou zvyšování odolnosti krajiny, podpora udržitelných hospodářských postupů a zohlednění klimatických rizik při územním plánování. ⁵ I zde však ČR nedodrжуje všechny závazky dostatečně.

Důvodem může být nedostatečná integrace těchto mezinárodních dokumentů do českých legislativních a strategických rámců.

Je tedy důležité vytvořit silnější vazby mezi mezinárodními závazky a národními politikami, například prostřednictvím nástrojů územního plánování, které můžou tyto principy efektivně zahrnout do konkrétních opatření.

3.4 Limity a potenciály

Výstupy projektu jsou dále zpracovávány na základě nově získaných informací, analýz a prostřednictvím schůzek a diskusí s externími odborníky z různých odvětví. Tyto aktivity vedly k reflexi projektu *Návrat Lipenska*, hlubšímu porozumění fungování oblasti Lipenska a identifikaci nových limitů a potenciálů této oblasti. Mimo to i lepší orientaci v legislativě územního plánování a možnosti zapracování nových nápadů do příslušných nástrojů územního plánování.

4 ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

4.1 Širší vztahy

Řešené území se nachází v Jihočeském kraji u hranic s Německem a Rakouskem. Jedná se o významnou rekreační oblast, která se rozkládá kolem vodní nádrže Lipno na řece Vltavě, největší vodní plochy v České republice, celé v objetí šumavské přírody. Jsou zde stále patrné stopy minulosti – od odsunu obyvatel po druhé světové válce po odliv lidí během doby komunismu, kdy oblast spadala do přísně střeženého pohraničí. Krajina je charakteristická rozlehlými lesy, mírně zvlněnými kopci a vodními toky, které se prolínají s osadami a menšími obcemi.

4.2 Vymezení řešeného území

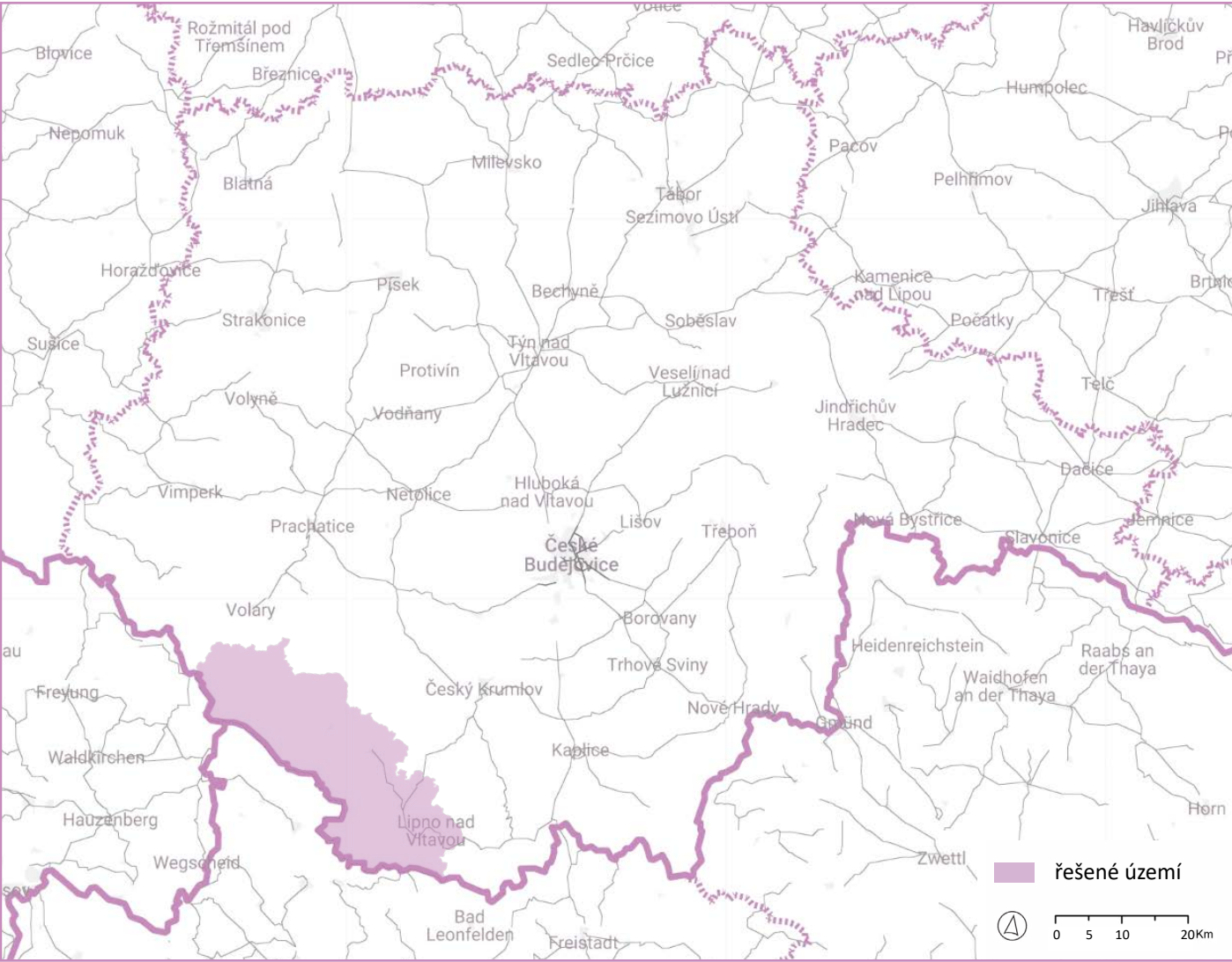
Do řešeného území patří následující obce a jejich příslušná katastrální území: část obce Stožec, konkrétně katastrální území Stožec; dále obce Nová Pec, Želnavá, Černá v Pošumaví, Přední Výtoň a Lipno nad Vltavou, stejně jako město Horní Planá a městys Frymburk. Z obce Loučovice byla zahrnuta pouze katastrální území Dvorečná, Loučovice a Kapličky, a to z důvodu jejich blízkosti k vodní nádrži Lipno.

Podkladové mapy vytvořeny pomocí Snazymaps.com ►

4.1.1 MAPA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

4.2.1 MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ V RÁMCI JIHOČESKÉHO KRAJE

5 ANALYTICKO-NÁVRHOVÁ ČÁST

5.1 Legislativní rámec -

Vybrané zákony a vyhlášky

Mezi nejdůležitější zákony patří Stavební zákon (č. 283/2021 Sb.), který tvoří základní rámec pro územní plánování, stavební řízení a používání nástrojů k rozvoji území. Tento zákon zahrnuje klíčové oblasti, jako jsou Územně plánovací podklady, Politika územního rozvoje a Územně plánovací dokumentace, které jsou pro plánování projektů menšího měřítka zásadní. Důležité je také brát v potaz zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), jenž chrání přírodní hodnoty, ekologickou stabilitu a chráněná území, a vodní zákon (č. 254/2001 Sb.), který reguluje nakládání s vodními zdroji, ochranu kvality vody a protipovodňová opatření.

Dalšími relevantními normami jsou lesní zákon (č. 289/1995 Sb.), upravující hospodaření a ochranu lesů, a zákon o zemědělství (č. 252/1997 Sb.), který se zaměřuje na udržitelné využívání zemědělské půdy. Tyto zákony doplňuje zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.), který chrání kvalitní zemědělskou půdu před zábory pro jiné účely.

I přes tuto velkou legislativní základnu však chybí jednotný a celistvý nástroj. **Fragmentace zákonných předpisů a jejich častá vzájemná nezávislost ztěžují vytvoření uceleného rámce, jenž by krajinu chránil jako komplexní systém.**

5.2 Hierarchie nástrojů územního plánování

Legislativa územního plánování je hierarchicky uspořádána a vychází z Územně plánovacích podkladů (§ 62 - § 69), které nám poskytují základní informace o současném stavu území a slouží jako podklad pro navazující dokumenty.

Na vrcholu stojí celostátní dokument Politika územního rozvoje (§ 70 - § 71e), která nastavuje rámec pro koordinaci na státní úrovni a určuje strategické směry rozvoje. S ní musí být v souladu a navazují na ni Územně plánovací dokumentace (§ 72 - § 115), kam patří Územní rozvojový plán, který slouží k podrobnější specifikaci záměrů Politiky územního rozvoje a jejich aplikaci v konkrétním území a krajské Zásady územního rozvoje, jež reflektují regionální specifika. Dále pak územní plány a regulační plány, které konkrétně definují využití jednotlivých sídelních útvarů. Tato hierarchie nám poskytuje pevný základ, ale současně stanovuje limity, které musíme respektovat.

Hierarchie nástrojů územního plánování vyplývá ze Stavebního zákona č. 283/2021 Sb. a je rozpracována v části třetí tohoto zákona, konkrétně v Hlavě III - Nástroje územního plánování (§ 61 - § 136). Tato hlava systematicky upravuje jednotlivé díly územního plánování.

Nástroji územního plánování podle Stavebního zákona č. 283/2021 Sb. jsou:

„a) územně plánovací podklady, kterými jsou územně analytické podklady a územní studie, b) politika územního rozvoje, c) územně plánovací dokumentace, kterými jsou územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán, d) vymezení zastavěného území, e) územní opatření, kterými jsou územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území.“⁶

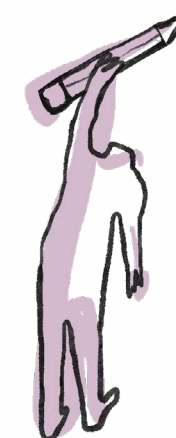
Bod a) **Územně plánovací podklady**, jakožto podklad pro navazující dokumenty, představují největší **příležitost pro zapracování** nových poznatků a požadavků **do platných a závazných dokumentů územního plánování**.

Řadíme mezi ně:

Územně analytické podklady, které nám poskytují informace o současném stavu území, jeho hodnotách, limitech a problémech. Slouží jako základ pro identifikaci rozvojových příležitostí a rizik a podporují rozhodování při tvorbě územních plánů a dalších dokumentací.

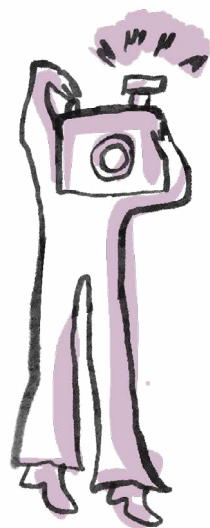
Územní studie, umožňují podrobné rozpracování konkrétního řešení pro rozvoj území, kde se zohledňují jeho specifické podmínky a potřeby. **Tento nástroj nám poskytuje flexibilitu, kterou jiné závazné dokumenty nenabízejí. Umožňuje prověřit různé varianty využití území ještě před tím, než se přistoupí k tvorbě závazné územně plánovací dokumentace.** Díky tomu můžeme efektivně koordinovat zájmy všech zainteresovaných stran, minimalizovat potenciální konflikty a připravit kvalitní podklady pro rozhodování o budoucím rozvoji daného území.

Výsledkem územně plánovacích podkladů jsou strategické dokumenty, které jsou přizpůsobeny konkrétním potřebám a zároveň respektují širší rámec územního plánování.

5.3 Proč rozšířit ochranu krajiny Lipenska?

Lipensko je krajinou s bohatými přírodními hodnotami, které hrají klíčovou roli v zachování fungujícího ekosystému. Prameniště Vltavy, nacházející se na Šumavě, je zásadní oblastí pro ochranu vodních zdrojů, které ovlivňují celou krajinu – jsou motorem biodiverzity, určují stabilitu ekosystémů a umožňují udržitelný rozvoj. Přesto se tyto hodnoty postupně vytrácejí vlivem nové zástavby, změn v rekreaci a odpočinku, které přetvářejí celý krajinný ráz oblasti.

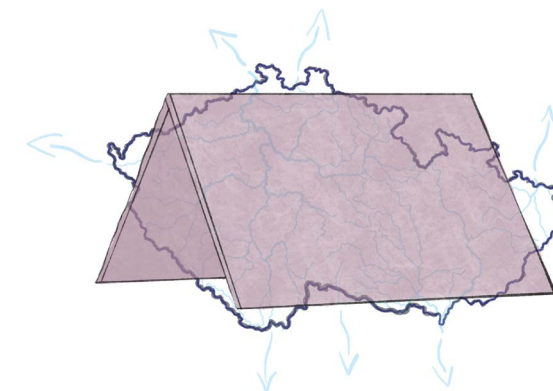

Pokud se krajina nebude chránit, v budoucnu by možná už nebylo za čím jezdit. Územní plánování často upřednostňuje technickou infrastrukturu před ochranou přírodních složek, což je patrné i na Lipensku. Tento projekt se snaží tento přístup změnit a posílit ochranu přírodních prvků, hlavně tedy vodních zdrojů a ekosystémů v klíčových strategických dokumentech. **Zachování krajiny není jen otázkou ochrany přírody, ale i budoucnosti regionu, jeho atraktivity a kvality života místních obyvatel.**

5.3.1 Důležitost ochrany vodních zdrojů a vodního ekosystému

Voda od nepaměti sloužila jako zdroj života a zdroj rozvoje pro města, vesnice, zemědělství i průmysl. Česká republika má ještě k tomu specifickou hydrologickou situaci – jsme „střechou Evropy“. **Žádná řeka k nám nepřitéká, veškerá voda, kterou máme k dispozici, pochází pouze z deště a sněhu, který spadne na naše území a vsákne se do půdy nebo stéká do potoků a řek.** Tento fakt činí ochranu našich vodních zdrojů nesmírně důležitou.

Největším povodím na území České republiky je povodí Labe. Pokud bychom však oddělili jeho podmnožinu povodí Vltavy jako samostatnou jednotku, stalo by se největším povodím v ČR právě povodí Vltavy. Klíčovou oblastí pro zachování vodních zdrojů ve značné části republiky je tedy prameniště naší nejdelší řeky Vltavy a to se nachází právě na Šumavě.

Vodní systém Šumavy je přirozeným rezervoárem vody. Prameniště, rašeliniště, mokřady, horské potoky a lesy zde plní roli přirozených „houbiček“, které zadržují vodu v krajině, brání erozi a pomáhají vyrovnávat extrémy sucha a povodní. Pokud bychom tento křehký ekosystém narušili turistickým přetlakem, nadměrnou urbanizací nebo jinými neuváženými zásahy, dopady pocítí celé Česko – od zhoršení kvality vody až po úbytek zásob vody v obdobích sucha.

Ochrana vodního systému na Šumavě je tedy nejen otázkou lokální ekologie, ale i celostátní odpovědností. Šetrné hospodaření s půdou, ochrana pramenišť a podpora přirozených procesů v krajině jsou klíčem k tomu, abychom si udrželi dostatek vody pro nás i pro budoucí generace.

5.3.1.1 Co přesně chránit?

Jednou z nejdůležitějších ploch k ochraně je **údolní niva a její ekosystémy**, které slouží jako přirozená území schopná zadržovat vodu a zmírňovat rizika povodní. Napřímené a regulované vodní toky je třeba vracet do jejich původních koryt, čímž se zlepšuje schopnost krajiny zadržovat vodu a podporuje se obnova přilehlých ekosystémů. Zároveň je potřebné chránit záplavová území, která poskytují prostor pro přirozené rozlivy vody během povodní.

Mokřady, prameniště a rašeliniště jsou dalším klíčovým prvkem ochrany vodního systému. Jak již bylo zmíněno, fungují jako přirozené „houbičky“, které zadržují vodu, filtrují znečištění a vytvářejí prostředí pro mnoho druhů rostlin a živočichů. Je třeba bojovat proti odvodňování pramenišť a mokřadů a jejich vysoušení (například kvůli nové zástavbě) a naopak podporovat obnovu již poškozených oblastí. Prameniště vyžadují ochranu před znečištěním chemikáliemi a odpady, aby mohla plnit svou zásadní funkci v koloběhu vody.

5.3.1.2 Jak chránit?

Zásadní roli hraje naše legislativa. Dříve zmíněné pojmy (kromě pramenišť, která jsou ale na Šumavě ve většině schovaná pod plochou mokřadů⁷⁾ patří mezi významné krajinné prvky (VKP), které jsou zakotveny v zákoně o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.).

„Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy a území, na nichž probíhá přírodě blízká obnova těžbou narušeného území podle plánu nebo dokumentace uvedených v § 4 odst. 6. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků“⁸

„Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení nebo oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit souhlas orgánu ochrany přírody.“⁸

„Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.“⁸

VKP jsou tedy zákonem chráněné před poškozováním a ničením, a chce-li někdo provést nějaký zásah, který by VKP negativně ovlivnil, musí si opatřit souhlas orgánu ochrany přírody. Tato ochrana je však ve většině případů nedostatečná.

Pro klíčové oblasti, jako jsou údolní nivy, prameniště a mokřady, které zajišťují funkci vodního ekosystému jakožto základního předpokladu života na Zemi, je nezbytné zajistit přísnější pravidla ochrany. Aby byla jejich ochrana skutečně zajištěna, je nutné ji promítnout do nástrojů územního plánování na státní nebo krajské úrovni tak, aby ji respektovala všechna města a obce.

5.3.2 Vymezení pramenišť

Nedostatek dat k výskytu pramenišť ztěžuje jejich ochranu. Z knihy *Hydrologické revitalizace v horských a kopcovitých oblastech – Souhrn zkušeností s obnovou mokřadů, pramenišť a potoků ze Šumavy* se však dozvídáme, že většina pramenišť na Šumavě „*má podobu helokrénu, tedy pramenného mokřadu*“⁷⁾, u kterého voda „*prosakuje na povrch ve větší ploše, a pramen má tak charakter mokřadu*.“⁷⁾ Pro účely diplomového semináře je tak ochrana pramenišť zahrnuta pod ochranou mokřadů.

5.3.3 Návrh vymezení údolní nivy a nivních ekosystémů

Údolní niva je dynamický krajinný prvek, jehož vymezení je obtížné kvůli různým přístupům, jako jsou geomorfologický, hydrologický či geologický. Geomorfologicky je definována jako prostor formovaný proudící vodou a sedimentací, zatímco geologicky vzniká ukládáním fluvialních či písčito-hlinitých sedimentů s vysokým podílem organických látek. Pro praktické účely se často vymezuje pomocí záplavového území stoleté vody (Q100).⁹

Pro účely diplomové práce bylo nutné přistoupit k jasnému vymezení nivy. Vymezení údolní nivy pomocí záplavového území stoleté vody (Q100) je více orientováno na vyložení údolní oblasti větších toků, zatímco z hlediska ochrany krajiny je nezbytné zahrnout i menší, ekologicky cenné území, které zahrnují menší potoky, horské oblasti a komplexní struktury, jako jsou prameniště nebo drobné mokřady. **Proto je údolní niva v této práci vymezena na základě geologické mapy s ohledem na výskyt nivních a smíšených sedimentů, které přibližně kopírují vodní plochy a toky. Dále jsou nezbytně nutné písčito-hlinité až blokové sedimenty společně s navážkami, haldami, výsypkami či odvaly a slatiny, rašeliny a hnílokaly, které jsou nezbytné pro správné fungování nivního ekosystému.**

Do budoucna je možné v projektech počítat s přesnějším vymezením údolní nivy na základě projektu „Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva“. V rámci tohoto projektu **byla vytvořena a v roce 2024 vydána metodika podrobného vymezení údolních niv**¹⁰, která má za cíl „zaplnit mezeru v dosavadním nedostatečném plánování, ochraně a využívání významného krajinného prvku údolní niva.

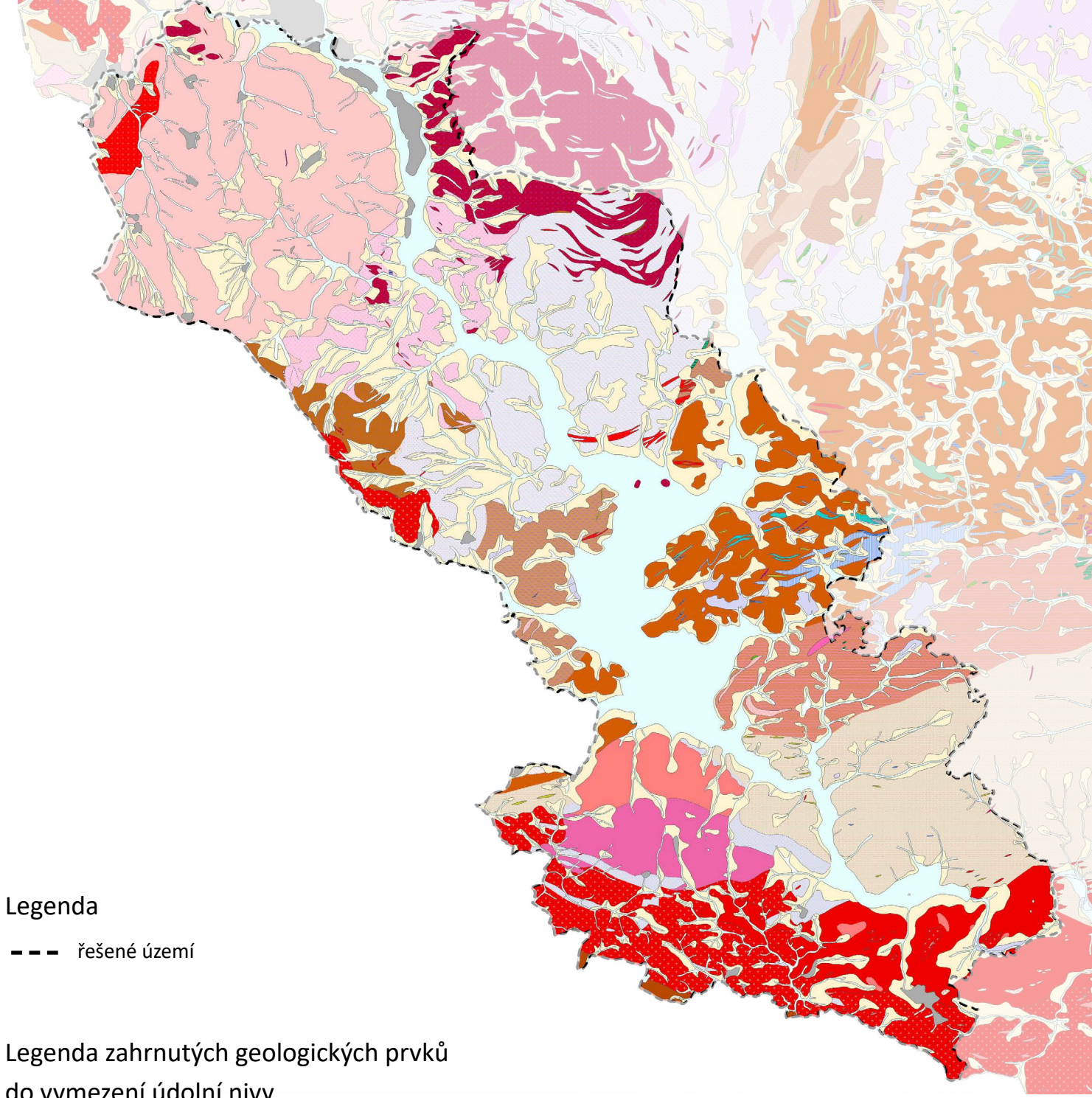
Na základě soudobých znalostí, požadavků (zejména MŽP) a technologií byl vytvořen a ověřen postup vymezení významného krajinného prvku (VKP) údolní niva, který je aplikovatelný v praxi orgánů ochrany přírody (OOP).“¹¹ V rámci diplomové práce však nebyla kapacita tuto metodiku detailně aplikovat.

5.3.3.1 Různé definice údolní nivy

Podle sdělení MŽP z roku 2007 je údolní niva „rovinné údolní dno aktivované při povodňovém stavu vodního toku; tvoří ji štěrkovité, písčité, hlinité nebo jílovité naplaveniny, jejichž úložné poměry často vykazují nepravidelnosti způsobené větvením toku, vznikem ostrovů, meandrů, náplavových kuželů a delt, sutí, svahových sesuvů apod.“¹²

„Pro potřeby zpracování metodiky byla výše uvedená definice dále upřesněna: nivou se rozumí území, které bylo vytvořeno vodním tokem ukládáním sedimentů a buď je jím nadále přetvářeno nebo ovlivňováno, ať už na povrchu (rozlivy) či pod ním (hladina podzemní vody), anebo v tomto prostoru existuje potenciál pro obnovu ekologicko-stabilizačních funkcí prvku (tlumivé rozlivy povodní, podpora přirozené akumulace, retence, infiltrace povrchové vody apod.).“¹⁰

Mapový podklad z <https://mapy.geology.cz/wms/>, zpracováno v ArcGIS Pro ►

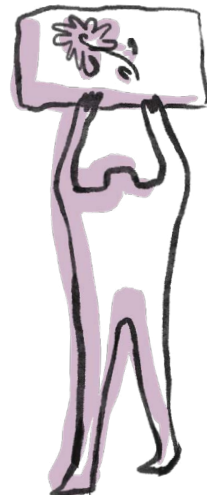
5.4 Ochrana krajiny Lipenska v Zásadách územního rozvoje (ZÚR)

5.4.1 Proč navrhovat ochranu krajiny právě v ZÚR?

Aby byla ochrana krajiny skutečně účinná, musí být zakotvena v dokumentech, které určují směr rozvoje na nejvyšší úrovni. **Zásady územního rozvoje (ZÚR) představují nadřazený a závazný nástroj, který ovlivňuje plánování na úrovni jednotlivých obcí a zajišťuje jednotný přístup k ochraně krajiny v celém regionu.** Pokud by ochrana krajiny závisela pouze na rozhodování jednotlivých obcí, byla by roztržitější a nedostatečná – každá obec by ji mohla pojmout jinak, což by vedlo k nesourodému rozvoji a oslabovalo by to efektivitu ochranných opatření.

Právě proto chce tato práce ukázat, jak by mohla být ochrana krajiny zapracována přímo do ZÚR, kde by byla závazná pro všechny obce bez výjimky.

Snaha je ukázat návrhy ne pouze jako teoretickou vizi, ale skutečně jako průmět do konkrétních opatření v územním plánování.

5.4.2 Návrh ochrany vodních zdrojů a ekosystémů v ZÚR

V rámci návrhu ochrany vodních zdrojů

a ekosystémů do Zásad územního rozvoje

je nepřípustné v oblastech údolní nivy, mokřadů

mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy

a mokřadů národního významu **zřizovat plochy**

zastavitelné a plochy přestavby, plochy změn

v krajině jsou přípustné za podmínky splnění

požadavků SEA/EIA. V oblastech nivních ekosystémů

jsou přípustné plochy určené k zástavbě (plochy

zastavitelné, plochy přestavby, plochy změn v krajině)

za podmínky splnění požadavků SEA/EIA.

5.4.3 MAPA OCHRANY KRAJINY V AKTUÁLNÍ
ZÁVAZNÉ DOKUMENTACI ZÚR JIHOČESKÉHO KRAJE
M 1:125 000

Současná legenda ZÚR

Územní systém ekologické stability

- Biocentrum nadregionální
- Biocentrum regionální
- Biokoridor nadregionální
- Biokoridor regionální

Krajinné typy

- Lesní
- Lesoplní
- Rybniční
- Silně urbanizovaná
- Vodní (přehradní) nádrže
- Předpokládaná vyšší míra urbanizace

Podoba mapy byla převzata ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje – jedná se o poslední 13. aktualizaci, která nabyla účinnosti dne 18.7.2024.

Krajinné typy jsou v aktuálních Zásadách územního rozvoje definovány velmi obecně na základě současného stavu území nebo jeho předpokládaného využití. Jejich kategorizace pouze částečně reflektuje rozdílné vlastnosti krajiny, většina je navíc vedena podle administrativních hranic, což neodpovídá požadavkům EÚoK na respektování vnímání krajiny obyvateli a postrádá přesnost a hloubku potřebnou pro stanovení cílových kvalit krajiny.

5.4.4 MAPA NÁVRHU OCHRANY KRAJINY V ZÁVAZNÉ DOKUMENTACI ZÚR JIHOČESKÉHO KRAJE
M 1:125 000

--- řešené území

Návrh legendy ZÚR

- Územní systém ekologické stability
- Biocentrum nadregionální
 - Biocentrum regionální
 - Biokoridor nadregionální
 - Biokoridor regionální
- Individuální krajinné jednotky, tzv. vlastní krajiny
- Hranice cílových kvalit krajiny
- Ochrana vodních zdrojů a ekosystémů
- Údolní niva
 - Nivní ekosystémy
 - Mokřady mezinárodního významu – Ramsarská úmluva
 - Mokřady národního významu

Do grafické mapy byly zahrnuty již nově definované individuální krajinné jednotky odpovídající cílové kvalitě krajiny, namísto staršího členění podle typů krajin. Podrobněji viz kapitola 5.5.2 Kontext vzniku Územní studie krajiny JČK.

Tento přístup je v souladu s textem Územní studie krajiny Jihočeského kraje, která jasně stanovuje, že výkres cílových kvalit krajiny má sloužit jako podklad pro vymezení konkrétních krajin v Zásadách územního rozvoje.¹³

Poznámka: Data o údolní nivě byla získána pouze pro řešené území.

Mapový podklad z gis.kraj-jihocesky.cz/wms, data o údolní nivě byla poskytnuta Českou geologickou službou, individuální krajinné jednotky převzaty z¹³, mokřady Ramsarské úmluvy převzaty z gis.nature.cz/wms, mokřady národního významu z <https://metadata.nature.cz/>, zpracováno v ArcGIS Pro

0 1 2 4 Km

5.5 Specifická oblast

Specifická oblast představuje jednu z forem nástrojů používaných v Zásadách územního rozvoje.

5.5.1 Proč návrh Specifické oblasti Lipensko?

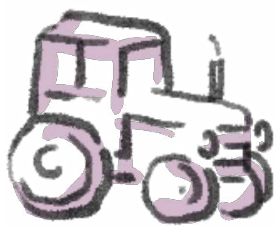
Území Lipenska je součástí rozsáhlé Specifické oblasti Šumava (SOB1), která má republikový význam díky „mimořádně přírodně a krajinářsky cenné, ale zároveň mimořádně turisticky atraktivní“¹⁴ lokalitě. Vymezení samostatné Specifické oblasti Lipensko s nadmístním významem zajistí detailnější a cílenější přístup k plánování a správě, než jaký umožňuje široké pojetí stávající Specifické oblasti Šumava viz schéma 5.5.1.1 Specifické oblasti z Politiky územního rozvoje (PÚR) České republiky.

Paralelu pro Specifickou oblast Lipensko bychom mohli hledat ve Specifické oblasti Třeboňsko – Novohradsko, také turisticky hojně využívané oblasti díky rybníčním soustavám. Dochází zde například k nekoordinovanému rozšiřování ploch určených pro individuální rekreaci, což zvyšuje zátěž na břehové oblasti často navštěvovaných rybníků. Stejný trend lze pozorovat i na levém břehu Lipenské nádrže.

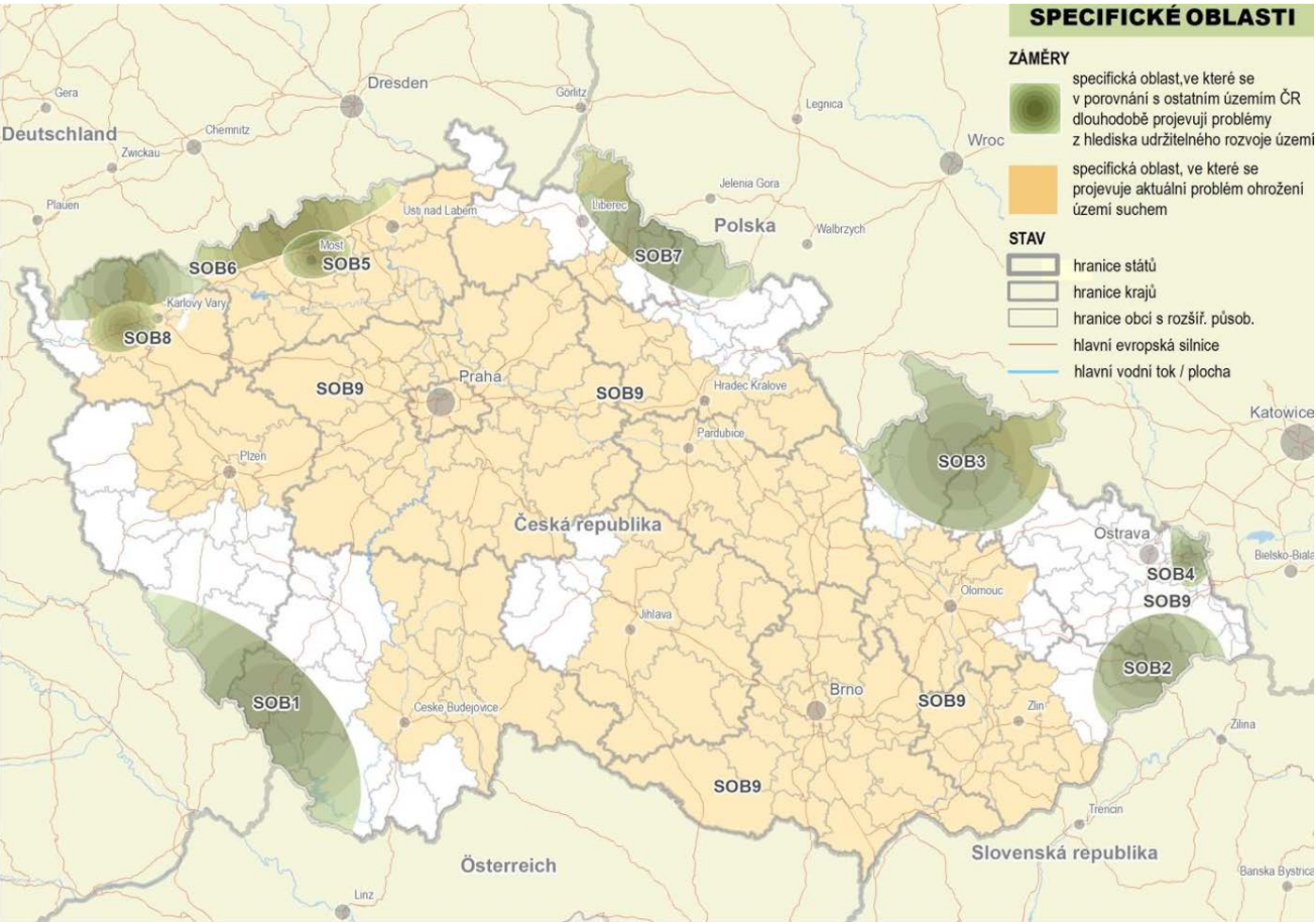

Cílem je, aby Specifická oblast Lipensko zahrnovala především území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, který výrazně ovlivňuje krajinný ráz Lipenské oblasti. Klíčovým faktorem byla blízkost přehrady, která představuje hlavní motor pro nové developerské projekty, a otevřené nezalesněné plochy v jejím okolí, které jsou náchylnější k narušení krajiny či zastavění oproti zalesněným oblastem. V rámci ucelené ochrany břehových oblastí nádrže bude navržena břehová linie, která zajistí prostupnost krajinou a zadefinuje veřejný prostor se specifickými podmínkami využití.

Hranice Specifické oblasti Lipensko bude definována na základě přírodních a krajinných charakteristik, jako jsou horizonty, terén, ekotony, zástavba a další významné prvky krajiny. Mimo to bylo velmi důležité, aby specifická oblast respektovala a byla podložena analýzou krajinných jednotek z Územní studie krajiny Jihočeského kraje¹³, které podpoří její vymezení a význam. Viz 5.5.5 Mapa návrhu specifické oblasti na podkladu Územní studie krajiny Jihočeského kraje.

5.5.1.1 SPECIFICKÉ OBLASTI Z PÚR ČR

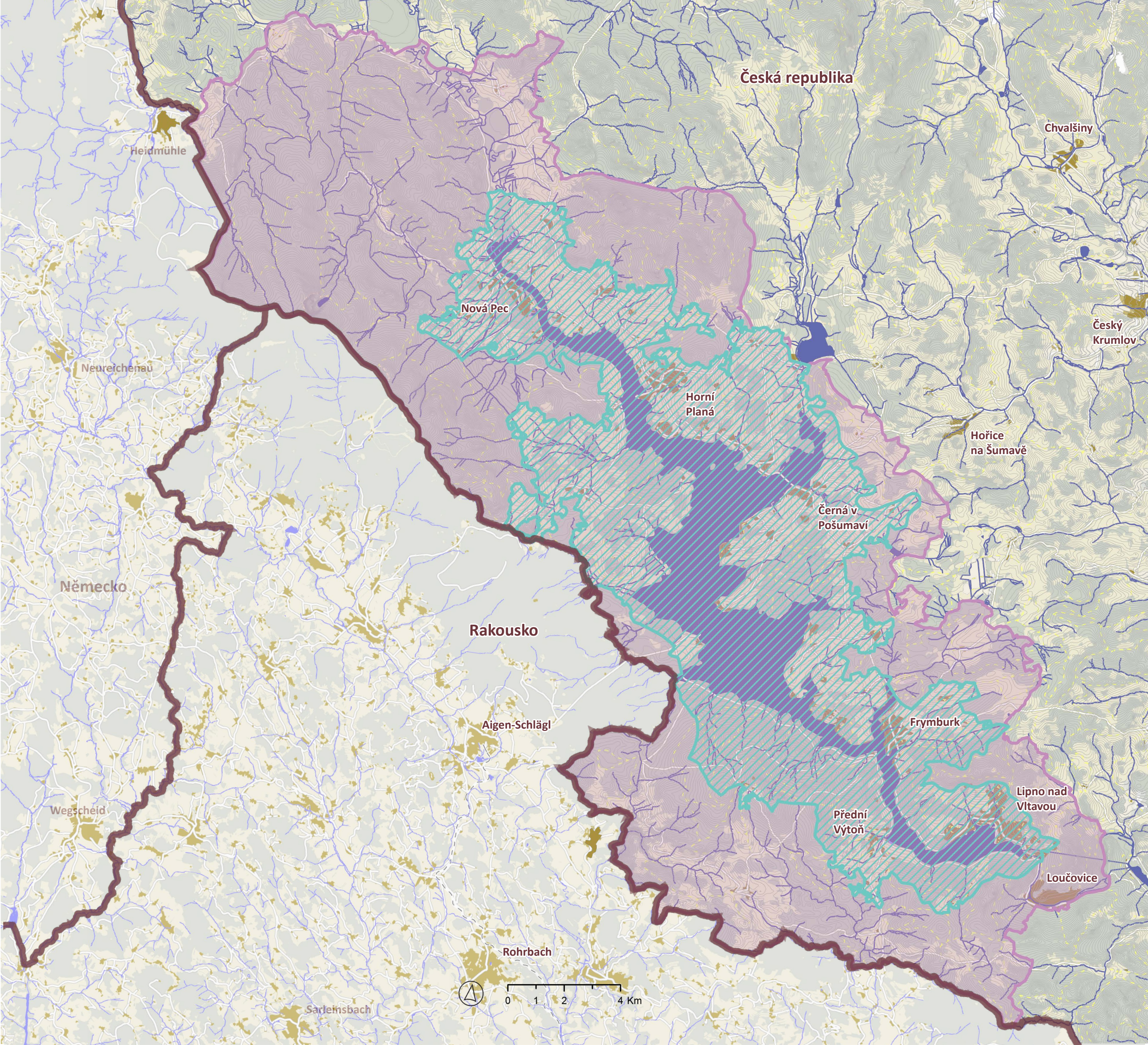
▲ Mapové schéma převzato z Politiky územního rozvoje České republiky (Úplné znění závazné od 1. 3. 2024) https://mmr.gov.cz/getmedia/8b439565-efdc-4b13-a41c-e655cbb3d9bb/Upline_zneni_PUR_CR_zavazne_od_1-3-2024_1.pdf.aspx?ext=.pdf Pro

5.5.6 MAPA NÁVRHU
SPECIFICKÉ OBLASTI LIPENSKO V
KONTEXTU ŠIRŠÍHO OKOLÍ
M 1:125 000

Řešené území se rozkládá na necelých
500 km². Specifická oblast má
zaokrouhleně 207 km².

Legenda

- hranice zemí
- specifická oblast
- specifická oblast - plocha
- řešené území
- řešené území - plocha
- vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- železniční trať
- silnice
- cesty
- pěšiny
- les
- louky a pastviny
- zastavěné území

Podkladová mapa vytvořena pomocí
DATA50 ags.cuzk.cz.wms a Openstreetmap.org,
zpracováno v ArcGIS Pro

5.5.8 Návrh textového vyjádření Specifické oblasti Lipensko do textové části ZÚR Jihočeského kraje

NÁVRH Specifická oblast Lipensko	
N-SOB4	Dotčené obce (katastrální území): Černá v Pošumaví (Černá v Pošumaví, Kyselov), Frymburk (Frymburk), Horní Planá (Horní Planá, Houbový Vrch, Maňávka u Českého Krumlova, Pernek, Pestřice, Zvonková), Lipno nad Vltavou (Lipno nad Vltavou), Loučovice (Dvorečná, Kapličky, Loučovice), Nová Pec (Nová Pec), Přední Výtoň (Frydava, Jasánky, Pasečná, Přední Výtoň, Zadní Výtoň), Stožec (Stožec), Želnavá (Mýtina u Želnavy, Želnavá)
	Zásady pro územně plánovací činnost a rozhodování v území N-SOB4: • podporovat řešení směřující k vyváženému a únosnému zatížení přírody a krajiny, koordinující ochranu přírodních hodnot se zájmem na rozvoji socioekonomických aktivit, využívání přírodních zdrojů a na rozvoji turistiky, cestovního ruchu a rekreačního využívání této specifické oblasti, nepřipustit nekoncepční vznik nových ploch individuální rekreace a dalšího zatížení břehových partií rekreačně využívané Lipenské nádrže, • respektovat stanovené podmínky pro břehovou linii pro citlivé a přijatelné využití rekreačního potenciálu oblasti s ohledem na únosné zatížení přírody, krajiny a vodní plochy Lipenské nádrže, • podporovat zkvalitnění a vytvoření koncepčního řešení vodohospodářské infrastruktury, vzhledem ke specifickým problémům oblasti zvláště na úseku čištění odpadních vod a odstraňování fosforu, což jsou faktory, které mají zásadní vliv na kvalitu vody v nádrži a její následné rekreační využití, • podporovat ekologická řešení na zkvalitnění a zlepšení dopravní dostupnosti území, vytvořit podmínky pro zkvalitnění dopravních vazeb, a to i v oblasti turistického a cestovního ruchu, • situovat hlavní póly a střediska socioekonomického a hospodářského rozvoje zejména do středisek osídlení a středisek cestovního ruchu s napojením na ekologickou infrastrukturu, do ostatních částí území situovat zejména rozvoj sportovně rekreačních aktivit s ohledem na socioekonomické potřeby rozvoje kraje a s ohledem na přírodní hodnoty území • při návrhu rozvoje území zohlednit podmínky využití území stanovené v rámci Národního parku Šumava, Chráněné krajinné oblasti Šumava, ptačí oblasti Šumava, přírodního parku Vyšebrodsko a CHOPAV Šumava.

Terminologie a body pro Zásady pro územně plánovací činnost a rozhodování v území N-SOB4 byly převzaty z části c) Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu z textové části Zásad územního rozvoje.¹⁴ Body byly dále upraveny pro účely navrhované Specifické oblasti Lipensko.

5.5.9 Návrh břehové linie

V rámci Specifické oblasti Lipensko bude vymezena břehová linie kolem Lipenské nádrže. **Cílem je vytvořit souvislý, otevřený a přístupný pás kolem nádrže, který umožní volný pohyb, rekreaci i kontakt s přírodou a samotnou vodní hladinou, a zároveň zajistí ochranu přilehlých ekosystémů a krajinného rázu.** Jakákoliv forma nevhodné zástavby by byla v tomto prostoru bariérou.

Pro přenesení návrhu břehové linie do územních plánů jednotlivých obcí se bude jednat o plochu rekreace se specifickými pravidly pro využití. Břehová linie bude chránit nejen samotné území, ale i dálkové pohledy na krajinu.

Hlavní, přípustné a nepřípustné využití v břehové linii bylo převzato z Územní studie Jezera Medard z roku 2023, která se také zabývá konceptem břehové linie.

NÁVRH

„Hlavní využití:
prvky související s rekreací podél břehové linie jako jsou mola, pontony, lávky, vyhlídky, pěší cesty, objekty s drobným občerstvením, pikniková a grilovací místa, mobiliář, informativní prvky,

Přípustné využití:

- tábořiště,
- pláže, startovací místa pro kiting
- rekreačně pobytové louky, travnatá hřiště,
- cyklostezky, hipostezky, naučné stezky,
- robinzonádní hřiště pro děti a mládež, workoutová hřiště
- zakládání a údržba břehových porostů,
- pozemky související dopravní infrastruktury
- pozemky související technické infrastruktury,

Nepřípustné využití:

- obytné a rodinné domy,
- stavby pro rodinnou rekreaci,
- výroba všeho druhu,
- aktivity snižující kvalitu prostředí a neslučitelné s rekreačním využíváním území,
- čerpací stanice pohonných hmot,
- umisťování dálkových produktovodů,
- ostatní způsoby využití výše neuvedené.“¹⁵

5.6.4 MAPA ZÁMĚRŮ ZE ZÚR
A PLÁNOVANÝCH PROJEKTŮ NA LIPENSKU
M 1:125 000

V mapě jsou vyznačeny projekty převzaté ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje. Jedná se o poslední 13. aktualizaci, která nabyla účinnosti dne 18.7.2024.

Dále jsou v mapě vyznačeny projekty, které sleduje spolek Lipensko pro život. Jedná se o neziskovou organizaci s cílem chránit přírodu a krajinu Lipenska. Spolek sleduje především developerské projekty, které by na krajinu měly velké dopady. Souhrn projektů je převzat ke dni 20.1.2025.

- Legenda
- řešené území
 - specifická oblast

- Záměry ZÚR
- 1,3,4,10,12 dopravní infrastruktura
 - 6,7,8 technická infrastruktura
 - 2,5 územní rezerva
 - 9 rozvojové oblasti
 - 11,13 rozvojové plochy

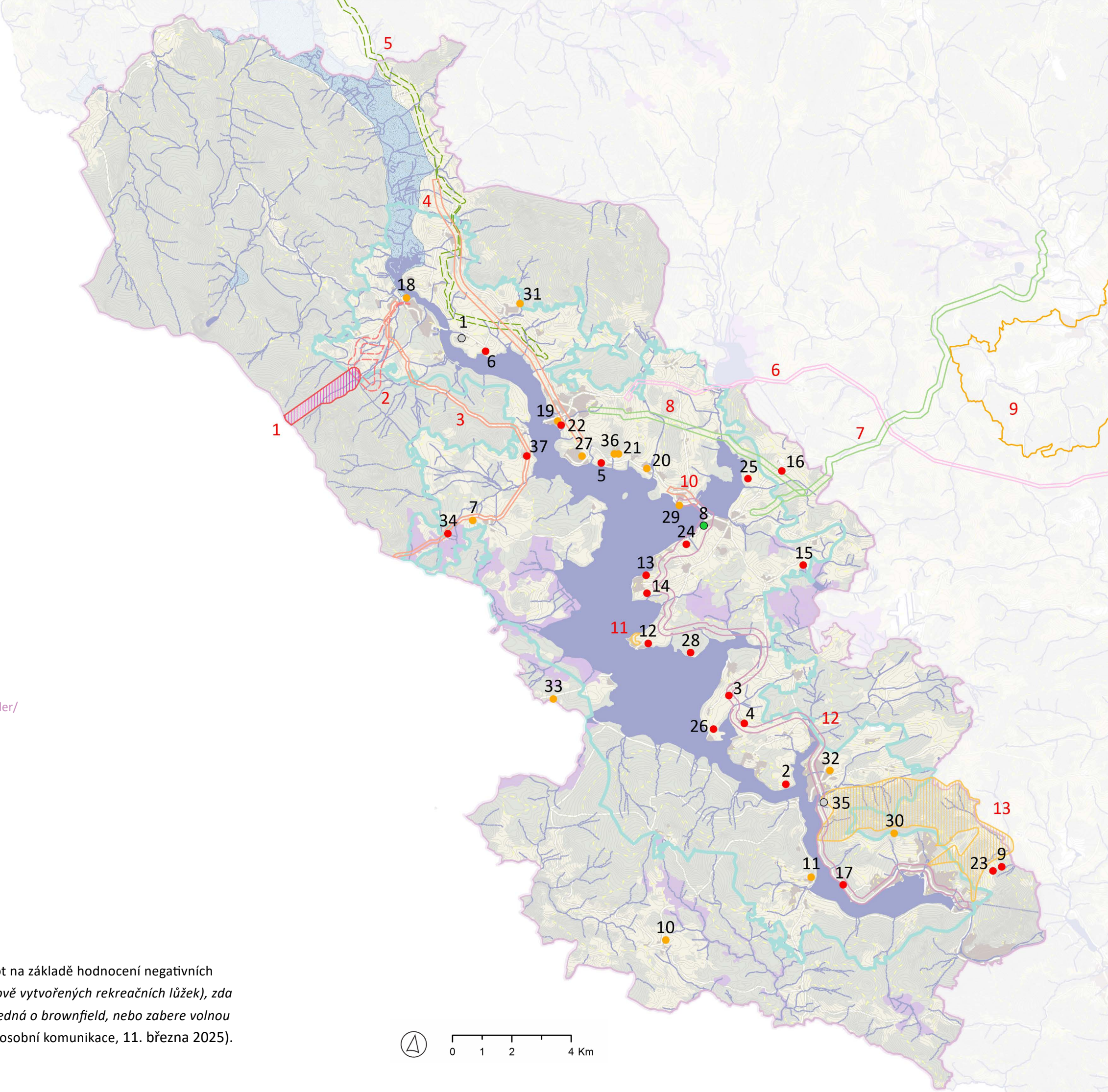
Data převzata z <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilder/experience/?id=5f7242f4ad804469983b5dc918ce5f7e>

Plánované projekty na Lipensku

- vážné negativní vlivy
- menší záměr se středními negativními vlivy
- minimální nebo žádné negativní vlivy
- pozastaveno nebo zrušeno

Legenda a data převzata z <https://www.lipenskoprozivot.cz/mapa-projektu/>

Zařazení projektů do kategorií provedla organizace Lipensko pro život na základě hodnocení negativních vlivů. To je založeno na „znalosti rozsahu záměru (hektary a počet nově vytvořených rekreačních lůžek), zda je napojený na centrální kanalizaci a centrální ČOV nebo ne, zda se jedná o brownfield, nebo zabere volnou krajinu, zda může ohrozit chráněné druhy žijící v CHKO, atd.“ (email, osobní komunikace, 11. března 2025).

5.6.4.1 Seznam plánovaných záměrů ZÚR Jihočeského kraje

1 Propojení Klápa - Hraničník – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční

Popis: propojení české strany se stávajícím rakouským lyžařským areálem Hochficht

2 Železniční napojení Klápy – ZUR – územní rezerva

Popis: napojení dolního nástupního bodu propojení Klápa - Hraničník na systém Šumavských elektrických drah, šíře koridoru 200m

3 Silnice Nová Pec - Zadní Zvonková - homogenizace stávajících silnic – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční

Popis: šíře koridoru dle ustanovení odstavce (20b) písm.b.

4 Silnice I/39 - úsek Horní Planá - Želnavá (Slunečná) – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční

Popis: nová silnice , jižní obchvat Perneku, východní obchvat Želnavy, šíře koridoru 200m

5 VTL plynovod Horní Planá - Volary – ZUR – územní rezerva

Popis: územní rezerva pro nový vysokotlaký plynovod, šíře koridoru 200m

6 VVN 110 kV Větřní - Horní Planá včetně ES 110/22 kV – ZUR – technická infrastruktura – elektroenergetika

Popis: záměr vedení VVN, včetně elektrické stanice, šíře koridoru 100m

7 VTL plynovod Kájov - Hořice na Šumavě - Černá v Pošumaví – ZUR – technická infrastruktura – zásobování plynem

Popis: vysokotlaký plynovod, V Hořicích na Šumavě podél komunikace, v souběhu se záměrem Ep10 na území VÚ Boletice, šíře koridoru 200m

8 VTL plynovod Černá v Pošumaví - Horní Planá – ZUR – technická infrastruktura – zásobování plynem

Popis: vysokotlaký plynovod, šíře koridoru 200m

9 Českokrumlovsko – ZUR - rozvojové oblasti, Popis: rozvojová oblast nadmístního významu

10 Silnice I/39 - obchvat Černá v Pošumaví - Hůrka – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční

Popis: nové křížení se železniční tratí, severní obchvat Hůrky, šíře koridoru 200m

11 Lipenská nádrž – Dolní Vltavice – ZUR - rozvojové plochy – sport a rekreace

Popis: sportovně rekreační plocha s možností vybudování kotviště s vazbou na zkvalitnění dopravní dostupnosti této plochy a propojení lokality Šumavskou elektrickou dráhou

12 Šumavské elektrické dráhy – ZUR – dopravní infrastruktura – železniční

Popis: lehká železnice systému tram-train, nová železnice, šíře koridoru proměnná 200m - 630m

13 Lipno – Kramolín – ZUR - rozvojové plochy – sport a rekreace

Popis: rozšíření stávajícího lyžařského areálu Kramolín s doplněním celosezónních sportovně rekreačních aktivit

Data převzata z <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilder/experience/?id=5f7242f4ad804469983b5dc918ce5f7e> (20.1.2025)

5.6.4.2 Seznam plánovaných projektů na Lipensku

1. Karavanový kemp, Hory
2. Rekreační objekty, Frymburská pole, Lipno Logia
3. Rekreační park Kovářov
4. Hrdoňov
5. Rekreační resort Karlovy Dvory (Lipno Sun, Lipno Life, Lipno Stay, Lipno Taiwan)
6. Apartmánové domy Jasenka - Apartments Lipno
7. Rota Zvonková
8. Lake Resort Lipno (brownfield - Rekreační areál „Racek“)
9. Výstavba nových sjezdových tratí
10. Pasečná
11. Přední Výtoň - apartmánové domy
12. Rekreační komplex Dolní Vltavice
13. Radslav 1, RP 4
14. Radslav 2, RP 6
15. Stavební parcely v mokřadech - Jámy
16. Apartmánové sídliště Mokrá
17. Rekreační a „bytový“ komplex VIVA Lipno
18. Nová Pec, kemp pro obytné automobily
19. Apartmánové domy ...tam, kde je srdce Vltavy (brownfield - přestavba chatkového kempu)
20. Apartmány Hůrka
21. Karlovy Dvory, apartmány I. etapa (brownfield - pension)
22. Apartmánové domy JRD
23. Dvorečná apartmány
24. Pole nad Windy Pointem
25. Glamping U Baštýře
26. Přístav Hruštica a Rekreační park Lipno - Lipno Vision
27. Veleta Resort - Jenišov (brownfield)
28. Rezidenční Projekt Černá v Pošumaví (dětský stanový tábor „Chemoprojekt“)
29. Resort Hůrka (bývalá Volareza - brownfield)
30. Plískov
31. Apartmány Pernek (brownfield - stavba na místě bývalého statku)
32. Greenfield Frymburk (částečně brownfield, částečně stavby na zelené louce)
33. Kyselov, RP 11
34. Výstavba rekreačních objektů v Zadní Zvonkové
35. Apartmány Leyla
36. Karlovy Dvory, apartmány II. etapa (brownfield - chatky)
37. Apartmánové domy - Další Lhota

Data převzata z <https://www.lipenskoprozivot.cz/mapa-projektu/> (20.1.2025)

5.6.5.1 Urbanistická struktura sídel na Lipensku

Současná sídelní struktura Lipenska se soustředí především na levém břehu vodní nádrže, kde se koncentruje cílený turismus, vyšší hustota zastavěných ploch a rovněž zde dochází k plánovanému rozvoji.²⁰ V urbanistické struktuře regionu jsou těžištěm jádra obcí a městysů, která představují hlavní centra osídlení a turistického ruchu.

Centra obcí a městysů

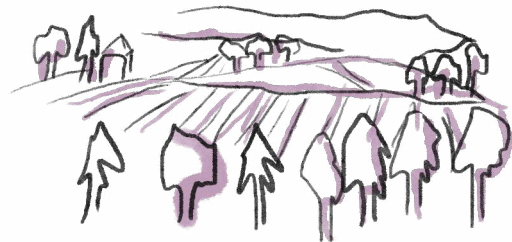
Největší zastavěné plochy vytvářejí samotná centra obcí, kde je soustředěna základní občanská vybavenost – školy, školky, služby a technická infrastruktura. Nejvýznamnějším oblast z hlediska služeb a infrastruktury je **Lipno nad Vltavou**.

Dalším atraktivním centrem je **Černá v Pošumaví**, která se zaměřuje především na rekreační aktivity spojené s vodou.

Významnou roli v rozptýlení turistického zatížení a v nabídce služeb hrají i **Frymburk a Horní Planá**.²⁰

Osady

Mimo hlavní centra obcí se urbanistická struktura skládá z menších sídelních útvarů – osad. Ty mají často historický původ a vznikaly jako samostatné zemědělské nebo hospodářské jednotky. Typicky jsou tvořeny jen několika staveními s nízkou hustotou zástavby a většinou postrádají základní občanskou vybavenost. Administrativně bývají součástí větších obcí.²¹ V průběhu 20. století se některé osady přetvořily na rekreační lokality díky rozvoji chatařství.²² Příkladem mohou být **Hrdoňov**, **Pihlov**, **Maňava** či **Nová Hůrka**, spolu s dalšími menšími sídly rozptýlenými v krajině.

Chatové osady

Specifickou kategorií tvoří chatové osady, které jsou rozprostřeny zejména v pobřežních oblastech Lipenské nádrže a jejichž primární funkcí je rekreace. V okolí Horní Plané jsou tyto osady situovány jak u břehu, tak ve svazích nad železniční tratí. Na Frymbursku a v okolí Černé v Pošumaví se pak chatové osady koncentrují přímo podél pobřeží. Přestože jde často o hustší zástavbu, částečně si zachovávají venkovský charakter. Mezi charakteristické lokality chatových osad na Lipensku patří **Radslav**, **Kovářov**, **Lojzovy Paseky**, **Kobylnice**, **Hůrka**, **Karlovy Dvory I**, **Jenišov** a **Hory**.

Nová výstavba

Nová výstavba na Lipensku často postrádá urbanistickou rozmanitost a citlivé začlenění do krajiny. Některé projekty působí nesourodě, jiné se zdají být uniformní, jelikož převládají opakující se typové budovy, což narušuje přirozený venkovský ráz oblasti.

Potenciál a hrozby rozvoje území

Lipensko je oblastí s výrazným rozvojovým potenciálem, který však musí být pečlivě koordinován, aby nedošlo k narušení jedinečného krajinného rázu a venkovského charakteru regionu.

Potenciál

Horní Planá má na Lipensku klíčový rozvojový potenciál. Díky své poloze mimo turisticky přetížené Lipno nad Vltavou může pomoci odlehčit i Frymburku a Černé v Pošumaví a snížit tlak na okolní volnou krajinu. Aby mohla tuto roli naplno plnit, je nutné dobudovat chybějící technickou infrastrukturu. Případný další rozvoj Frymburku a Černé v Pošumaví by se měl soustředit především na zahušťování a zkvalitňování již existující zástavby, nikoliv na expanzi do krajiny. Budoucí rozvoj celého území by měl být **v souladu s Urbanistickou rukověť Šumavy**, aby si Lipensko zachovalo svůj venkovský a přírodní charakter.²³

Hrozby

Nekoncepční expanze zástavby do volné krajiny může narušit krajinný ráz a poškodit ekosystémy. Nedostatečné komplexní plánování infrastruktury zvyšuje riziko přetížení čistíren odpadních vod a ohrožení kvality vody v nádrži Lipno.

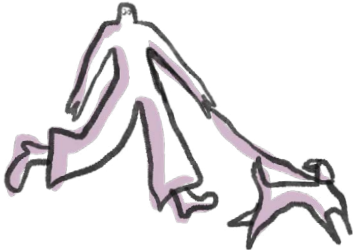
Se zvyšující se zastavěností zároveň klesá schopnost území zadržovat vodu, což v podmínkách české krajiny – jakožto střechy Evropy – představuje dlouhodobé riziko.

V důsledku nekontrolovaného růstu rekreační zástavby, která často ignoruje potřebu urbanistické harmonie a respektu k původním obyvatelům i rekreantům, může dojít ke ztrátě soukromí a narušení klidové atmosféry.

5.6.5.2 Územní rozvoj a sídelní struktura – zastavěné území a zastavitelné plochy

Mezi klíčové faktory ovlivňující rozvoj regionu patří územní plány jednotlivých obcí a jejich budoucí rozvojové záměry. Jedním z hlavních hledisek, které je třeba sledovat, jsou **území určená k výstavbě**, v územních plánech tedy **zastavitelné plochy** obcí. Data o těchto plochách lze získat pro Lipensko z Územně analytických podkladů (ÚAP) Jihočeského kraje, konkrétně z karet obcí. Na základě těchto údajů byla vytvořena **tabulka, která porovnává celkovou výměru obcí, velikost zastavěného území a rozsah ploch určených k zástavbě**.

Nejvyšší podíl zastavěného území vzhledem k

Název obce	Stožec	Nová Pec	Želnava	Horní Planá	Černá v Pošumaví	Frymburk	Lipno nad Vltavou	Přední Výtoň	Loučovice
Celková výměra obce (km ²)	104,704	66,375	10,4	127,193	50,474	54,909	19,48	77,848	41,964
Celková výměra zastavěného území (km ²)	0,61	1,03	0,18	2,92	1,58	1,76	2,22	0,68	1,1
Plochy určené k zástavbě celkem (km ²)	0,71	0,85	0,14	1,83	1,42	5,93	0,68	0,57	0,99
Procento zastavěného území z celkové plochy obce (%)	0,581	1,549	1,696	2,296	3,122	3,203	11,411	0,867	2,611
Procento plochy určené k zástavbě z celkové plochy obce (%)	0,675	1,28	1,338	1,441	2,809	10,803	3,494	0,726	2,37

Plochy určené k zástavbě celkem, z toho plochy									
Zastavitelné (km ²)	0,6	0,83	0,14	1,37	1,33	1,82	0,6	0,57	0,54
Přestavby (km ²)	0,11	0	0	0,03	0,07	0,35	0,08	0	0,04
Změn v krajině (km ²)	0	0,02	0	0,43	0,02	3,76	0	0	0,42
Procento zastavitelných ploch z celkové plochy obce (%)	0,57	1,24	1,33	1,08	2,63	3,32	3,1	0,73	1,28
Procento ploch přestavby z celkové plochy obce (%)	0,1	0	0	0,03	0,14	0,63	0,39	0	0,08
Procento ploch změn v krajině z celkové plochy obce (%)	0	0,04	0	0,34	0,03	6,85	0	0	1,01

celkové rozloze obce vykazuje Lipno nad Vltavou, následuje Frymburk a Černá v Pošumaví. Pokud se zaměříme na procento ploch určených k zástavbě z celkové rozlohy obce, největší rozvojový potenciál vykazuje Frymburk, na druhém místě Lipno nad Vltavou a dále Černá v Pošumaví. Pokud se zaměříme pouze na nejvyšší míru ploch určených k zástavbě pořadí bude takto: Frymburk, Horní Planá a Černá v Pošumaví. **Největší změny v krajině i přestavby čekají opět Frymburk.**

Na základě uvedených dat lze konstatovat, že **obce s největším plánovaným rozvojem jsou Frymburk, Lipno nad Vltavou a Černá v Pošumaví, které mají jak vysoký podíl zastavěného území, tak rozsáhlé plochy určené k budoucí zástavbě**. Obce Stožec, Přední Výtoň a Loučovice naproti tomu pracují s dlouhodobým a regulovaným rozvojem.

▲ Data tabulek převzata z https://experience.arcgis.com/experience/a13ce3302fa84486badb7bb58f6e35c0#data_s=id%3AdataSource_1-18f97e0fc5e-layer-7-18f97e0fc62-layer-12%3A1

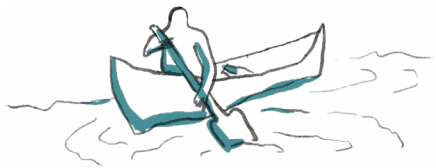
02 VYBRANÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE – KOVÁŘOV

1 ÚVOD

Tato diplomová práce navazuje na diplomní seminář, jehož cílem bylo vytvořit koncepční rámec ochrany krajiny pro území Lipenska. Výstupem semináře byl návrh opatření, které by mohly být zakotveny do Zásad územního rozvoje (ZÚR). Tento dokument stanovuje základní principy ochrany krajiny, vody a biodiverzity, které by měly sloužit jako podklad pro další územní plány a studie.

Klíčovým tématem semináře byla ochrana vodních ekosystémů, jejichž hranice byly určeny pomocí nivních sedimentů – ty tvoří přirozenou bariéru nevhodného umístění staveb. Součástí návrhu bylo také vymezení územního systému ekologické stability (ÚSES) a identifikace oblastí s regulacemi, kterou je například zachování nepřerušného volného břehu. **Cílem bylo vnímat krajinu jako živý a citlivý systém, který je třeba chránit, chápat a rozvíjet.**

Případová studie vesnice Kovářov je konkrétní aplikací těchto principů. Jejím cílem je ověřit navržený přístup v měřítku jedné vesnice a nabídnout **alternativní vizi rozvoje, která zohledňuje místní podmínky a hodnoty krajiny.**

V současnosti se rozvoj území Lipenska soustředí především na přímý kontakt s vodní hladinou. **Břeh plní současně funkci bydlení, turismu i rekreace, čímž dochází k jeho přetížení.** Výsledkem je ztráta přirozené prostupnosti, omezení dynamiky pobřežní zóny a narušení charakteru krajiny. V mnoha místech se břeh stává obtížně přístupným, často privatizovaným a bez vztahu ke krajině v širším kontextu.

2 CÍL A PŘÍNOS PRÁCE

Cílem této diplomové práce je navrhnout koncepční krajinářské řešení pro území Kovářova, které bude reagovat na tlak rekreační výstavby a nabídne udržitelnou alternativu k dosavadnímu způsobu rozvoje. Návrh vychází ze snahy propojit krajinné, urbanistické a rekreační struktury při zachování přírodních i kulturních hodnot místa.

Zvláštní pozornost je věnována břehové linii Lipna, která si v této části území dosud uchovává volný a přírodní charakter. Téma ochrany břehu bylo rámcově rozpracováno již v diplomním semináři, na jehož závěry návrh dále navazuje a rozvíjí je do konkrétních prostorových a funkčních opatření. Cílem je břeh chránit a zároveň pro něj definovat specifické a šetrné formy využití.

Druhým těžištěm návrhu je **krajina „za břehem“**, tedy venkovské a příměstské části v okolí Kovářova, které jsou dnes ohroženy urbanistickou fragmentací, postupným rozpadem krajinné struktury a ztrátou identity, jelikož čelí tlaku rozvolněné výstavby.

Návrh staví na kvalitách místa – na jeho intimním měřítku, pestrém terénu, historickém plužinovém systému a otevřených výhledech. Práce směřuje k vytvoření krajiny, která bude obyvatelná, prostupná, biodiverzitní a dlouhodobě udržitelná. Řešení se soustředí na posílení vegetační struktury, ekologické stability, vodního režimu, prostupnosti krajiny a kultivaci veřejného prostoru v návaznosti na stávající urbanismus.

Hlavním přínosem práce je návrh šetrného rozvoje území, který krajinu nevnímá pouze jako prostor pro ekonomický rozvoj s kulturními a rekreačními hodnotami, ale klade důraz na její dlouhodobou obyvatelnost, ekologickou funkčnost a krajinářskou kvalitu.

Zároveň tato práce může sloužit jako modelový příklad přístupu ke zranitelným rekreačním oblastem, které čelí tlaku na výstavbu a turistické využití.

Ukazuje, že i v takto exponovaném prostředí je možné hledat rovnováhu mezi ochranou a rozvojem a navrhovat území s ohledem na potřeby člověka i ostatních článků přírody.

Součástí návrhu je i zhodnocení dopadu plánované elektrické dráhy (ŠED), která je zakreslena v Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje a územním plánu Frymburku. Ačkoliv dosud nebyla realizována, její případná výstavba by výrazně ovlivnila jak rekreační využití, tak krajinné hodnoty řešeného území. Diplomová práce se proto věnuje i jejímu hodnocení v kontextu ochrany krajiny a udržitelné dopravy.

3 METODIKA

3.1 Výchozí rámec – diplomní seminář

Tato diplomová práce navazuje na výsledky diplomního semináře Krajina Lipenska (ZS 2024/2025), v jehož rámci byl zpracován koncepční návrh ochrany a udržitelného rozvoje širšího území Lipenska. Cílem této práce je aplikovat zvolený koncepční přístup v konkrétní lokalitě Kovářov a prověřit jeho přenositelnost do měřítka lokální úrovně.

Metodický přístup diplomové práce byl z velké části převzat z diplomního semináře Krajina Lipenska, který řešil oblast ve větším územním měřítku. Seminář definoval základní hodnotové pilíře návrhu: ekologickou stabilitu, ochranu vodního režimu, krajinotvornou strukturu a udržitelný rozvoj sídelní zástavby. Tyto principy byly dále rozvíjeny a přizpůsobeny potřebám menší lokality Kovářov, s důrazem na provázání návrhu s reálnými plánovacími nástroji.

3.2 Případová studie Kovářov

Analytické podklady a průzkum území

Analytická část byla podložena kombinací terénního a mapového průzkumu:

- Mapová analýza probíhala v prostředí ArcGIS Pro, kde byly digitalizovány a sjednoceny datové vrstvy ze zdrojů: ZÚR Jihočeského kraje, územně analytických podkladů, ÚSES, Územní studie krajiny Jihočeského kraje, biochor, geologických a hydrologických map a katastrálních podkladů. Data byla překryta a kombinována za účelem identifikace klíčových hodnot a limitů území.
- Terénní průzkum proběhl v několika fázích a zahrnoval: pozorování fyzického stavu krajiny (vegetace, břehová struktura, cesty, krajinné dominanty a charakter), fotodokumentaci, ověřování souladu mapových dat s reálným stavem a identifikaci problémových lokalit (eroze, přístupné a nepřístupné břehy, nevhodné zásahy, stav vodních toků, aktuální stav probíhající nové výstavby apod.).
- Konzultace s odborníky a řešerše plánovacích a strategických dokumentů. Výstupy jsou formulovány jako návrhové principy a opatření, která mohou sloužit jako podklad pro územně plánovací dokumentaci – zejména jako doporučení pro aktualizaci Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje a územního plánu.

Použité programy

- ArcGIS Pro: Pro prostorové analýzy a tvorbu mapových podkladů.
- Adobe Illustrator: Pro prostorové analýzy a grafickou úpravu map a návrhů.
- Adobe InDesign: Pro sazbu a finalizaci textové části práce.
- Procreate: Pro vizuální návrhy a ilustrace doplňující grafické výstupy.

Nástroje návrhové fáze

Návrhová část byla zpracována jako územní studie lokality Kovářov. Kombinovala přístup krajinářské a urbanistické analýzy v několika rovinách: Zónování území dle jeho charakteru, ekologických funkcí a potenciálu využití – např. klidové, rekreační, rozvojové nebo ekologicky významné zóny.

Návrh krajinné struktury v podobě tzv. zelené a modré sítě – výsadba remízků, doplnění břehové vegetace, revitalizace mokřadních ploch, adaptace na klimatické změny, obnova ekologické prostupnosti.

Návrh pobytových tras jako nástroj pro posílení vztahu člověka a krajiny – nová síť pěších a cyklistických stezek, výhledová místa, místa kontaktu s vodou.

Urbanisticko-architektonické řešení sídla – návrh veřejných prostranství, návaznosti na krajinu, návrhy na mírné zahuštění nebo permakulturní model hospodaření.

Význam ochrany historických struktur

Nedílnou součástí návrhového přístupu byla ochrana historických krajinných struktur, zejména dochovaných plužinových systémů a podmáčených luk. Tyto prvky tvoří nejen doklad vývoje osídlení, ale i důležitou součást kulturní identity území. Plužiny určují prostorové měřítko, přirozeně členily krajinu a byly zpravidla obhospodařovány extenzivním způsobem. Podle dokumentu NP Šumava, patří dochované segmenty traťových plužin mezi cenné struktury, jejichž ochrana je žádoucí i v současném plánování.

Obdobně je v návrhu uplatňován důraz na ochranu krajinného rázu jako klíčové vrstvy území. Krajinný ráz je dle metodiky MŽP definován jako souhrn přírodních, kulturních a historických hodnot, vnímatelný ve vztahu k charakteru místa. Jeho zachování přispívá ke kontinuitě krajiny, místní identitě a vnímání krajinné estetiky. Ochrana těchto hodnot je v souladu s cíli Evropské úmluvy o krajině a představuje legitimní součást návrhu.

4 ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

4.1 Úvod a lokalizace území

Řešené území se nachází v jihozápadní části Jihočeského kraje, v okrese Český Krumlov. Jedná se o území náležící pod správu městyse Frymburk a zahrnuje tři menší sídelní celky: Kovářov, Hruštice a Hrdloňov.

Kovářov je největší z těchto tří vesnic a leží přibližně ve středu území. Hruštice, dnes malá osada, navazuje na území historicky zaniklé stejnojmenné vsi, která byla zatopena při výstavbě přehrady v polovině 20. století.⁷ Hrdloňov se nachází ve východní části území a je zajímavý mimo jiné tím, že zde funguje cykloprívoz přes Lipenskou návrž na druhý břeh. Prochází zde Šumavská cyklotrasa a napojue území na širší síť rekreační infrastruktury Lipenska. Ze severozápadní části je území dopravně napojeno na silnici II/163, která zajišťuje spojení s Frymburkem i dalšími částmi regionu.

V oblasti se nachází převážně rekreační objekty (237) a málo skutečně obydlených bytů (29). Oficiálně tu žije přibližně 10 lidí s trvalým pobytem. Bytových domů je 14, což potvrzuje, že se jedná o rekreační lokalitu.⁸

V RÁMCI ČR

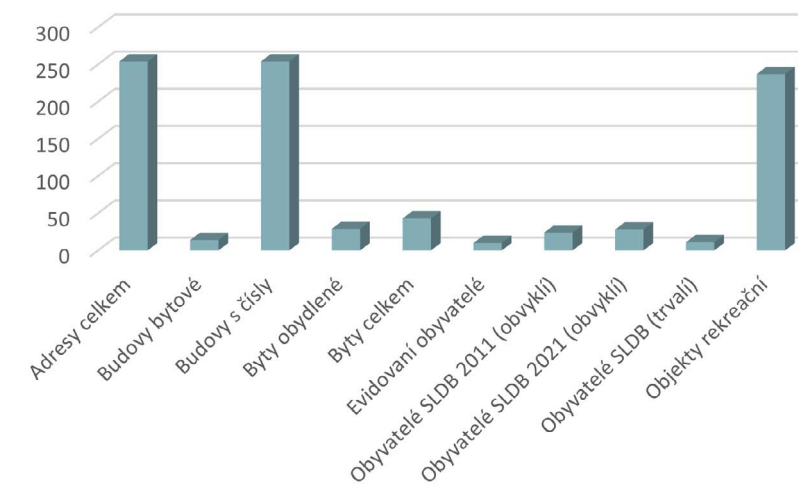
V RÁMCI JIHOČESKÉHO KRAJE

V RÁMCI LIPENSKA

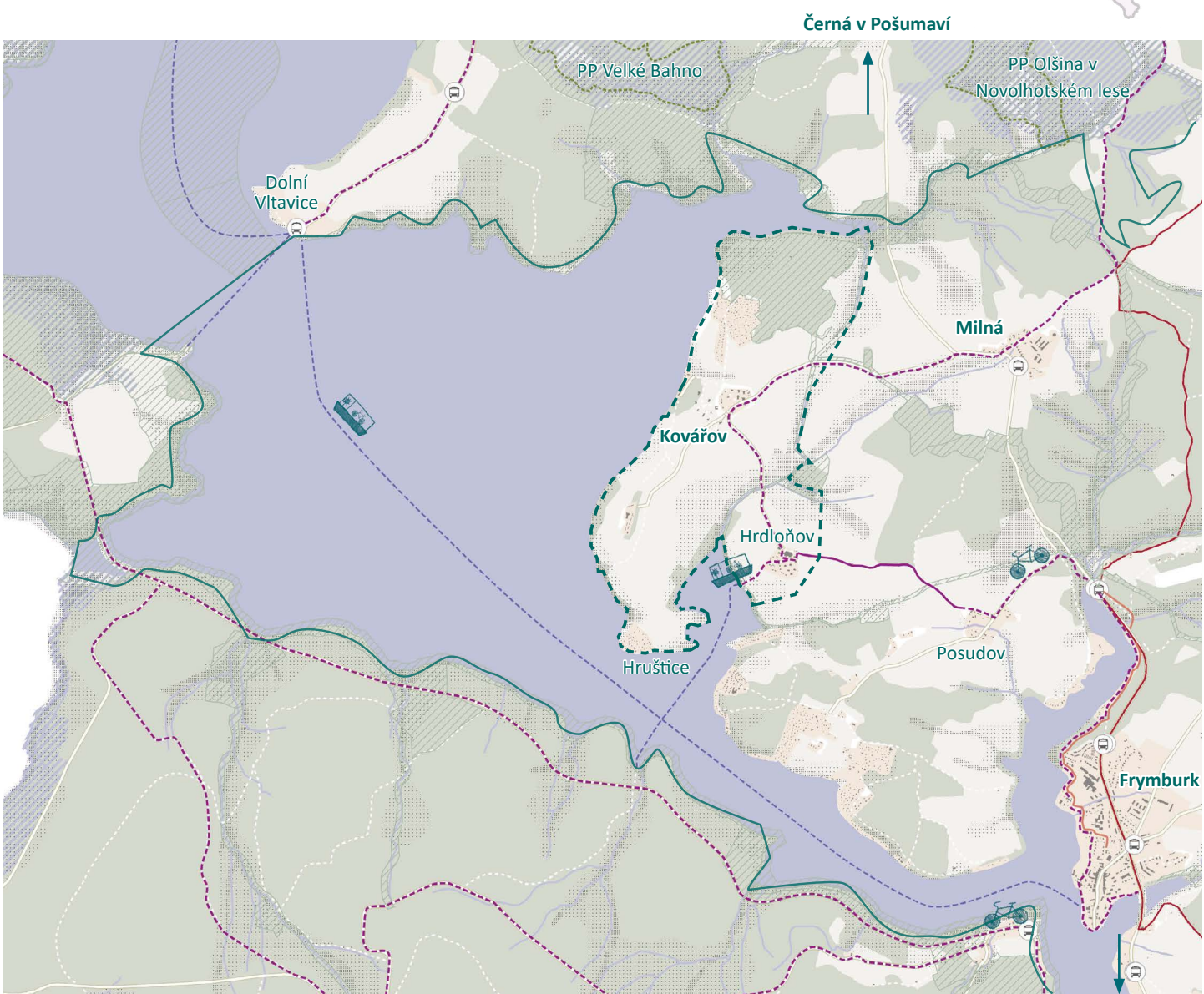

Přehled z údajů registru sčítání

- hranice řešeného území
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- les
- louky a pastviny
- zastavěné území
- cyklotrasa

Podkladová mapa vytvořena pomocí DATA50 ags.cuzk.cz.wms, zpracováno v ArcGIS Pro

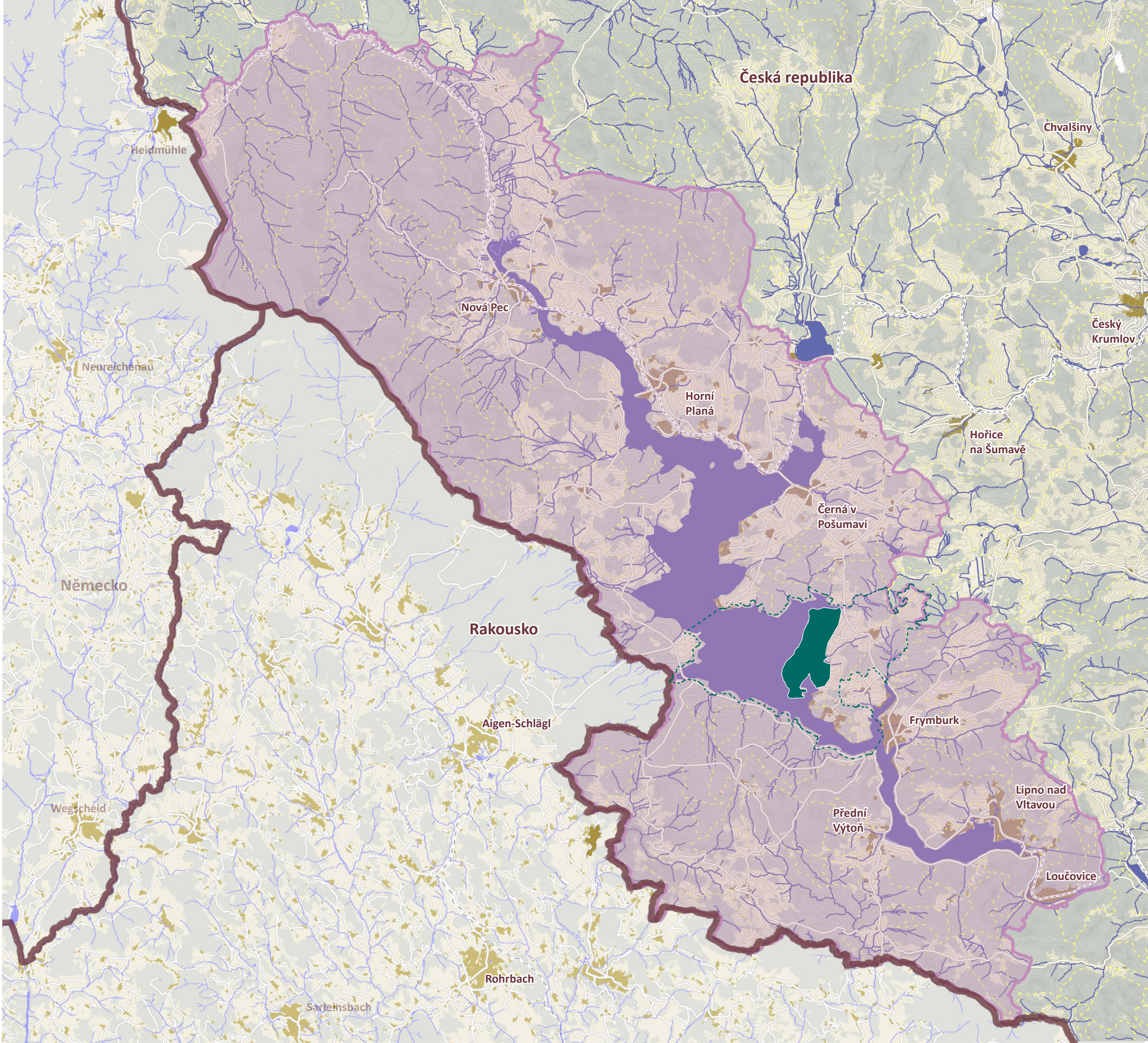

4.2 KOVÁŘOV V KONTEXTU
KRAJINY LIPENSKA
M 1:125 000

Řešené území se rozkládá na necelých 3,5 km².

Legenda

- řešené území Kovářova
- zájmové území Milná
- hranice zemí
- řešené území Lipenska
- řešené území - plocha Lipenska
- vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- železniční trať
- silnice
- cesty
- pěšiny
- les
- louky a pastviny
- zastavěné území

4.3 Vymezení řešeného území Kovářov M 1:15 000

Kovářov leží nad levým břehem vodní nádrže Lipno I. Celé území spadá do chráněné krajinné oblasti. Břehy zde vytváří nejen atraktivní výhledy směrem na vodní hladinu, ale i k protilehlým zalesněným svahům Šumavy.

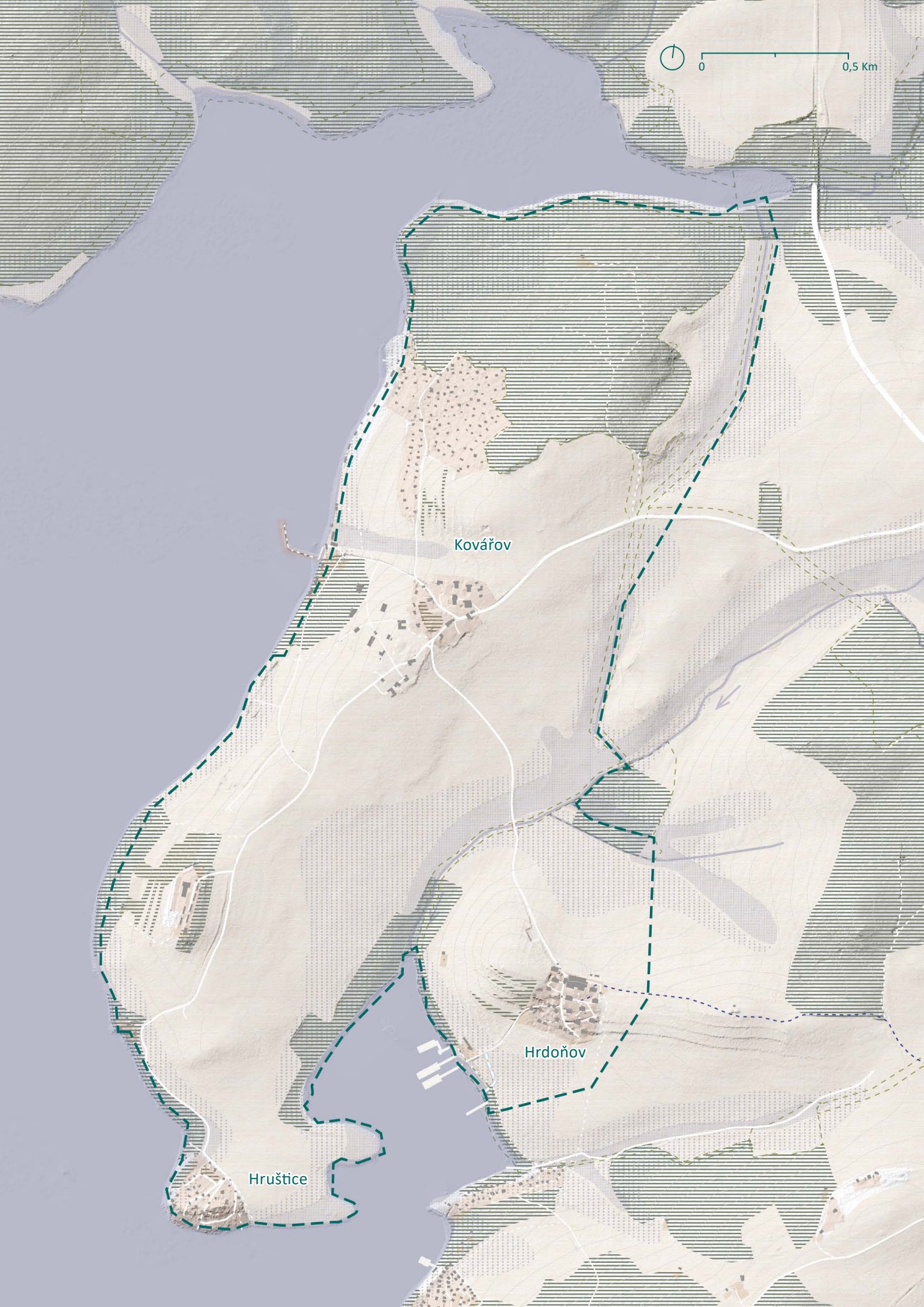
Území má rozlohu přibližně 350 ha.

Jeho nejnižší položený bod se nachází u hladiny Lipna, zatímco nejvyšší části sahají k lesnatým horizontům v severovýchodní části území.

Typologie krajiny je mírně zvlněná až kopcovitá leso-zemědělská krajina, termín převzatý z Územní studie krajiny JČK. [DSN 13](#)

- hranice řešeného území
- vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina

Podklad mapy za pomoci:
DATAS0 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro

4.4 Rizika a hrozby

Výběr lokality Kovářov pro případovou studii vychází z dlouhodobého zájmu o krajinu Lipenska, která si navzdory intenzivnímu turistickému využívání v mnoha místech stále uchovává výrazné přírodní i estetické kvality. Kovářov, ležící na okraji městyse Frymburk, je jedním z mála míst v blízkosti Lipenské přehrady, kde je dosud patrná souvislá a čitelná krajinná struktura – s volnými břehy, rozptýlenou zelení, historickým plužinovým systémem a otevřeným prostorem bez masivních urbanistických zásahů.

Území v sobě spojuje blízkost vodní plochy, klid venkova a přímý kontakt s přírodou. Má tak přirozený potenciál pro šetrný rekreační rozvoj. Zároveň však čelí rostoucímu tlaku na novou výstavbu a intenzifikaci rekreační funkce.

Tento tlak se projevuje nejen zájmem o turistické využití, ale především o plánovanou zástavbu, která může postupně proměnit dosud nezastavěnou krajinu na vysoce urbanizovanou.

Rezidenční, turistické a rekreační zatížení krajiny

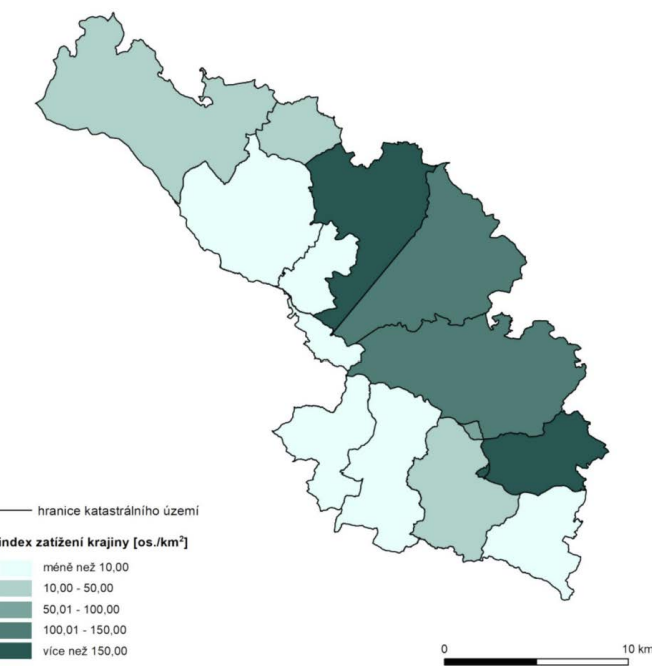

schéma převzato z:
https://vltava.fsv.cvut.cz/specmap/___MOO_Mapy_UK/Nmap_Specializovan%C3%A1%20mapa_Prom%C4%9Bny%20funkc%C3%AD%20krajiny%20v%20prostoru%20VN%20Lipno.pdf

Podle údajů patří Frymburk k nejvíce rekreačně využívaným lokalitám regionu – více než 60 % obytných staveb slouží jako druhé bydlení. Zatímco v samotném Frymburku je zástavba víceméně stabilizovaná, nové rozvojové záměry se stále více přesouvají do okrajových oblastí, jako je právě Kovářov.

Mikroregion Lipensko je klasifikován dle OECD jako převážně venkovský, s hustotou obyvatel pod 150 obyvatel/km². Právě v takových oblastech je nezbytné přistupovat k rozvoji citlivě, s ohledem na krajinný ráz, ekologickou stabilitu a kulturní paměť místa.

Kovářov tak představuje území, které balancuje na hranici mezi zachováním své krajinné hodnoty a tlakem na proměnu. Diplomová práce na tomto příkladu ukazuje, že existuje alternativa – forma rozvoje založená na udržitelném plánování, respektu k místu, využití principů permakultury a podpoře biodiverzity.

Turisticko-rekreační funkce v kontextu regionu

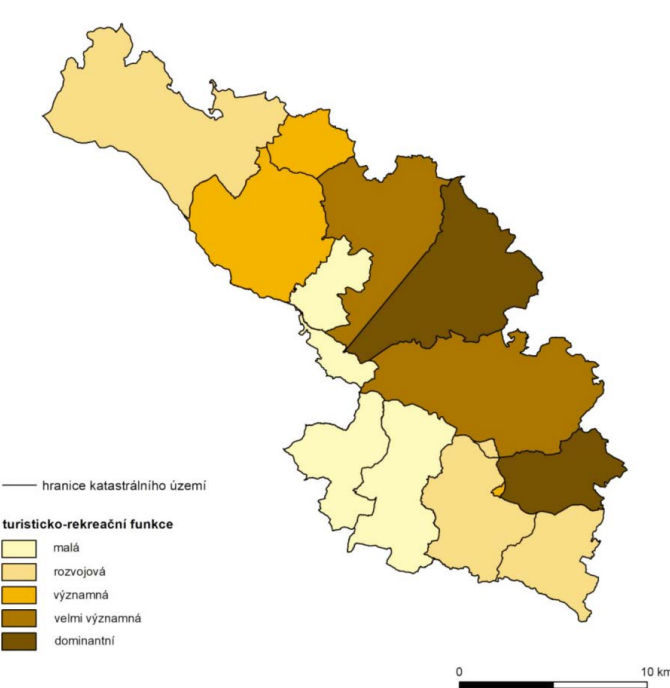

schéma převzato z:
https://vltava.fsv.cvut.cz/specmap/___MOO_Mapy_UK/Nmap_Specializovan%C3%A1%20mapa_Prom%C4%9Bny%20funkc%C3%AD%20os%C3%ADlen%C3%AD%20v%20prostoru%20VN%20Lipno.pdf

Tlak výstavby na krajinu

Jak ukazuje diplomní seminář Krajina Lipenska, mnohá venkovská sídla se vlivem trendů mění na rekreační obce s minimálním trvalým osídlením. Dochází tak k proměně sociální struktury a k postupné ztrátě identity a charakteru krajiny, která tvoří podstatu její atraktivity.

Rozsah plánované zástavby

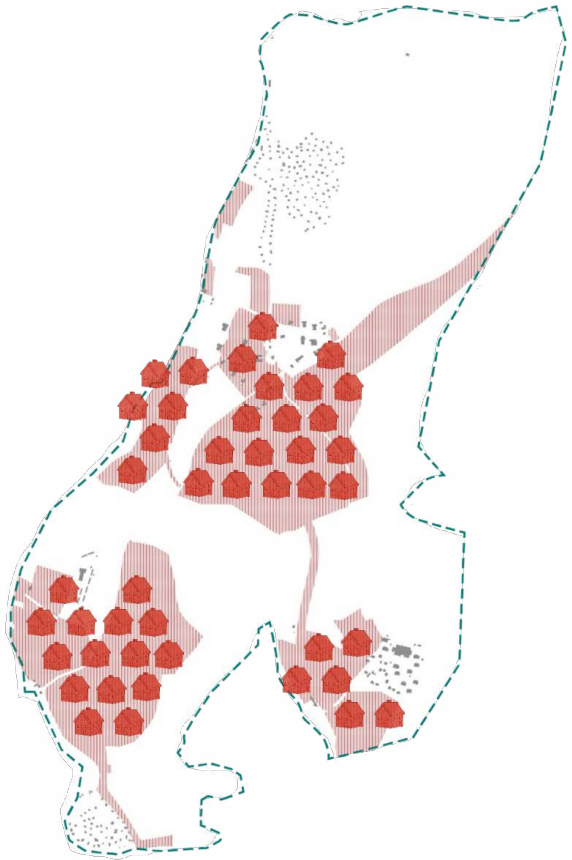
Celková rozloha řešeného území činí 3 500 000 m²
Louky tvoří 2 400 000 m²
Z plochy louky má být zastavěno až 971 400 m², což představuje více než 41 % veškeré louky.

Jinými slovy – téměř polovina přírody může být nahrazena domy.

Tato hodnota je alarmující. Louky nejsou pouze nevyužitým prostorem – tvoří klíčovou složku krajinné struktury, mají retenční schopnost, ekologickou hodnotu i rekreační funkci. Záměr zastavět bezmála milion metrů čtverečních původní krajiny tak představuje zásadní zásah do území s dalekosáhlými důsledky.

Pro porovnání:
Současná plocha lesa činí cca 690 000 m².

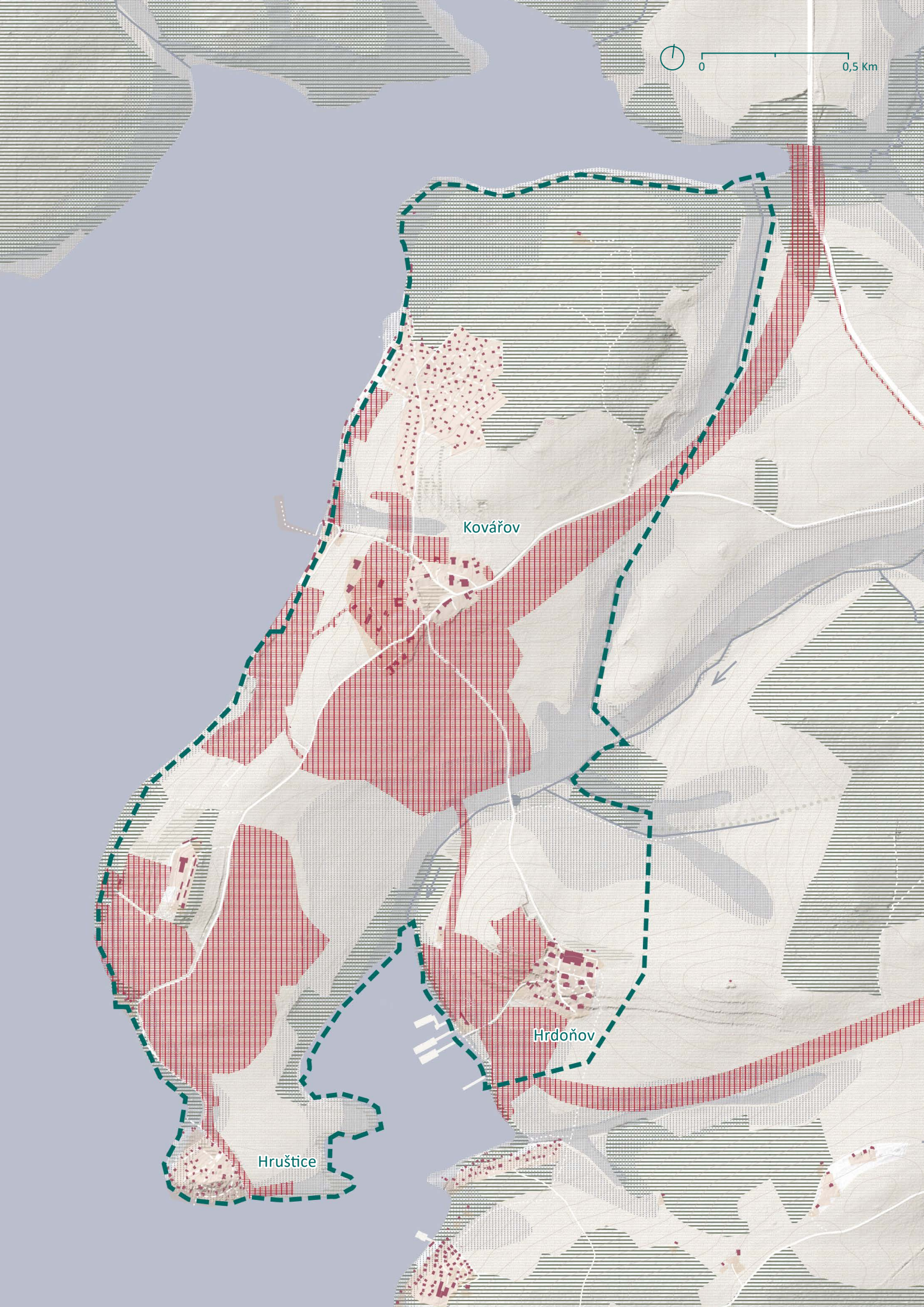
To znamená, že zastavitelná plocha je téměř o polovinu větší, než plocha lesa.

— hranice řešeného území
[red hatched box] zastavitelná plocha dle ÚP

- hranice řešeného území
- 760 vrstevnice
- [blue box] vodní plocha
- [blue line] vodní tok
- [dotted box] údolní niva
- [horizontal lines box] nívné ekosystémy
- [diagonal lines box] lesy, remízky, keř. porosty
- [dark red box] stávající zástavba
- [orange box] plocha zastavěného území
- [green box] trvalé travní porosty a pastviny
- [grey box] silnice
- [dashed grey box] zpevněná cesta
- [dotted grey box] pěšina
- [dotted box] stávající liniová vegetace
- [yellow box] CHKO I.
- [red hatched box] zastavitelná plocha dle ÚP
- [red box] plánovaná ŠED dráha

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
Data převzata z: <https://gis.kraj-jihocesky.cz/arcgis/services/ZUR/MapServer/WMServer>
zpracováno v ArcGIS Pro

Potenciál a rizika nové dopravní infrastruktury

Jedním ze zásadních záměrů v území je plánovaná elektrická dráha ŠED (Šumavská elektrická dráha), která je zakreslena v dokumentaci ZÚR Jihočeského kraje⁹ i v územním plánu obce Frymburk.¹⁰

Z hlediska udržitelného rozvoje může elektrická dráha představovat alternativní a ekologicky šetrnou formu dopravy, která by mohla odlehčit automobilové dopravě, snížit potřebu budování nové silniční infrastruktury a podpořit rozvoj měkké rekreace. Tento pohled je v souladu s cíli diplomního semináře Krajina Lipenska, který akcentoval potřebu integrované dopravy v rekreační krajině.

Na druhé straně je třeba zhodnotit konflikty s ochranou krajiny:

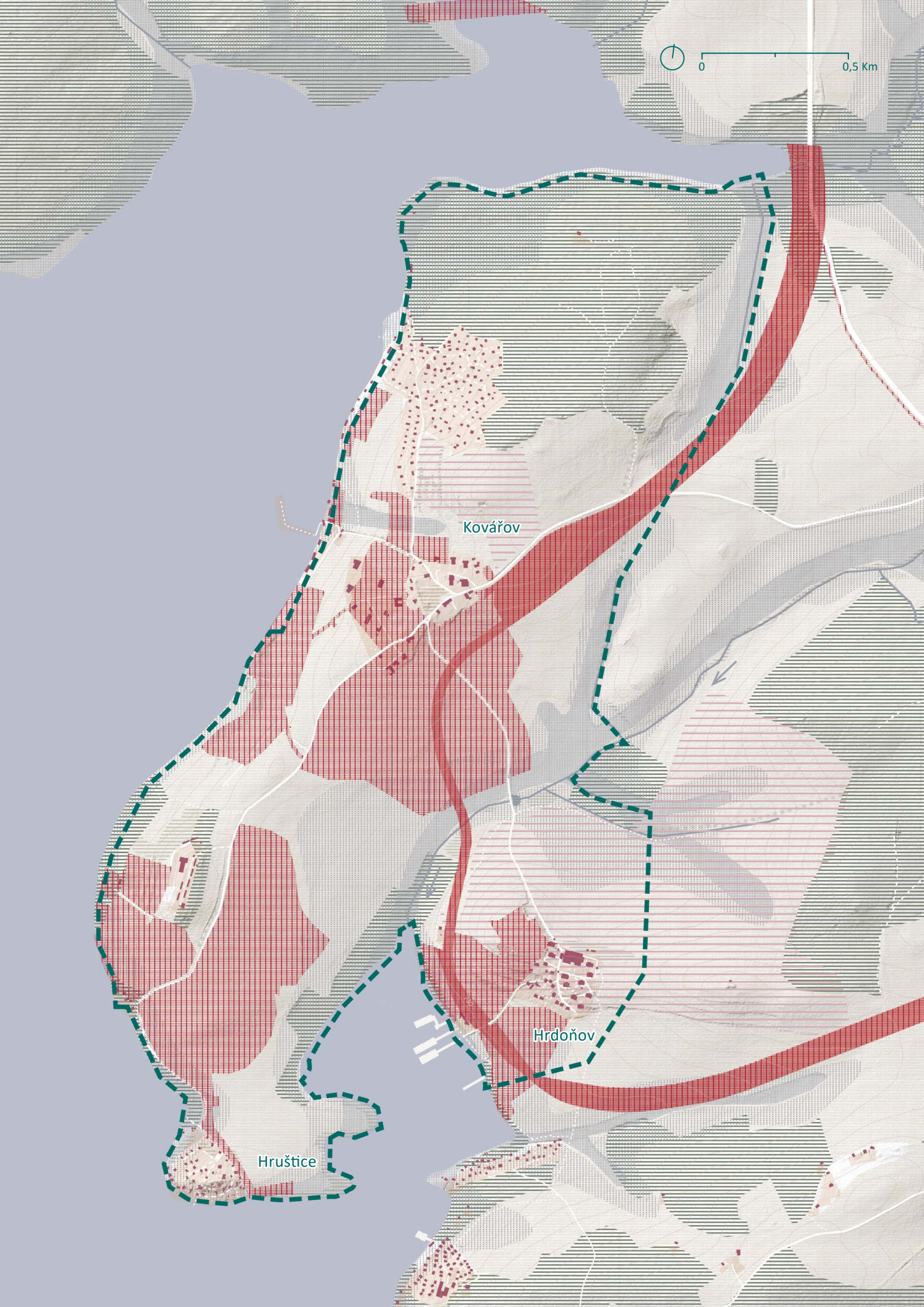
- V oblasti Hrdloňova plánovaná trať prochází přes prochází dochovanou traťovou strukturou plužin, která je v návrhu diplomové práce vymezena k ochraně jako významný krajinný prvek (VKP)
- Dále zasahuje do území nivy Lužického potoka, což představuje riziko narušení ekologických funkcí a přerušení přírodní kontinuity.
- Výstavba trati vytvoří liniovou bariéru v krajině, která omezí pěší prostupnost i migrační trasy zvířete. Aby k narušení nedocházelo, je vhodné počítat s technickými opatřeními (lávky, podchody, ekodukty), která umožní zachování biologické propojenosti území.

Z hlediska krajinného rázu je ale vedení trasy relativně šetrné – kopíruje údolní linii a přiléhá ke stávající silnici, čímž výrazně snižuje svůj vizuální dopad.

- hranice řešeného území
- 760 — vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina
- plužiny
- zastavitelná plocha dle ÚP
- plánovaná ŠED dráha

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
Data převzata z: <https://gis.kraj-jihocesky.cz/arcgis/services/ZUR/MapServer/WMServer>
zpracováno v ArcGIS Pro

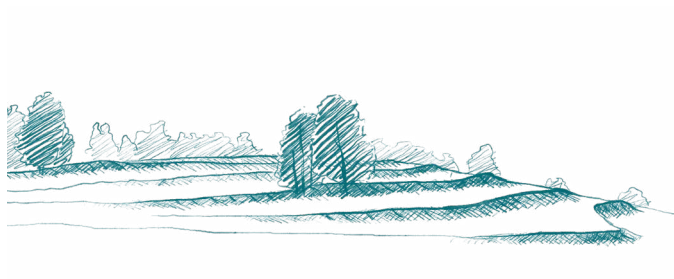

4.5. Kovářov – krajina mezi hodnotami a tlakem

KOVÁŘOV JE
jedním z posledních míst na levém břehu
Lipna, kde se dosud udržel původní venkovský
charakter – otevřená krajina s loukami,
pastvinami a přírodní břehovou linií bez
masivních zásahů.

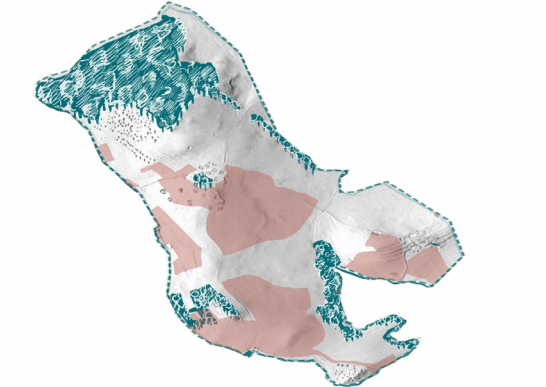
HODNOTAMI JSOU
živá kulturní krajina s dochovanými historickými
strukturami – zejména traťovými plužinami, které
dávají místu měřítko a vypovídají o dřívějším
hospodaření.
Stejně cenné jsou i přírodní břehy Lipenské nádrže
– zachovalé, volně přístupné a ekologicky bohaté,
které tvoří citlivé rozhraní mezi člověkem
a krajinou.

KOVÁŘOV NABÍZÍ
potenciál stát se modelovým příkladem
šetrného přístupu k rozvoji – místem, které
dokáže spojit rekreaci, ochranu přírody
a vzdělávání, aniž by ztratilo svůj přirozený
charakter.

HROZBOU JE
nekontrolovaná výstavba, která krajinu
postupně proměňuje v souvislou
urbanizovanou zónu.
Pokud se v území začne stavět bez jasných
pravidel, hrozí, že krajina ztratí svůj otevřený
charakter, zmizí historické struktury, pobřeží
bude narušeno a místo přijde o svou
jedinečnou atmosféru.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

Výběr nejdůležitějších analytických podkladů

5.1. Fotodokumentace, terénní průzkum

Zdroj: Vlastní fotografie z terénního průzkumu

KRAJINNÝ RÁZ A ESTETICKÉ HODNOTY

Území se vyznačuje klidným a vyváženým charakterem. Jemně zvlněná zemědělská krajina se tu přirozeně střídá s remízky, pastvinami a volnými plochami, ze kterých se otevírají výhledy na vodní hladinu Lipenské nádrže. Právě kombinace přírodních a člověkem utvářených prvků dává krajině její estetickou hodnotu a z pohledu krajinného rázu ji činí výjimečnou.

Pohled na Kovářov - otevřená krajina s rozptýlenou zelení

Pohled na Hrdloňov - zachovalé plužiny

Pohled k osadě Hruštica

SOUČASNÝ STAV BŘEHŮ

Břehy v okolí Kovářova mají převážně přírodní charakter. Tvoří je keřové a stromové porosty, místy i mokřadní vegetace. Vytvářejí cenný přechod mezi vodní nádrží a okolní krajinou, který je důležitý jak pro podporu biodiverzity, tak pro estetickou hodnotu, která přispívá identitě místa. Šířka pobřeží se mění podle výšky hladiny. Při nižším stavu vody se objevují písčité nebo kamenité břehy, které umožňují přístup k vodě a otevírají výhledy přes nádrž do okolní krajiny. Zástavba je podél břehů minimální a omezuje se zejména na přístaviště. Většina území tak zůstává nenarušená.

Pohled na Hruštica a nádrž Lipno - výhled na vodní hladinu, kde je plánována zástavba

Pohled na vodní nádrž z Hruštic

Pohled na nádrž Lipno z louky, zde je v UP plánovaná zástavba

Břeh u přístaviště – úsek s omezenou prostupností

Pohled na pláž Hrdloňov

Pohled na břeh navazující na lesní porost, hladina vody je na nižší úrovni

Pohled na břeh navazující na keřový porost

SOUČASNÝ STAV KRAJINY A SÍDEL

Krajina v okolí Kovářova je tvořena kombinací přírodních a člověkem formovaných prvků. Díky minimálním zásahům do krajiny zde probíhá přirozená sukcese. Krajina se samovolně vyvíjí, proměňuje se i vodní režim. Díky vznikajícím přírodním hrázím zde dochází k přirozenému rozlivu vody z potoka do říční nivy.

Zástavbu tvoří převážně rozvolněná rekreační struktura bez výrazných veřejných prostranství. V posledních letech však dochází k postupné expanzi nové výstavby do volné krajiny. Architektura je místy roztržitá, jinde přirozeně navazuje na krajinný kontext.

Pohled z brownfieldu k vodě

Sukcesní dřeviny u břehu pod brownfieldem

Zachovalé plužiny brownfieldu osázené břízou

Pohled na hlavní budovu brownfieldu – nevyužitý areál se zachovalou strukturou

Pohled na křižovatku v Kovářově, asfaltová plocha využívaná veřejné parkoviště

Pohled na novou zástavbu v Kovářově – příklad nové výstavby

Pohled na novou zástavbu v Kovářově – příklad nové výstavby

Odvodňovací kanál vycházející z brownfieldu, provděpodobně vyústění meliorací

Přírodní hráz na Milenském potoce – příklad přirozeného rozlivu do louky

Zadržení vody z Milenského potoka přírodní hrází

Přírodně vytvořená hráz, zpomaluje tok Milenského potoka

5.2 Analýza krajinné a vegetační struktury

Analýza vegetační struktury a vývoje krajiny Kovářova přináší důležitý pohled na to, jak se **měnilo využívání území** a jak tyto změny ovlivnily jeho **současný charakter**.

Krajina je odrazem našeho vztahu k ní – toho, jak s ní hospodaříme, jak ji využíváme a co od ní očekáváme. Záleží na tom, zda krajinu vnímáme jen jako zdroj, nebo jako prostor plný přírodních procesů, ve kterém jsme pouhou součástí celku.

Tato část práce se zaměřuje na to, jak krajina Kovářova vypadá dnes, jaké změny ji formovaly, jaké hodnoty v sobě uchovává a jaký má potenciál pro budoucí rozvoj založený na principech přírodní rovnováhy.

Vnímání krajinného rázu
a identity krajiny

Pro lepší pochopení a čtení krajiny je klíčové nejprve porozumět jejímu charakteru, identitě a historickým stopám. Následující citace a úryvky vycházejí z publikace Krajinný ráz - analytické a plánovací přístupy a metody¹¹ a slouží jako teoretické východisko pro hodnocení a ochranu krajinného rázu v řešeném území Kovářova.

Krajina jako paměť a kulturní otisk

„Krajina je oním úžasným palimpsestem, rukopisem, jehož písmeny a slovy jsou cesty a hranice polí, lesy, usedlosti a jiná sídla a všechny ostatní výsledky lidské práce. (...) Přesto má krajina svou paměť.“

„V krajinné struktuře i v její tvářnosti je tak zakotvena paměť dřívějších dob. Jedná se o ‘dědictví’ jak lidské kultury, tak i přírodního vývoje (Cílek et al. ²⁰¹¹).“

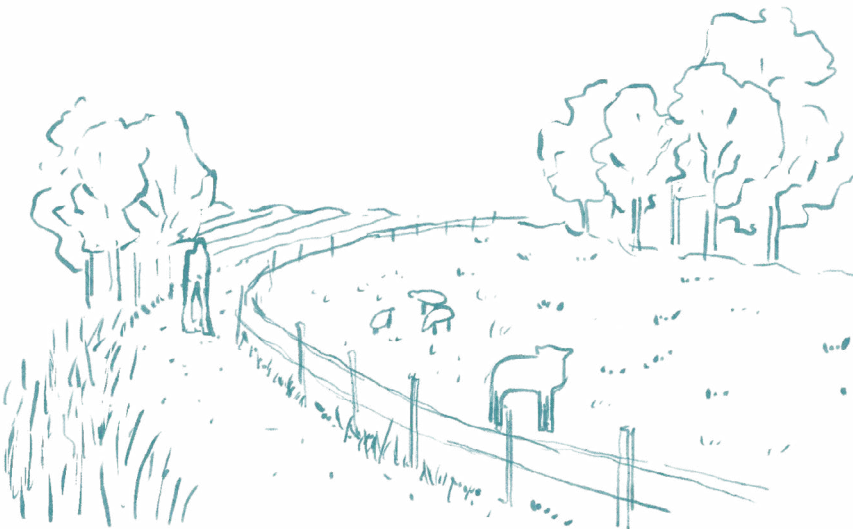
Krajinný ráz a jeho ochrana

„Prvním krokem k jakékoli ochraně je pojmenování hodnot, které jsou přítomny, jejich uznání a ocenění a zjištění, které z nich mají být předmětem péče a ochrany (Vorel ²⁰⁰⁰).“

Identita krajiny

„Charakter může být krajině změněn, nahrazen jiným, nemůže však být krajině odňat (Žák ¹⁹⁴⁷).“

„Smysl slovního spojení charakter krajiny tkví významově především v rovině vizuální a estetické.“

Struktura krajiny a její vizuální podoba

„Pozemková struktura spolu s polními cestami vytváří systém krajinných linií utvářejících dynamiku a vzájemné estetické souvislosti v krajinné kompozici.“

„Počet a prostorové rozmístění pěstovaných plodin podmiňuje barevnost, tvarovost, měřítko a časovou proměnlivost krajinné skladby (Mareček ²⁰⁰¹).“

Historické krajinné struktury – plužiny

„Nejvýraznějším znakem kulturní a historické charakteristiky krajiny jsou historické krajinné struktury, které lze v krajině identifikovat, popsat a klasifikovat.“

„Dodnes se v různých částech České republiky nacházejí menší či větší souvislá území, v nichž se strukturálně výrazné členění historické plužiny dochovalo a vytváří významný znak krajinného rázu.“

„Oblasti plužiny na našem území patří k největším a nejlépe zachovalým.“

„Nejvýznamnější oblastí je pomezí klimaticky mírnějšího Pošumaví a nejvyššího pásma Šumavy (Kuča ²⁰¹⁴).“

Vývoj využití území

FUNKCE KRAJINY DŘÍVE (1970)

- hranice řešeného území
- lesy
- orná půda
- pevninské vody
- dochované plužiny

Porovnání z druhé poloviny 20. století a současného využití území Kovářova ukazuje zásadní proměnu krajiny. Mapa z roku 1970 zachycuje území ve fázi intenzivního zemědělského využívání. Převládala zde orná půda, která dominovala jak v okolí sídel, tak ve volné krajině. Tento stav odráží období kolektivizace a centralizace zemědělské výroby. I přesto se na území do současnosti dochovaly historické plužiny.

▲ Podklad map na str. 73, 74 je stejný
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro
Data převzata z <https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/>,
<https://naki-pluziny.hfbiz.cz/app/>

SOUČASNÉ FUNKCE KRAJINY

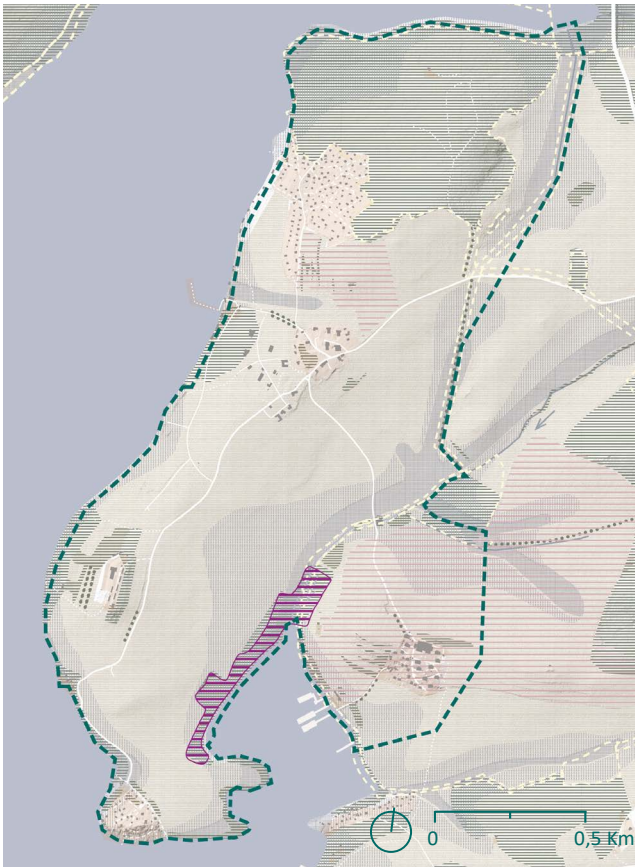
- hranice řešeného území
- lesy
- obytné, residenční využití
- trvalý travní porost
- pevninské vody
- dochované plužiny

V současné době došlo k významnému útlumu intenzivního hospodaření. Orná půda ustoupila trvalým travním porostům – tedy plochám zatravněným buď přirozeně, nebo jako výsledek změn ve způsobu hospodaření. Dnes tak na většině území najdeme kulturní louky a pastviny různé intenzity, místy se zachovanými remízky, liniovou zelení a sukcesní vegetací.

Tato změna funkce krajiny zvyšuje její ekologickou i rekreační hodnotu. Krajina dříve využívaná čistě pro produkci je dnes blíže přírodě. Vytváří nové příležitosti pro obnovu přírodních procesů v krajině, jako je retence vody, obnova mokřadů či posílení biodiverzity.

▲ Data převzata z <https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/>,
<https://naki-pluziny.hfbiz.cz/app/>

SOUČASNÝ STAV KRAJINY

- hranice řešeného území
- travní porosty
- lesy, remízky, keř. porosty
- předzahrádky, sídelní zeleň
- liniová zeleň
- ÚSES
- I. zóna CHKO
- dochované plužiny

Krajina Kovářova je dnes tvořena především travními porosty – kulturními loukami a pastvinami, které nahradily dřívější ornou půdu. Na některých místech přetrvávají remízky, liniová zeleň a plužiny, které navazují na historické uspořádání krajiny. V severní části území převažují smrkové monokultury. V okolí sídel se nachází sídelní zeleň a lokálně i sukcesní porosty s výskytem břízy na opuštěných plochách. Významné krajinné prvky jsou pásy břehové vegetace podél vodní nádrže a toků. V zátocě se nachází část území zařazená do I. zóny CHKO Šumava, která zahrnuje pobřežní a nivní úsek. Jedná se o přísně chráněné území, kde je zakázána výstavba.

▲ Data převzata z: <https://naki-pluziny.hfbiz.cz/app/>

POTENCIÁL KRAJINY

- hranice řešeného území
- louky z císařských otisků
- vhodné plochy k zalesnění LPIS
- dochované plužiny

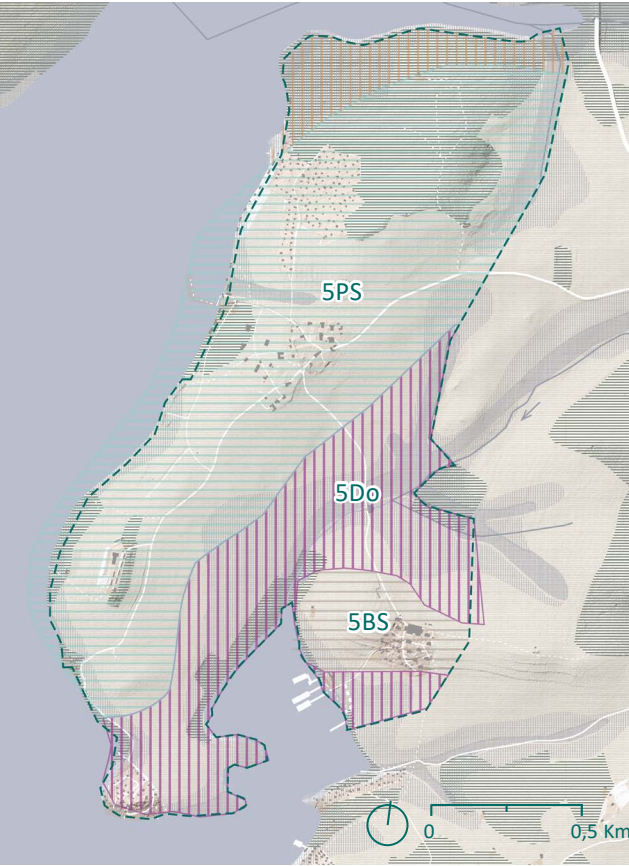
Mapa zachycuje překryv historických luk z císařských otisků a současných ploch doporučených k zalesnění podle LPIS. Obě vrstvy se často shodují, zejména v okolí říčních niv a podmáčených míst.

Tato území mají dlouhodobě přírodní charakter a dnes vykazují nízký produkční potenciál. Překryv naznačuje, že jde o místa vhodná k obnově krajinné struktury – ať už formou přírodě blízkého zalesnění, nebo návratem extenzivního hospodaření.

Výsledky ukazují na potenciál těchto lokalit pro zlepšení ekologické stability i retenční schopnosti krajiny.

▲ Data převzata z <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>
<https://ags.cuzk.cz/archiv/>
<https://naki-pluziny.hfbiz.cz/app/>

Biochorické členění a potenciál přirozené vegetace

- hranice řešeného území
- 5Ps – Podhorské sníženiny
- 5Do – Zamokřené údolní sníženiny
- 5BS – Rozřezané plošiny na kyselých metamorfitech

- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina

▲ Podklad mapy za pomoci: DATA50 ags.cuzk.cz.wms zpracováno v ArcGIS Pro Data převzata z: <https://gis-aopkcr.opendata.arcgis.com/datasets/aopkcr%3A%3Abiogeografick%C3%A9-%C4%8Dlen%C4%9Bn%C3%AD-%C4%8Dr/about>

Vegetační charakteristika území vychází z biogeografického členění České republiky. *Biogeografické členění je součástí metodických postupů pro hodnocení krajinného rázu. Je určeno pro obecnou i speciální ochranu přírody a krajiny.- Culek*

Kovářov leží na rozhraní tří biochor: konkrétně z jednotek 5Ps, 5Do a 5BS.

Toto členění poskytuje rámcové informace o potenciálních přírodních podmínkách – zejména o původní vegetační skladbě, hydrologických a půdních poměrech a celkovém ekologickém potenciálu krajiny.

Typickými vegetačními jednotkami jsou: Acidofilní bučiny, jedlo-smrčiny, smrkové olšiny v okolí potoků. Vysokobylinná vegetace (např. Violion caninae) v nivních zónách. Rašelinné a bažinné louky (např. Calthion, Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis).¹²

Na plochách postižených eutrofizací, odvodněním a intenzivním zemědělským využitím byla přirozená vegetace často nahrazena kulturními porosty, druhově chudými loukami svazu Arrhenatherion a smrkovými monokulturami. Přesto si krajina uchovává zbytky cenných přírodních prvků, jako jsou fragmenty přirozené vegetace, rozptýlená zeleň, mokřady a krajinářsky významná lada, které mohou tvořit základ pro obnovu ekologické kontinuity a citlivý návrh zelené infrastruktury.^{12,13}

Cílové typy krajiny dle Územní studie krajiny JČK

Území Kovářova spadá dle Územní studie krajiny Jihočeského kraje (ÚSK JČK) do krajinného typu č. 13 – mírně zvlněná až kopcovitá lesozemědělská krajina.

Tento typ je charakteristický kombinací rozsáhlých bloků orné půdy, rozptýlených luk a menších lesních celků, často v kontaktu s venkovskými sídly. Studie krajiny vznikla jako územně plánovací podklad pořizovaný krajem dle §30 stavebního zákona a je určena k doplnění zásad územního rozvoje (ZÚR) a dalších územně analytických podkladů.

Cílem studie je vymezit hodnoty krajiny, identifikovat problémy a stanovit tzv. „cílové kvality krajiny“ – tedy žádoucí stav, který má být při správě a plánování území zachován nebo dosažen.

CÍLOVÉ KVALITY

Zemědělská půda (ZPF)

Ochrana kvalitní zemědělské půdy – zejména omezení záborů orné půdy pro novou výstavbu. Podpora protierozních opatření, např. rozčlenění rozsáhlých bloků orné půdy pomocí remízků, mezí nebo travních pásů.

Lesní hospodářství (PUPFL)

Podpora mimoprodukčních funkcí lesů (ekologická, rekreační, krajinotvorná). Možnost zalesňování vhodných ploch, např. zemědělsky nevhodných nebo dlouhodobě nevyužívaných území.

Vodní režim

Revitalizace vodních toků – změlňování a přirozené meandrování, odstranění migračních bariér. Rušení nefunkčních meliorací a vytváření rozlivových zón. Výstavba nových vodních ploch jen tam, kde to neohrozí přírodu nebo vodní režim.

▲ Části textu převzaty z dokumentu Územní studie krajiny Jihočeského kraje – návrhová část, textová část.¹³

Podklad mapy za pomoci: DATA50 ags.cuzk.cz.wms zpracováno v ArcGIS Pro Data převzata z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/uzemni_studie/US_krajiny_jck/navrhova_cast/N2_1_VYKRES_CILOVYCH_KVALIT_jck.png

- hranice řešeného území
- mírně zvlněná až kopcovitá lesozemědělská krajina

Urbanismus

Rozvoj sídel navazovat na historické jádro, zachovat kompaktnost a nenarušit ráz krajiny. Výstavbu vést především uvnitř stávajících zastavitelných ploch, případně na jejich okraji. Upřednostňovat konverze brownfieldů před novými zásahy do krajiny.

Rekreace

Podpora měkkých forem turismu, bez výstavby velkokapacitních zařízení nebo rozsáhlé zástavby. Zachování otevřeného a přehledného krajinného rázu s možností pěšího či cyklistického pohybu.

Proč tyto cílové kvality zohledňovat?

Návrhová část práce reaguje právě na zásady ÚSK JČK – navržené zásahy vedou k ochraně zemědělské půdy, stabilizaci krajinné struktury a zadržování vody v území. Díky tomu je návrh v souladu s cílovou kvalitou krajiny.

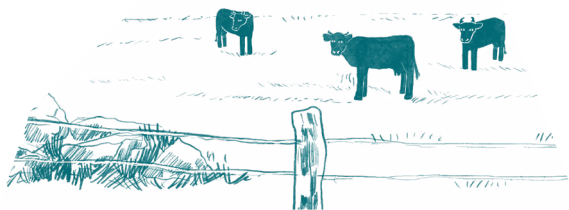
Historický vývoj luk a pastvin

Až do 19. století nebylo jasné odlišení mezi pastvinami a loukami. Kolem poloviny 19. století se začala používat minerální hnojiva, což vedlo k vyšší produktivitě a přeměně mnoha pastvin na louky. Došlo tak k oddělení pastvin a luk a vzniku odlišných vegetačních typů.

Intenzifikace ve 20. století

Proběhlo odvodňování, silné hnojení, častější seče a výsev kulturních trav, což vedlo k poklesu druhové rozmanitosti. Louky těžko přístupné pro mechanizaci byly často nechány ladem a začaly zarůstat nitrofilními a invazními druhy.

V pohraničí (včetně Kovářova a okolí) byly louky masivně opuštěny po odsunu německého obyvatelstva. Dodnes přežívají druhově bohaté louky jako relikt extenzivního hospodaření (cca 1850–1950). Jejich význam spočívá dnes hlavně v krajínotvorné, ekologické a rekreační funkci.¹³

Dochované krajinné struktury

Fragmenty traťové plužiny

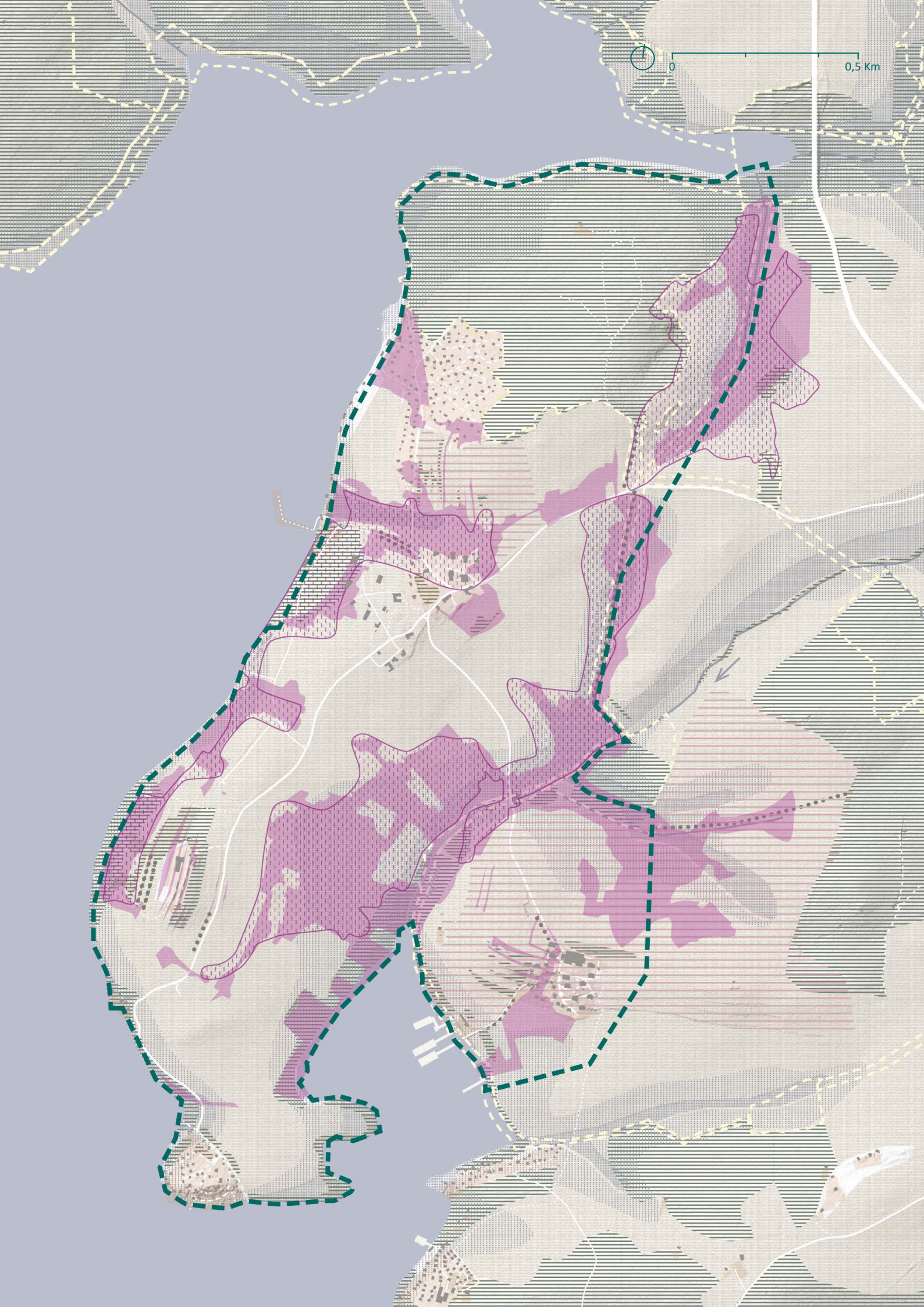
Dochované části traťových plužin (navázané na původní návesní půdorys) představují prvek krajinné paměti z doby vrcholné středověké kolonizace. Dochované segmenty plužin jsou o to cennější vzhledem k masové kolektivizaci po r. 1950 a proto je nezbytné tyto segmenty chránit a obnovit.³

Trvalé travní porosty

Rozsáhlé otevřené louky navazující na podmáčené plochy a drobné remízky. Nezastavěné a často se rozprostírají v exponovaných polohách s výhledy. Společně s plužinami udržují měřítko krajiny, zvyšují její prostorovou kontinuitu a krajinnou identitu.¹³

- hranice řešeného území
- louky z císařských otisků
- vhodné plochy k zalesnění LPIS
- dochované plužiny
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro
Data převzata z: <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>
<https://ags.cuzk.cz/archiv/>
<https://naki-pluziny.hfbiz.cz/app/>

Charakter travních porostů

dle LPIS (Enviro PRV 2007–2014)

V rámci prostorové analýzy území byly využity údaje z databáze LPIS (Land Parcel Identification System), konkrétně z vrstvy Enviro PRV 2007–2014, která klasifikuje typy trvalých travních porostů z hlediska jejich ekologické hodnoty a způsobu využívání. Tato data poskytují důležitý podklad pro návrhy respektující přírodní charakter krajiny.

Přehled zastoupených typů travních porostů:

MVL – mezofilní a vlhkomilné louky

Ekologicky cenné porosty v mírně vlhkých až vlhčích podmínkách, s potenciálem vysoké biodiverzity

DPB – druhově bohaté pastviny

Tradičně extenzivně využívané plochy s výskytem pestré flóry, významné pro drobnou faunu a krajinný ráz

DPB a MVL – kombinace druhově bohatých pastvin a mezofilních luk

Významný typ krajiny na přechodu mezi loukami a pastvinami, vhodný pro tradiční, přírodě blízké hospodaření

PODML – podmáčené louky

Vlhké, ekologicky stabilní biotopy s funkcí retence vody a habitatem pro specializované druhy

HSL – horské a suchomilné louky

Druhově specifická vegetace s odolností vůči sušším podmínkám, vhodná pro zachování tradiční krajiny v expozici

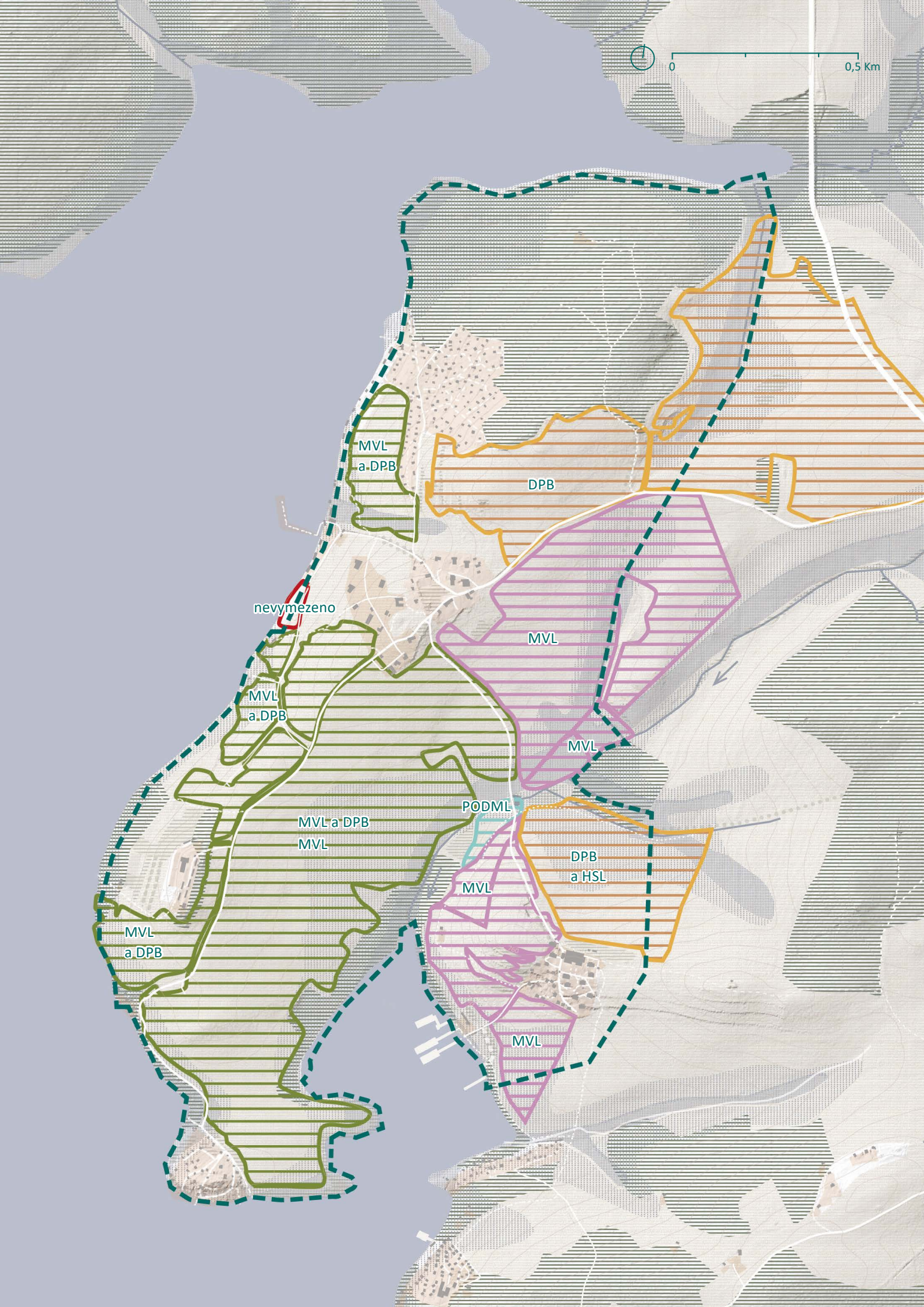
Uplatnění v návrhu:

- identifikace typů luk a tím vymezit přírodně cenná území, kde by měla být výstavba omezena nebo zcela vyloučena
- navázání těchto ploch na šetrné formy rekreace (např. komunitní pastva, prožitkové stezky, permakulturní zahrady apod.).
- retence vody, biodiverzní spojitost, rekreační prvky v krajině

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro

Data převzata z: <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>

5.3. Ochrana biotopů a živočichů

Tetřívěk obecný (Lyrurus tetrix)

patří mezi silně ohrožené druhy ptáků v České republice.¹⁴ Na Šumavě se jeho populace dramaticky zmenšuje – aktuálně zde podle Správy NP Šumava přežívá přibližně 50 samců.¹⁵ Mezi hlavní příčiny úbytku patří rozsáhlé změny ve vodním režimu krajiny, nevhodné lesní hospodaření, vysoké stavy predátorů, rostoucí počet turistů, zástavba na lokalitách výskytu.^{16,17} V lokalitách s výskytem tetřívka je proto nezbytné omezit pohyb osob mimo značené cesty, vymezit klidové zóny, a při navrhování staveb (např. rekreačních areálů, infrastruktury) důsledně zohlednit prostorové potřeby druhu.¹⁷

Biotopem tetřívka obecného jsou alpské louky, vřesoviště, rašeliniště a vlhké louky ve vyšších polohách, ale také imisní holiny.¹⁷

Jedná se o typického zástupce tzv. deštníkových druhů – opatřeními pro zlepšení biotopů tetřívka dojde ke zlepšení životních podmínek pro další druhy živočichů od bezobratlých po savce, kteří obývají lesní ekosystémy českých hor.¹⁷

Péče o druh: Pro ochranu druhu je nezbytné zachování vhodných stanovišť - zejména tokanišť a hnízdišť.¹³

Východiska pro návrh:

- Návrh by měl plochy s výskytem chráněných druhů ponechat bez zástavby a udržet je extenzivně obhospodařované, se specifickým režimem hospodaření (seč, pastva)
- Při tvorbě plánu veřejného přístupu nebo nových stezek zohlednit rušivý vliv na druhy v období hnízdění

Chřástal polní (Crex crex)

patří mezi silně ohrožené druhy ptáků v České republice.¹⁴ Přirozeným prostředím chřástala jsou především extenzivně a nepravidelně obdělávané louky a dlouhodobě nekosené louky. Důležitým faktorem je přítomnost mokřin, pramenišť a drobných krajinných struktur (kamenné snosy, vrbové křoviny apod.), které po případném pokosení luk poskytují vhodná refugia.¹⁸ V místech výskytu je klíčové odložit první seč až na srpen a udržovat mozaikovitý režim kosení, případně ponechávat části porostu neposečené, jako úkrytové plochy.¹⁹

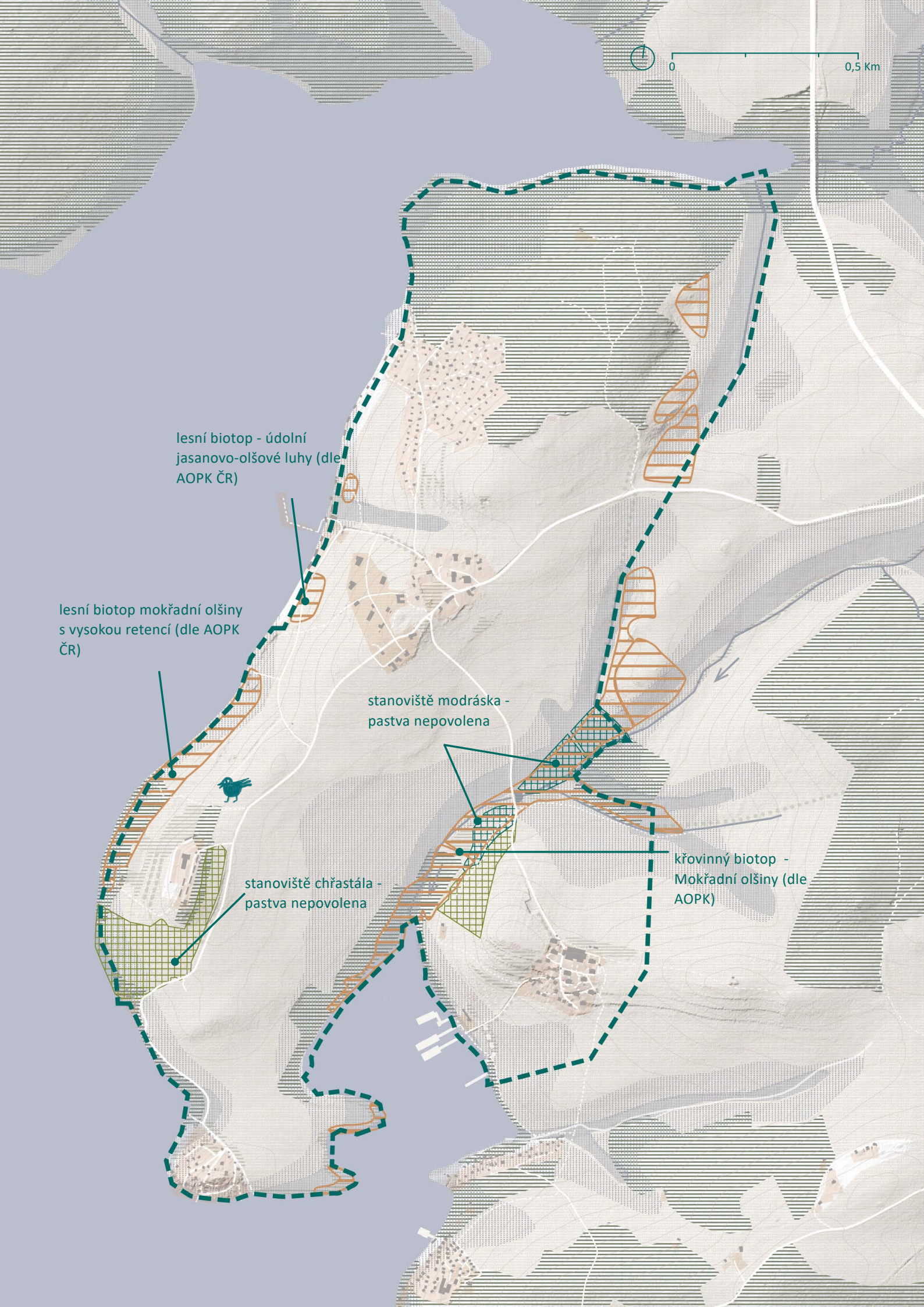
V plánování krajinných zásahů a rozvojových aktivit (např. liniové stavby) je nutné výskyt chřástala zohlednit a přijmout opatření pro zachování jeho stanovišť.

- hranice řešeného území
- CHKO I. - území s nej přísnějším režimem ochrany přírody
- biotopy dle AOPK ČR
- ochrana chřástala polního
- ochrana modrásků
- tok tetřívka
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina

Podklad mapy za pomoci: DATA50 ags.cuzk.cz.wms zpracováno v ArcGIS Pro

Data převzata z: <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>, <https://portal.nature.cz/biotopy>

5.4. Vodní režim a retenční potenciál území

Současný stav odtoku vody z krajiny

Území v okolí Kovářova je dnes výrazně ovlivněno historickými zásahy do vodního režimu. V minulosti byla značná část luk a polí odvodněna pomocí příkopů a melioračních trubek, které rychle odvádějí vodu z krajiny. Namísto přirozeného vsakování nebo zadržení vody dochází k jejímu urychlenému odtoku, což snižuje hladinu podzemní vody a omezuje fungování mokřadních stanovišť.

V kontextu současného klimatu a častějších období sucha představují meliorace zásadní problém. Jejich přeměna na retenční prvky patří mezi navrhovaná opatření pro obnovu přirozené hydrologické funkce krajiny.

Přirozené zpomalení toku a přírodní procesy

Při terénním průzkumu byly v okolí Milenského potoka zaznamenány drobné zemní hráze a přirozené zpomalení toku. Tyto útvary, často vzniklé aktivitou bobra, vytvářejí malé tůně a zadržují vodu v terénu. Díky nim dochází k přirozenému zvlhčování okolních ploch a tvorbě drobných mokřadů.

Napomáhají obnově ekologických funkcí nivy samovolně, bez potřeby zásahu člověka. Pokud jsou ponechány v krajině, mohou se stát klíčovými prvky pro obnovu vodního režimu.

Podmáčená stanoviště a význam říční nivy
Územím protéká Milenský potok (též označovaný jako Lužický), který pramení v oblasti Milné a směřuje do Kovářova. Do toku jsou v několika místech zaústěny sítě historických melioračních systémů, jejichž účelem bylo zefektivnění zemědělské produkce.

V rámci terénního a mapového průzkumu byly identifikovány části krajiny s trvale vyšší vlhkostí – především nivní louky a podmáčené okraje Milenského potoka. Tato místa mají omezenou zemědělskou využitelnost, ale vysokou ekologickou hodnotu. Působí jako přírodní rezervoáry vody, pomáhají stabilizovat mikroklima a poskytují útočiště pro vodomilné druhy rostlin a živočichů. Z hlediska návrhu se jedná o místa s vysokým potenciálem pro obnovu vodního režimu bez nutnosti náročných technických zásahů.

- hranice řešeného území
- vodní plocha
- vodní tok
- ░░░░░ údolní niva
- ░░░░░ nivní ekosystémy
- ▤▤▤▤ zamokřená plocha
- ▨▨▨▨ meliorace
- směr odtoku
- ▬▬▬ meliorace zmapované
- ▬▬▬ přírodní hráz
- ▬▬▬ lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- ▨▨▨▨ trvalé travní porosty a pastviny
- ▬▬▬ silnice
- ▬▬▬ zpevněná cesta
- ▬▬▬ pěšina

Východiska pro návrh

- Upřednostnit podmáčené plochy jako jádro retenčního systému
- Přerušit vybrané meliorace a nahradit je průlehy pro vsakování
- Zachovat přírodní hráze a doplnit je vlhkomilnou vegetací
- Revitalizovat tok Milenského potoka formou mírného meandrování

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro

Data převzata z: <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>
<https://www.agrihub.cz/mapy/>
<https://me.vumop.cz/app/>

5.5 Typologie břehů

Všechny typy břehů mají společné to, že jsou otevřené, písčité, písčito-kamenité a přístupné.

- Závisí na výšce vodní hladiny, která odhaluje pás mělkého písčitého břehu.
- Lze je využít jako potenciální přírodní pláže, přístupná místa k vodě.
- Nabízejí krásné výhledy na vodní plochu a protější břehy – silná rekreační kvalita.

Přístupnost břehové linie

Z hlediska fyzické dostupnosti lze břehové úseky v území Kovářova rozdělit do tří základních kategorií: přístupné, obtížně přístupné a nepřístupné.

Přístupné břehy jsou takové, ke kterým vede zpevněná cesta, nebo kde přírodní charakter terénu umožňuje pohodlný sestup k vodě. Většinou se nacházejí v bezprostřední návaznosti na zástavbu nebo sídelní strukturu a bývají nejčastěji využívány k rekreačním účelům (např. Kovářov, Hruštica). Často jsou doplněny o přístaviště nebo nástupní místa pro vodní dopravu.

Obtížně přístupné břehy nemají přímé napojení na cestní síť nebo jsou zarostlé hustým keřovým patrem, případně porosty náletových dřevin. Přístup je možný, ale vyžaduje orientaci v terénu a překonání přírodních překážek. Tyto úseky často navazují na lesní porost nebo mokřadní oblasti.

Nepřístupné břehy jsou trvale uzavřeny z důvodu fyzického omezení přístupu – například kvůli oplocení, soukromým pozemkům nebo stavebním objektům.

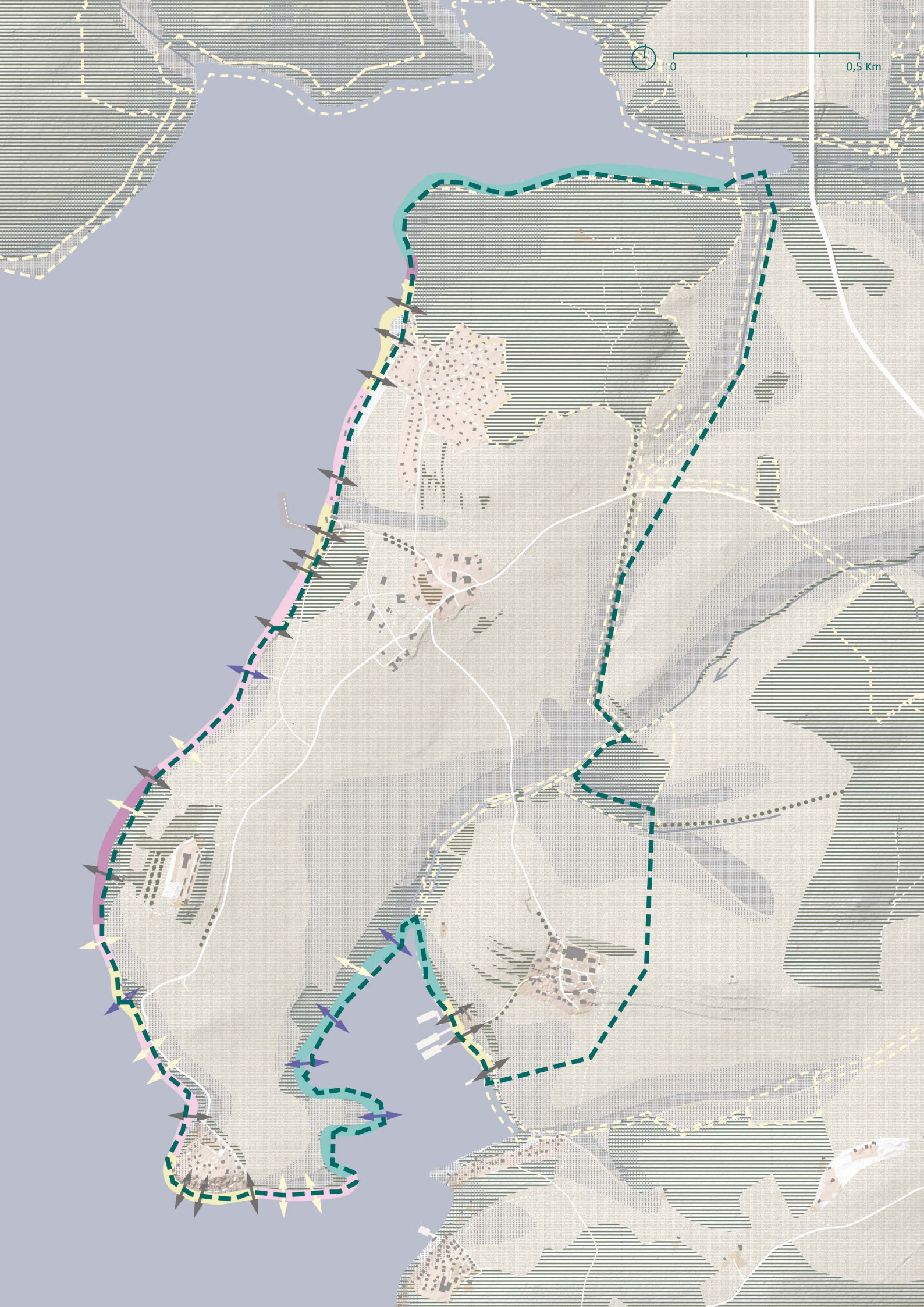
V rámci území Kovářova je možné na základě přírodního charakteru, vazby na okolí a míry prostupnosti rozlišit následující typy stávajících břehových úseků:

- 1. Břehy navazující na sídla**
Nacházejí se v přímé návaznosti na zástavbu (např. Kovářov, Hruštica, Hrdloňov). Jsou dobře přístupné, často doplněné o přístaviště nebo nástupní místa k vodě. Využívány převážně k rekreačním účelům, ale stále si zachovávají přirozený charakter.
- 2. Břehy vázané na lesní porost**
Prostupnost je zde nižší kvůli husté vegetaci a přirozenému terénu. Jsou cenné z hlediska ekologické funkce a klidu. Nejsou výrazně narušeny lidskou činností – nabízejí útočiště pro živočichy.
- 3. Mokřadní a podmáčené břehy - niva**
Nízká přístupnost, ale vysoká ekologická hodnota – významné pro zadržování vody v krajině.
- 4. Břehy s keřovým porostem**
Břehové partie s výrazným druhově pestrým keřovým lemem. Přirozená vizuální bariéra.

- hranice řešeného území
- ↔ přístupné břehy
- ↔ obtížně přístupné břehy
- ↔ nepřístupné
- vodní plocha
- vodní tok
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro

Data z: vlastní terénní průzkum a mapových analýz

5.6 Prostupnost a orientační body v krajině

Prostupnost území

Cestní síť v území Kovářova vychází z historických tras, které jsou patrné již v císařských otiscích. Tyto silnice spojovaly jednotlivé osady, například Hruštice nebo Hrdloňov, s okolní krajinou. Po výstavbě Lipenské přehrady však část těchto propojení zanikla, a dnešní komunikace končí převážně jako slepé. Území tak není průjezdné, což přispívá k jeho dopravnímu zklidnění a komorní atmosféře.

Nové komunikace vznikají především v souvislosti s rozšiřováním zástavby, kdy mají obslužný charakter a tím neposilují celkovou prostupnost území. Pěší trasy zde nejsou oficiálně vyznačeny, přesto se mezi chatami a v rámci osad dochovala jemná síť nezpevněných cest.

Skrz území prochází cyklotrasa, která je vedena převážně po stávající komunikaci. V části u Hrdloňova je vymezen krátký samostatný úsek pro cyklisty. V této části se také nachází cykloprívóz, který zajišťuje napojení na druhý břeh Lipenské nádrže a navazuje na trasu směrem ke Svatému Tomáši.

Orientační body v krajině

V území se nachází několik drobných kulturních orientačních prvků. V severní části stojí kamenný kříž u křižení cest, druhé místo bývalého kříže se nachází ve středu Kovářova. Ačkoliv samotný kříž dnes chybí, místo si svou významnost uchovalo.

Mírně zvlněný terén krajiny umožňuje z vyšších bodů výhledy na otevřenou krajinu i na vodní hladinu Lipenské nádrže. Tato výšková členitost vytváří přirozené vyhlídkové body a podporuje prostorové vnímání celého území.

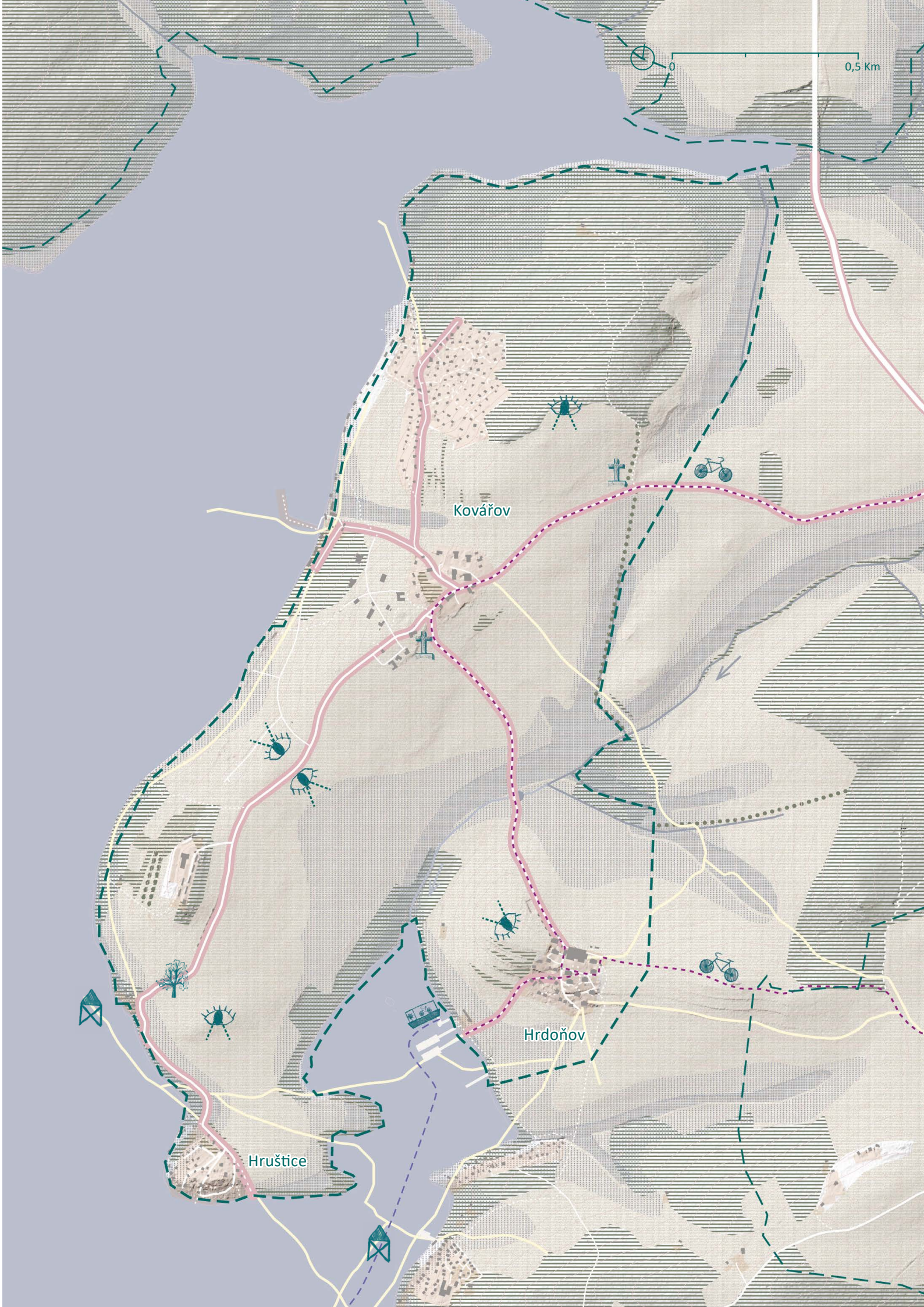
U téměř zaniklé osady Hruštice se jako výrazný orientační bod tyčí solitérní jilm drsný. Díky své velikosti a osamocenímu postavení v otevřené krajině funguje nejen jako přirozená krajinná dominanta, ale i jako paměťový bod.

- hranice řešeného území
- .-.- cyklotrasa
- == dochovaná historická cesta
- == zaniklá historická cesta
- ☒ zaniklá osada
- ☒ cykloprívóz
- ✝ kříž
- 👁️ výhledový bod
- 🌳 významný strom – jilm drsný
- vodní plocha
- vodní tok
- ▦ údolní niva
- ▨ nivní ekosystémy
- ▨ lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- ▨ trvalé travní porosty a pastviny
- == silnice
- == zpevněná cesta
- == pěšina

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro

Data z: Vlastní terénní průzkum a historické mapy z : <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

5.7 Intravilán - urbanistická struktura a charakter sídla

Urbanistická struktura území

Území se vyznačuje rozvolněnou rekreační strukturou s několika zřetelnými typy zástavby. Jedná se především o chatové osady a rekreační objekty různého měřítka. V současnosti lze vymezit tři hlavní zastavěné enklávy – Kovářov, Hrušnice a Hrdloňov, které si nesou specifické prostorové i architektonické charakteristiky.

Osada Hrdloňov

Hrdloňov je osada s kombinovanou rekreační strukturou. Původně se jednalo o chatovou osadu, která byla doplněna o hotelový komplex s apartmány vystavěný v jednotném architektonickém stylu po roce 1970. Zástavba zde působí celistvě a nenarušuje okolní krajinný ráz.

Osada Hrušnice

V jižním cípu území se rozkládají Hrušnice. Jedná se o chatovou osadu s volnou strukturou, bez občanské vybavenosti, což odpovídá jejímu rekreačnímu charakteru. Urbanisticky jde o prostorově rozvolněný, ale kompaktní celek s potenciálem pro zachování klidné rekreace bez potřeby dalšího rozvoje. V bezprostřední blízkosti se nachází původní místo stejnojmenné vesnice, která byla v minulosti zatopena při výstavbě vodní nádrže. Místo si dodnes nese stopu historické paměti, i když fyzické stopy zástavby již téměř zanikly.

Brownfield Hrušnice

Na západním okraji řešeného území se nachází areál bývalého rekreačního zařízení, který lze dnes označit za brownfield. Dochovala se zde hlavní budova v poměrně dobrém technickém stavu a několik menších chatek zasazených do terénu. Architektonicky působí areál jednotně a jeho obnova by byla možná bez nutnosti rozsáhlých stavebních zásahů.

Císařské otisky stabilního katastru (1. pol. 19. století)

Ortofoto s dochovanou hlavní křížící cestou

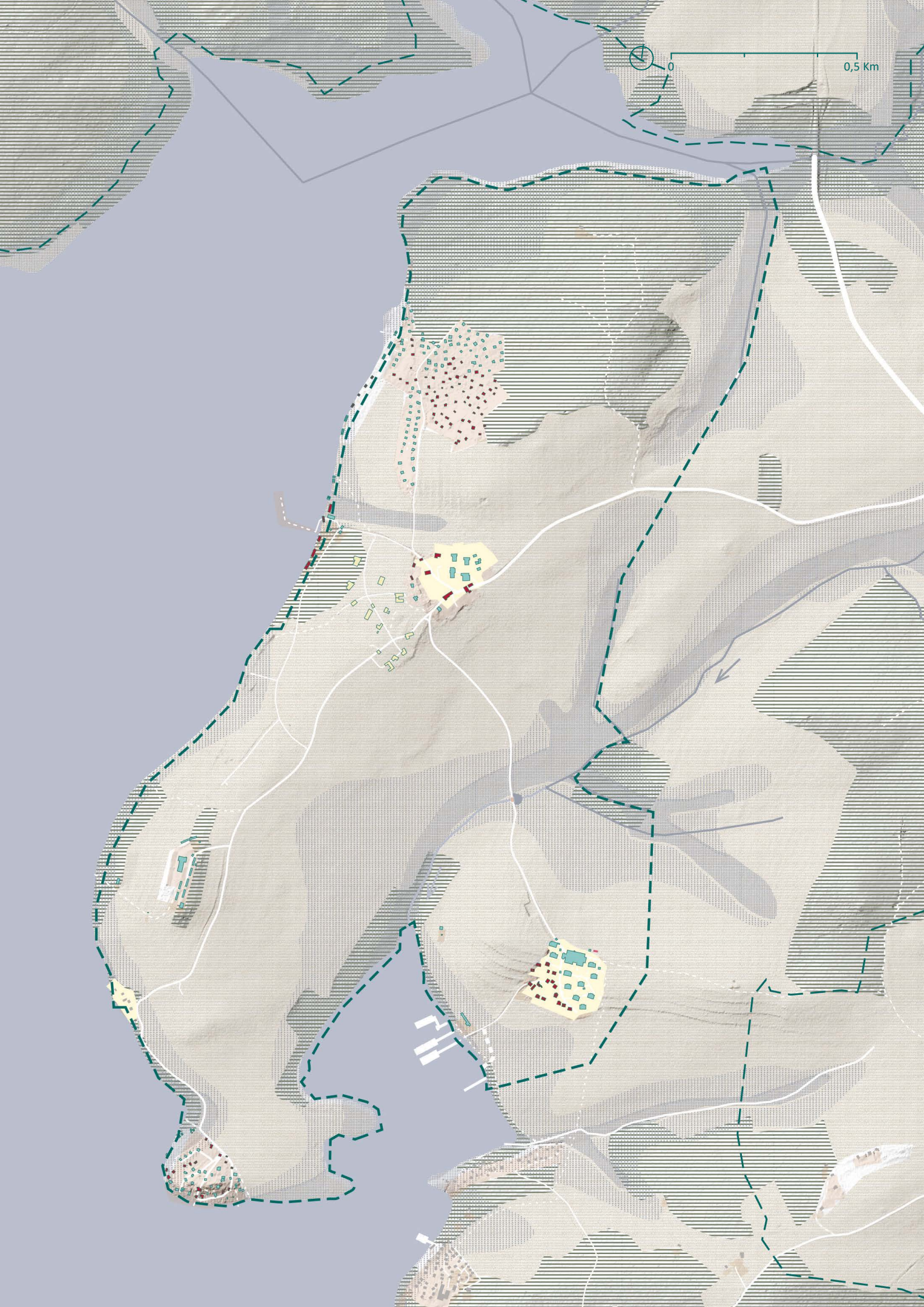

Osada Kovářov

Kovářov je největší a v současnosti nejvíce se rozvíjející lokalitou území. Zástavba je zde tvořena směsí menších rekreačních objektů, apartmánových domů a nově vznikajících ubytovacích kapacit. Původní urbanistická struktura, včetně historické návsi, byla pravděpodobně narušena v poválečném období. Dochovala se především hlavní průjezdní trasa a fragmenty záhumenicového uspořádání, které jsou dnes postupně pohlcovány novou výstavbou. Osada plní roli dopravního uzlu – právě přes Kovářov vede cesta jak do Hrdloňova, tak do Hruštic. V centrální části Kovářova se nachází prostor s potenciálem stát se hlavním veřejným prostranstvím lokality.

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
zpracováno v ArcGIS Pro
Data převzata z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

5.8 Plánované záměry dle aktuálního UP

Plánované záměry v územním plánu a jejich dopady

V řešeném území jsou dle platného územního plánu městyse Frymburk navrženy rozsáhlé plochy pro novou výstavbu, převážně rekreačního charakteru. Tyto plochy se nacházejí jak v návaznosti na stávající sídla, tak ve volné krajině a v blízkosti břehů nádrže Lipno.

Zejména intenzivní urbanizace pobřežních zón je pro Lipensko typickým dlouhodobým trendem, který však výrazně ohrožuje prostupnost, krajinný ráz a ekologickou stabilitu území.

Charakter plánované zástavby dle UP

V okolí osady Hrušnice je plánovaná zástavba, kde převažují plochy typu RH – hromadná rekreace, určené zejména pro hotely, penziony a související služby. Tyto záměry počítají s nižší výškovou hladinou zástavby (max. 2 NP + podkroví) a limitem max. 60 % zastavěných a zpevněných ploch, avšak svým rozsahem představují významný zásah do krajinného celku.

V okolí Kovářova a Hrdloňova jsou vymezeny rozsáhlé plochy typu SR – smíšené obytné rekreační, které kombinují funkci bydlení s rekreačním využitím. Zde lze očekávat výstavbu rodinných domů s možností rekreačního pronájmu, případně drobných zařízení občanské vybavenosti. U části těchto ploch je vyžadováno biologické hodnocení v rámci přípravy stavebních záměrů.

V menší míře se v území vyskytují také plochy OS – pro tělovýchovu a sport (hřiště, sportoviště nebo koupaliště, včetně drobného zázemí).¹⁰

Plánovaná železnice – elektrická dráha Šumava

Trasa plánované ŠED je vnímána jako ekologičtější dopravní varianta. Zároveň však přináší tlak na nové rozvojové plochy v jejím okolí. Je nezbytné zohlednit dopady na krajinu, především v místech s vysokou ekologickou hodnotou.

Více o projektu Šumavské elektrické dráhy zde: https://web.archive.org/web/20070927225743/http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5BId_r%5D=863

Dopady plánovaného rozvoje

Záměry uvedené v územním plánu mohou zásadně změnit charakter krajiny – z otevřeného a rozvolněného území se může stát urbanizovaný rekreační prostor.

Doporučení pro budoucí plánování

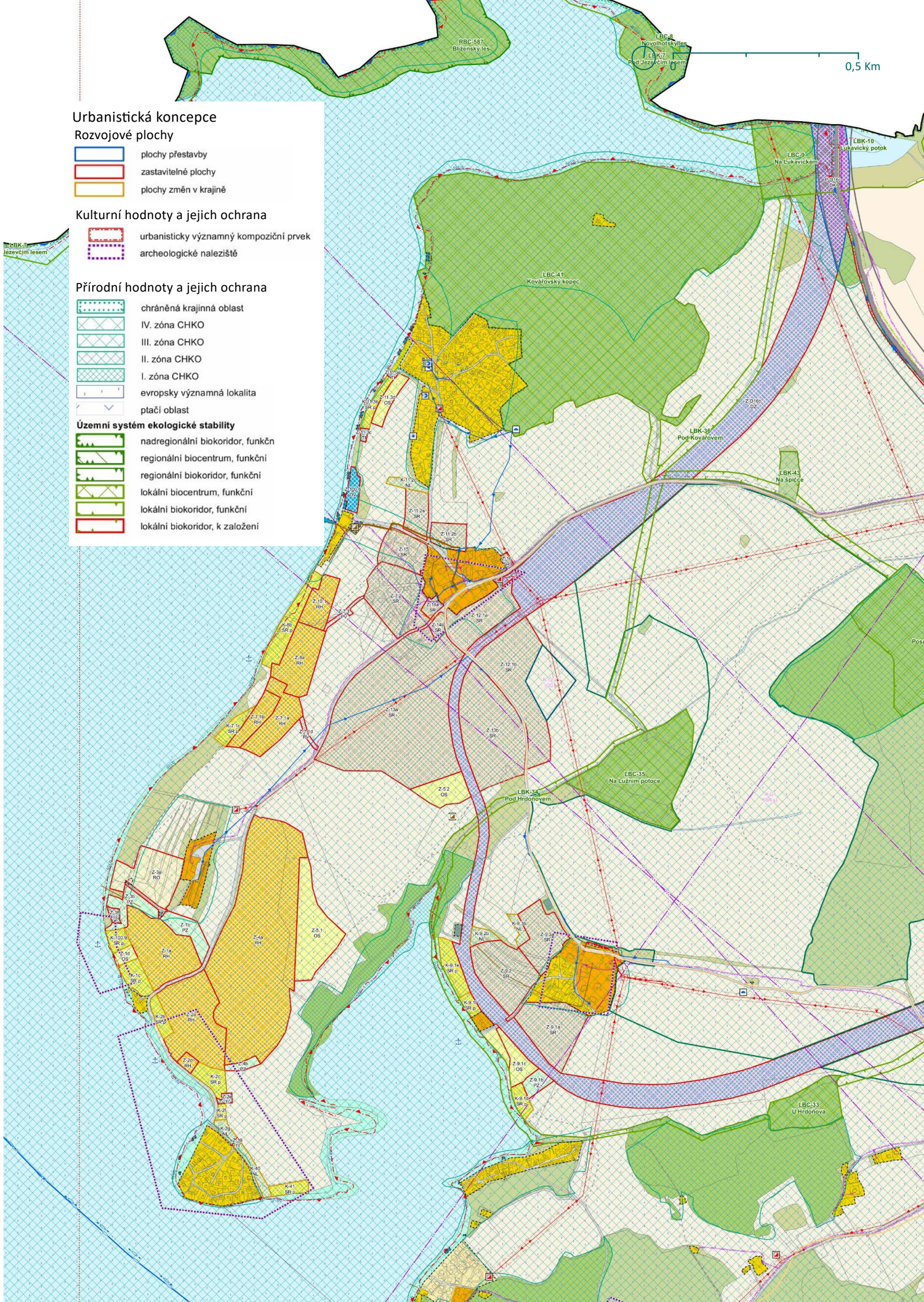
- Pro udržitelný rozvoj území je nezbytné stanovit regulační rámec, který bude zohledňovat:
- přírodní hodnoty území (např. nivy, pobřeží, podmáčené louky) - stavba vyloučena
 - rozsah a charakter zástavby
 - vztah k otevřené krajině a dostupnost služeb

RH	RH	Plochy rekreace - § 5 vyhl.501/2006 Sb.
RI	RI	plochy hromadné rekreace [RH]
RO	RO	plochy rodinné rekreace [RI]
RZ	RO	plochy ostatních ubytovacích zařízení [RO]
		plochy individuální rekreace - zahrádkářské osady [RZ]
	SR.g	Plochy sportovní rekreace na plochách přírodního charakteru
SR.s	SR.s	plochy golfových hřišť [SR.g]
SR.p	SR.p	plochy sjezdových tratí, lanovek a vleků [SR.s]
		přírodní koupaliště, pláže, pobytové louky [SR.p]
OS	OS	Plochy občanského vybavení - § 6 vyhl.501/2006 Sb.
OH	OS	plochy pro tělovýchovu a sport [OS]
	OG	plochy veřejných pohřebišť a související služby [OH]
		plochy zázemí pro golf [OG]
PV	PV	Plochy veřejných prostranství - § 7 vyhl.501/2006 Sb.
PZ	PZ	plochy veřejných prostranství s převahou zpevněných ploch [PV]
		plochy veřejných prostranství s převahou nezpevněných ploch - veřejná
SR	SR	plochy smíšené obytné rekreační [SR]
TI	TI	plochy technické infrastruktury - inženýrské sítě [TI]
NL	NL	Plochy lesní - § 15 vyhl.501/2006 Sb.
	NL.r	plochy lesní [NL]
		plochy lesní rekreační [NL.r]

		Vodní hospodářství a jeho ochrana
		úprava vody
		vodojem zemní
		čerpací stanice vodárenská na vodovodním řádu
		hlavní řád
		vodovodní řád nerozlišený (ostatní)
		vodovodní řád provozní vody
		ČOV - čistírna odpadních vod skupinová
		navrhovaná čistírna odpadních vod
		PČS - přečerpávací stanice odpadních vod
		hlavní stoka kanalizace
		přiváděcí stoka kanalizace
		kanalizační stoka nerozlišená

Data vycházejí z textové části Územního plánu městyse Frymburk – dostupné online: <https://www.frymburk.info/radnice/uzemni-plan/?page=all>

Data a legenda převzata z ÚAP JČK: <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/javascript/upd/?j=%C3%9AP%20Frymburk&o=Hlavn%C3%AD%20v%C3%BDkres&pr=1&uj=Frymburk>

5.9 SWOT Analýza

SILNÉ STRÁNKY (Strengths)

- Zachovalá krajinná struktura
 - historické plužiny
- Výrazná přírodní identita – přirozená břehová linie, mokřady, podmáčené louky, lesní enklávy
- Výhledy a krajinné dominanty – panoramatické výhledy z břehů a vyhlídkových míst
- Výskyt chráněných druhů - tetřívka obecného, chřastála polního, CHKO I.
- Vodní linie s rekreačním potenciálem
 - břehy, přívoz, přístaviště
- Cyklotrasa a přívoz – podpora měkké turistiky, propojení břehů
- Chatařské osady – zakořeněné rekreační využití, silný identitotvorný prvek
- Členitý terén – přirozené vymezení sídel a krajinných celků

SLABÉ STRÁNKY (Weaknesses)

- Nízká prostupnost krajiny – chybějící síť pěších tras, absence propojení sídel
- Postrádající centrum, těžiště
- Zanedbané plochy a brownfieldy – např. objekt v Hrušticích bez využití
- Nevyužitý potenciál výhledových a přírodních míst – prvky bez návaznosti, špatná dostupnost
- Zástavba bez vazby na krajinu

PŘÍLEŽITOSTI (Opportunities)

- Revitalizace vodních prvků – rozliv Milenského potoka do nivy, podpora retenční funkce
- Ochrana a obnova plužin – zachování kulturní paměti krajiny, definování VKP
- Rozvoj měkké turistiky – citlivé zpřístupnění přírodních hodnot (vyhlídky, přívoz, pěší sítě)
- Dopravní propojení regionu – potenciál nové zastávky ŠED a napojení na veřejnou dopravu
- Zhodnocení brownfieldů – nové funkce (ekofarma, občanská vybavenost, agroturistika)
- Zahuštění místo rozšiřování sídel – omezení urbanistické fragmentace, ochrana krajiny
- Využití lokálních kvalit – podpora drobného zemědělství, komunitního rozvoje, permakultury
- Zvýraznění místních orientačních bodů
 - kříž, významný strom

HROZBY (Threats)

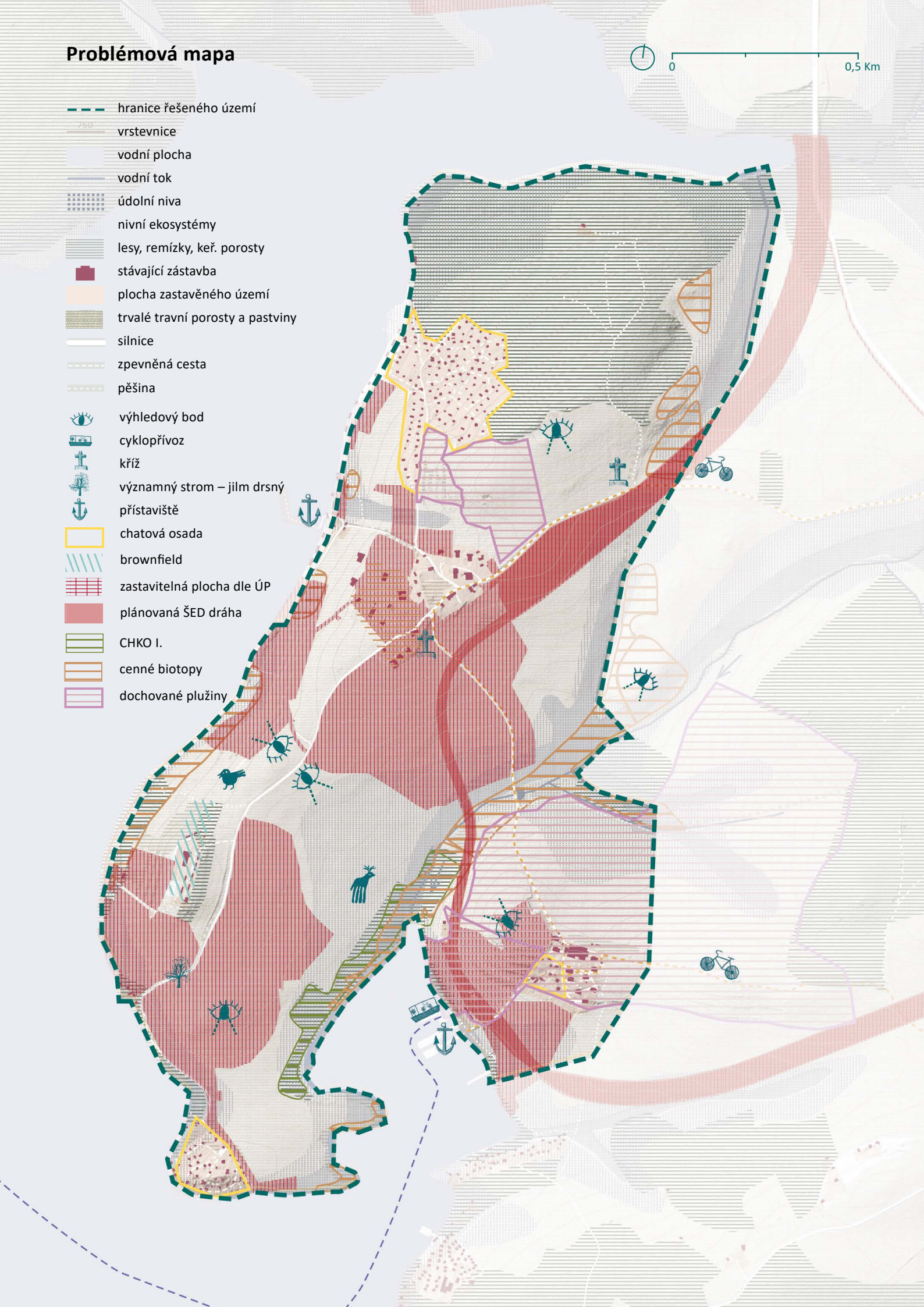
- Expanze do krajiny: ohrožuje charakter otevřeného prostoru a přírodního pobřeží
- Urbanistická fragmentace: vede k rozptýlené, nekoordinované výstavbě bez vazby na sídla i krajinu
- Plánovaná Šumavská elektrická dráha (ŠED) – riziko bariéry v krajině, fragmentace území
- Ztráta výhledových linií – nová výstavba může narušit horizonty a estetické kvality území
- Tlak na rekreační rozvoj bez regulace – přetížení území, ekologická únosnost překročena
- Zásahy do cenných biotopů – narušení migračních tras, ohrožení chráněných druhů
- Zanedbání ochrany historických struktur – nevyužití kulturní hodnoty plužin a tradičních struktur

Podklad mapy za pomoci:
DATA50 ags.cuzk.cz.wms
Data převzata z: <https://gis.kraj-jihocesky.cz/arcgis/services/ZUR/MapServer/WMServer>
zpracováno v ArcGIS Pro

Problémová mapa

- hranice řešeného území
- 760 vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- úrodná niva
- nivní ekosystémy
- lesy, remízky, keř. porosty
- stávající zástavba
- plocha zastavěného území
- trvalé travní porosty a pastviny
- silnice
- zpevněná cesta
- pěšina
- výhledový bod
- cyklopřívoz
- kříž
- významný strom – jilm drsný
- přístaviště
- chatová osada
- brownfield
- zastavitelná plocha dle ÚP
- plánovaná ŠED dráha
- CHKO I.
- cenné biotopy
- dochované plužiny

5.10 Závěr z analýz

Charakter krajiny Kovářova formuje nejen terén, ale i dochované historické struktury, jako jsou plužiny, meze nebo remízky, které vytvářejí čitelnou kostru území. Pomalu však dochází ke ztrátě historické struktury v důsledku nekoordinované výstavby bez ohledu na terén a krajinný kontext.

Významnou hodnotu mají především podmáčené louky, mokřady, nivy a břehová zóna Lipna.

Tyto plochy zajišťují nejen ekologickou stabilitu, ale také zadržování vody a prostorovou soudržnost krajiny. V území se vyskytují chráněné druhy evropského významu, například chrástal polní či tetřívka obecná.

V sídlech chybí přirozené těžiště a veřejná infrastruktura. Zástavba často proniká do volné krajiny, čímž dochází k její fragmentaci a úbytku otevřeného prostoru. Významný je také záměr výstavby Šumavské elektrické dráhy, který sice může představovat ekologickou alternativu dopravy, zároveň však přináší tlak na nové rozvojové plochy a ohrožení přírodních hodnot.

Z analýzy vyplývá, že krajina Kovářova je na rozhraní mezi **zachovaným a narušeným, mezi hodnotou a hrozbou.**

Budoucí rozvoj by měl být veden s respektem k její přirozené struktuře, ekologické funkci a kulturní paměti. Návrhová část proto směřuje k vytvoření citlivé rovnováhy mezi ochranou, využitím a regulací krajinného prostoru.

**Návrh se soustředí na ochranu krajinných hodnot Kovářova
a jeho citlivý rozvoj**

Pozornost je věnovaná zachování a ochraně:

historických plužin, přírodních břehů, nivních luk, lesních porostů
a výhledových linií.

Cílem je vytvořit koncepci, která posílí:

ekologickou stabilitu území, uchová jeho identitu a umožní lidem
zažívat krajinu šetrným způsobem – skrze pobyt, pohyb i poznání.

6 NÁVRHOVÁ ČÁST

Koncepce ochrany krajiny a šetrného rozvoje Kovářova

6.1. Tři pilíře

Návrh rozlišuje mezi tím, co potřebuje ochranu, co může být zpřístupněno, a co musí být řízeno, aby nedošlo k přetížení.

1. STABILIZACE A OCHRANA KRAJINY

(co musí zůstat stabilní)

- Retence a zpomalení odtoku
- Koncepce krajiny
- Ochrana mokřích luk a niv
- Ochrana plůžiny a historických stop
- Koncepce rozvoje břehové zóny

2. ŠETRNÉ ZPŘÍSTUPNĚNÍ KRAJINY

(jak vnímat, používat a procházet)

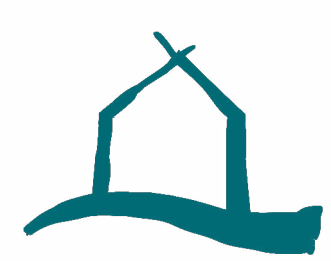
- Pěší a cyklistické trasy
- Výhledová místa a klidové zóny
- Měkký turismus

3. ŘÍZENÝ ROZVOJ SÍDEL

(co nesmí překročit únosnost)

- Omezení nové výstavby u břehů
- Ochrana krajinného rázu
- Koncentrace návštěvnosti
- Nutnost revitalizace krajiny před další zástavbou

6.2. Východiska návrhu

Návrh ochrany a rozvoje krajiny je vystavěn na třech po sobě jdoucích krocích, které reagují na současný stav území a jeho šetrného využívání:

1. STABILIZACE A OCHRANA KRAJINY

Prvním krokem je navrátit krajině rovnováhu a podpořit její přirozené fungování. Návrh se zaměřuje na **obnovu vodního režimu** – rušení starých meliorací, zakládání mokřadů a tůní, či revitalizaci nivních luk s retenční funkcí, **krajinnou koncepci** - zakládání remízků, mezí, rozptýlené zeleně.

Zvláštní důraz je kladen na **ochranu přírodních břehů**, které tvoří nejcitlivější rozhraní mezi vodou a krajinou, a současně plní důležitou ekologickou i rekreační roli. **Břehy** jsou navrženy jako specifická zóna s režimem šetrného přístupu a omezené zástavby.

Součástí ochrany jsou také **dochované struktury traťových plužin a krajinný ráz** s otevřeným charakterem a harmonickým terénem.

2. ŠETRITÉ ZPŘÍSTUPNĚNÍ KRAJINY

Jakmile jsou klíčové struktury chráněny, návrh **otevívá krajinu lidem** – formou pěších tras, cyklostezek, klidových míst a výhledových bodů. Cílem je zpřístupnit krajinu bez jejího narušení a posílit vnímání její hodnoty přirozeným způsobem.

3. ŘÍZENÝ ROZVOJ SÍDEL

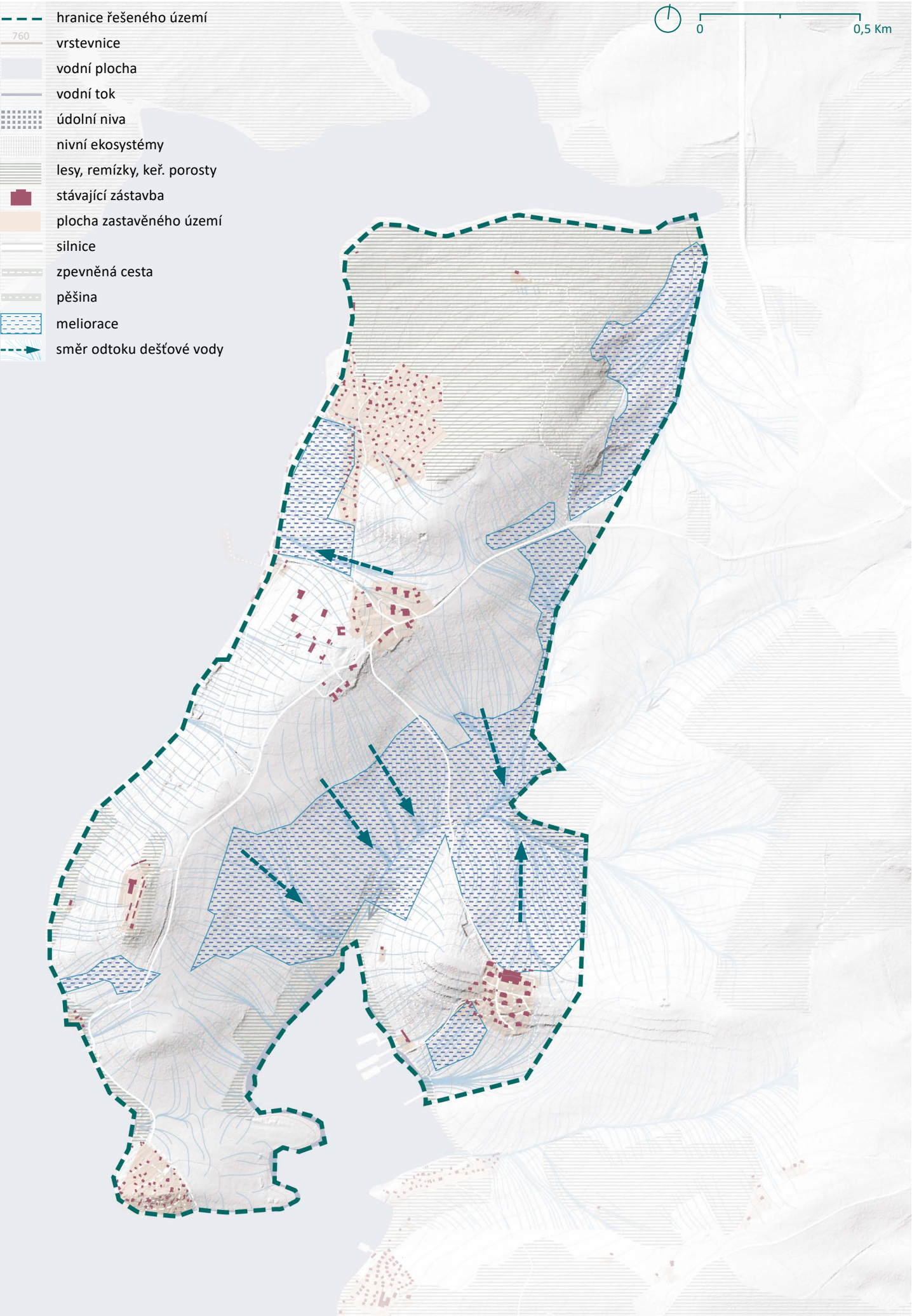
Místo expanze do krajiny návrh pracuje s **kultivací a doplněním stávajících sídel** – Kovářova, Hrdloňova a brownfieldu Hruštica. Zvolený přístup směřuje k posílení stávajících center, přičemž před novou výstavbou je preferováno využití nevyužitých objektů a rekonstrukce brownfieldů.

Návrh vymezuje jasné hranice sídel a přechody mezi zastavěným a volným územím, čímž přispívá k ochraně krajinného rázu. **Počítá se sezónním pobytem a udržitelným turismem. Celkový koncept podporuje měkké formy rekreace s respektem k únosné kapacitě území.**

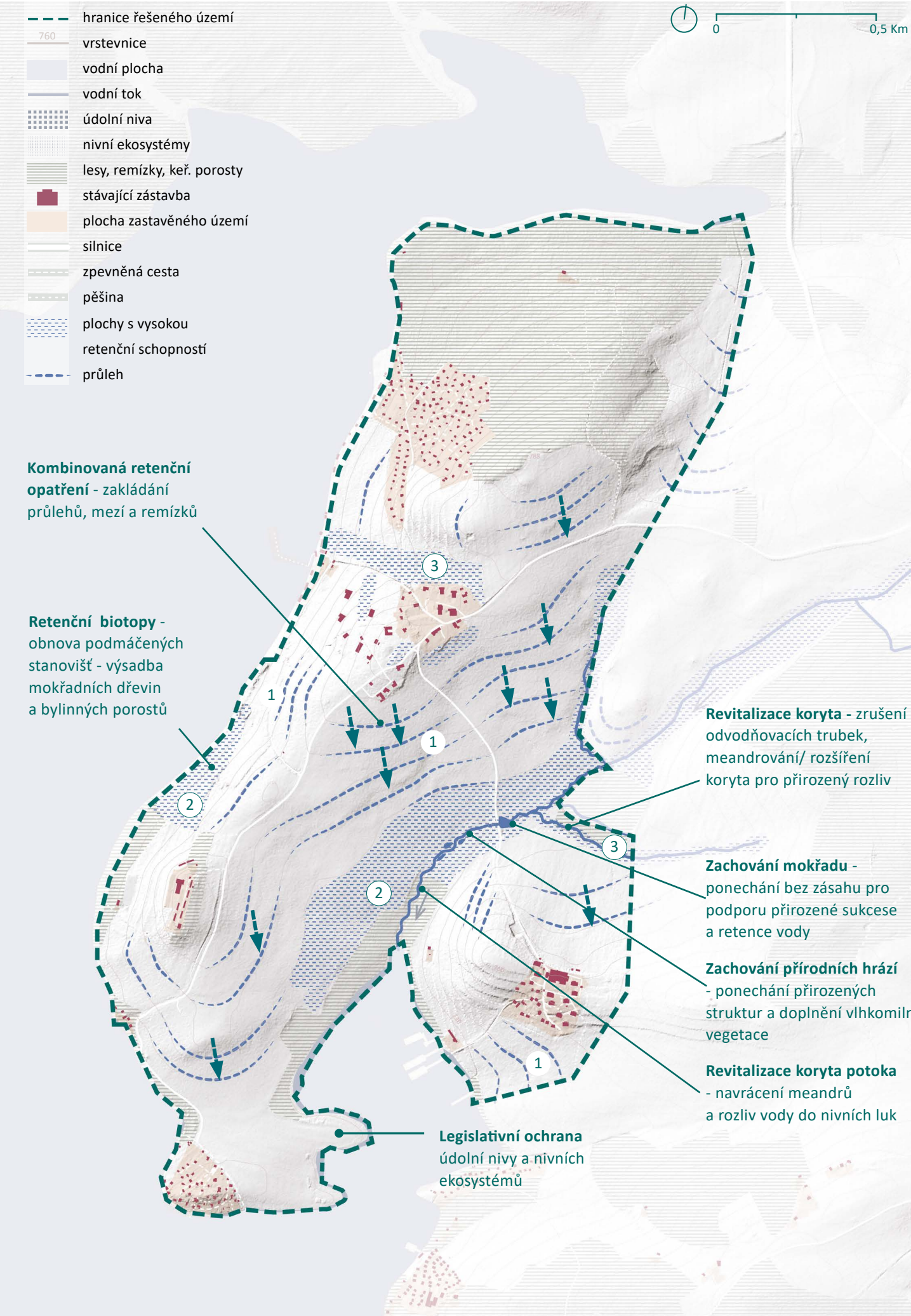
STABILIZACE A OCHRANA KRAJINY

6.3.1 Retence a zpomalení odtoku

Současný stav odtoku vody v krajině

Návrh retence vody v krajině

Retenční opatření

Cíl

1

Zadržet srážkovou vodu v krajině a zpomalit její odtok

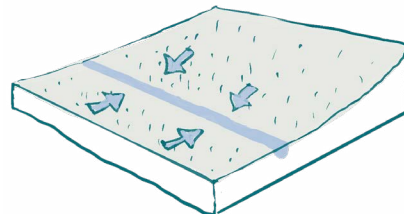
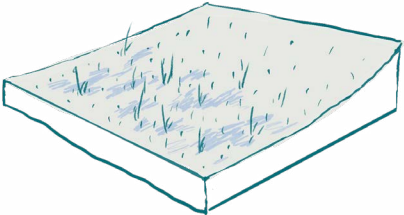
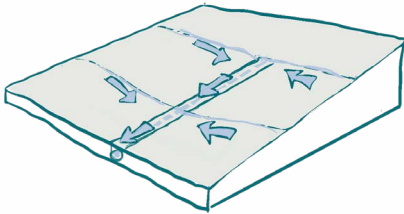
2

Podpořit obnovu přirozených stanovišť s vysokou retenční schopností

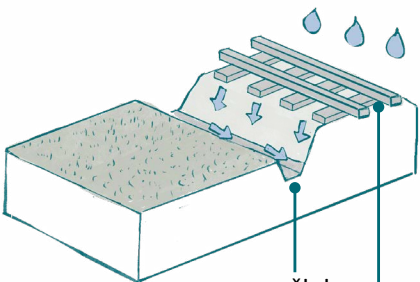
3

Zlepšit přirozenou dynamiku vodního toku a podpořit rozliv do niv

současný stav

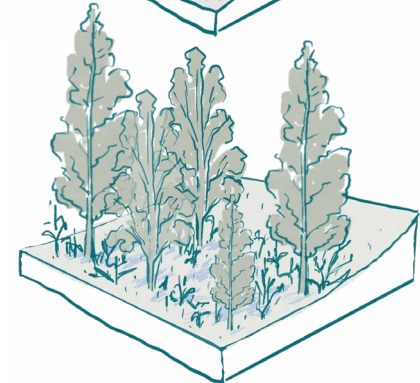
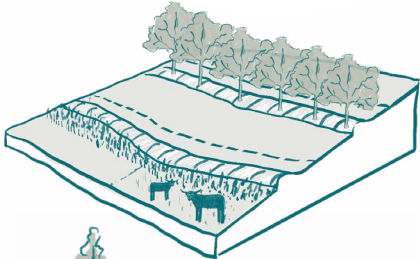
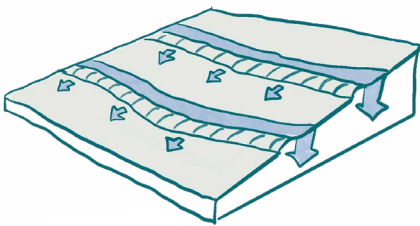
Železniční trať v kontextu vodního režimu
Zachovat přirozený odtokový režim v území a minimalizovat odvod dešťové vody z krajiny v souvislosti s výstavbou železniční trati

žlab
železnice

Návrhové opatření

návrh

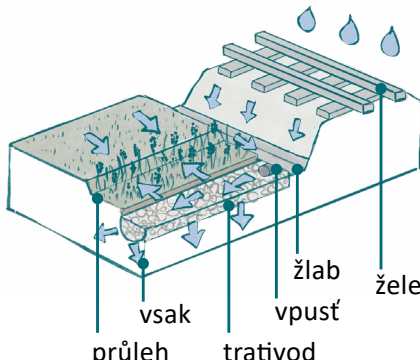

Kombinace průlehů, mezí a remízků vedená po vrstevnicích a v místech přirozeného odtoku

Zakládání mokřadních biotopů a tůní v podmáčených místech mimo koryto – s výsadbou vlhkomilných dřevin a bylinného podrostu

Meandrování toku, přesměrování průtoku do tůní, odstranění technických zásahů včetně zatrubnění

Navržený systém **trativodů vedených po vrstevnici a průlehů** zajišťuje zachycení srážkových vod z odvodňovacích prvků železnice (např. pomocí vpustí) a jejich následné **vsakování a rozvedení zpět do krajiny**

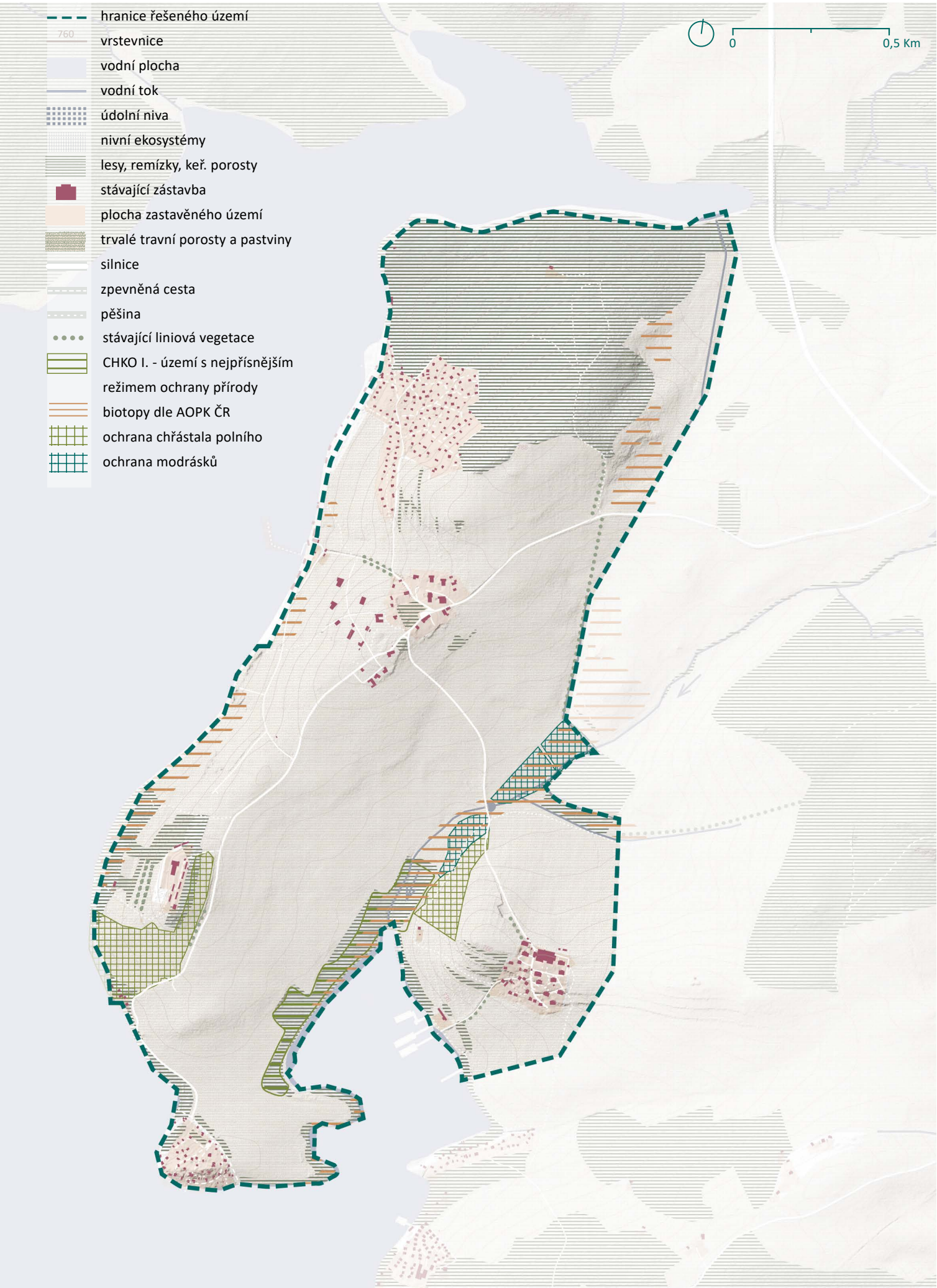

průleh
trativod
vsak
žlab
vpust'
železnice

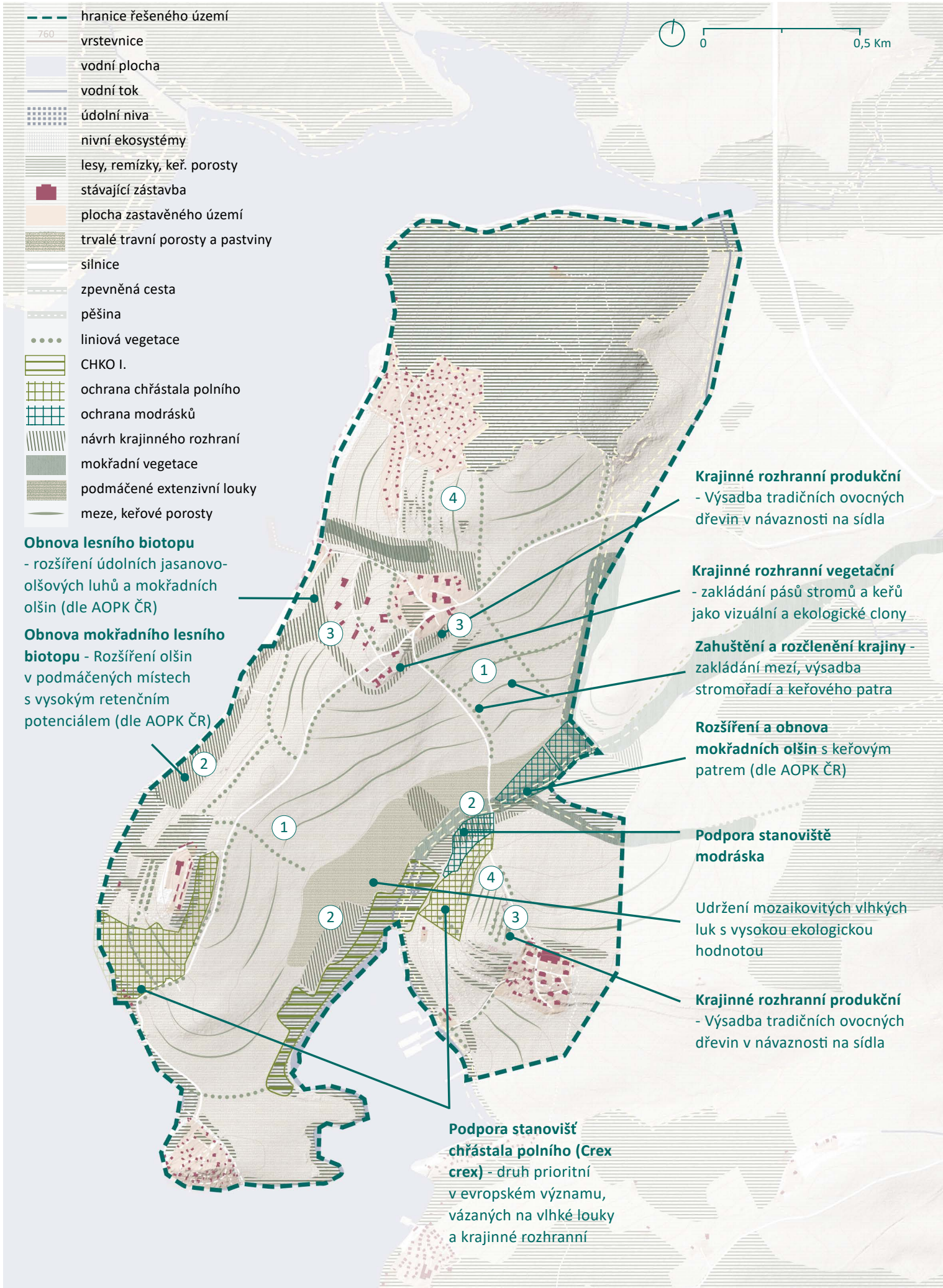
STABILIZACE A OCHRANA KRAJINY

6.3.2 Koncepce krajiny

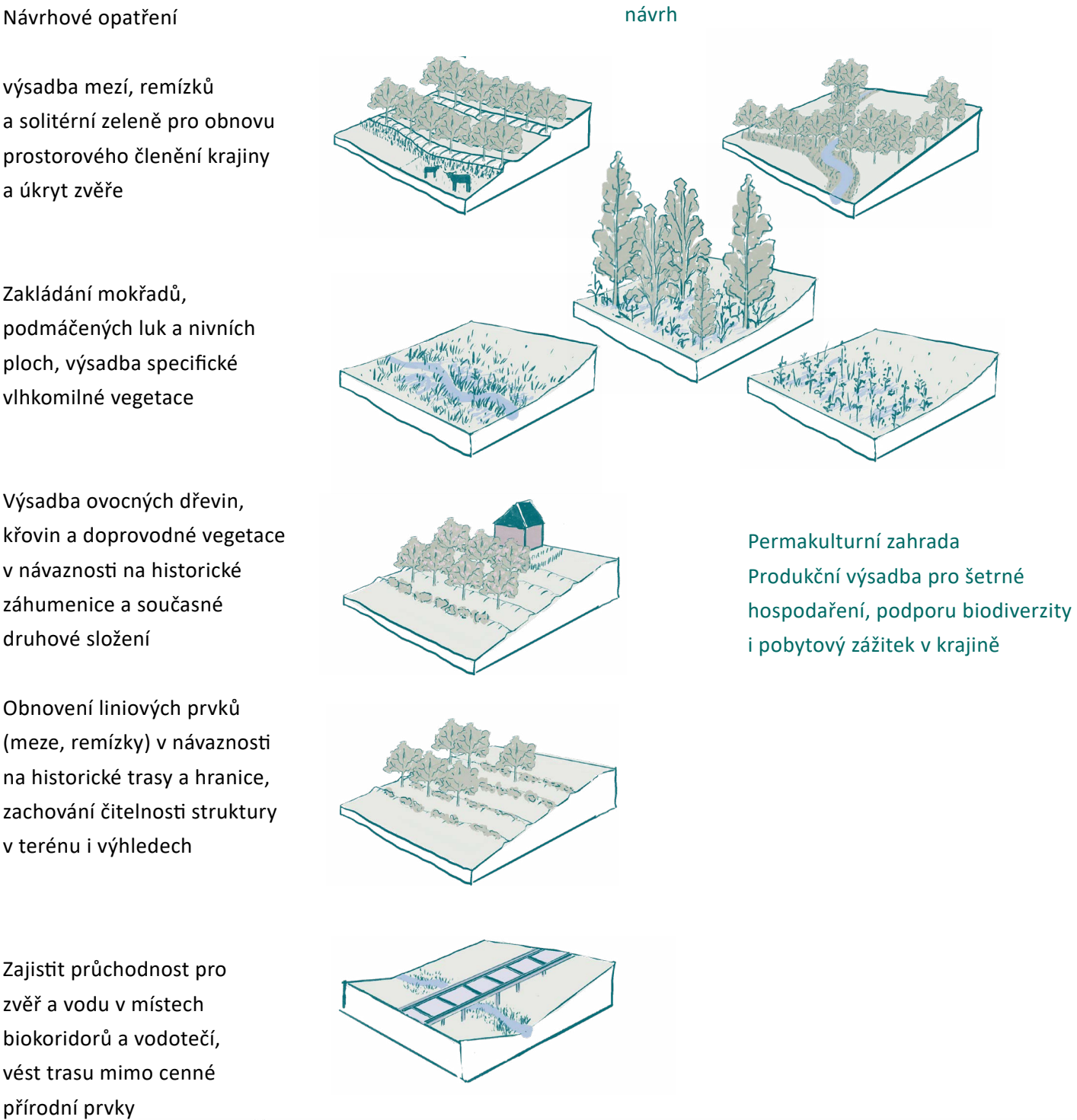
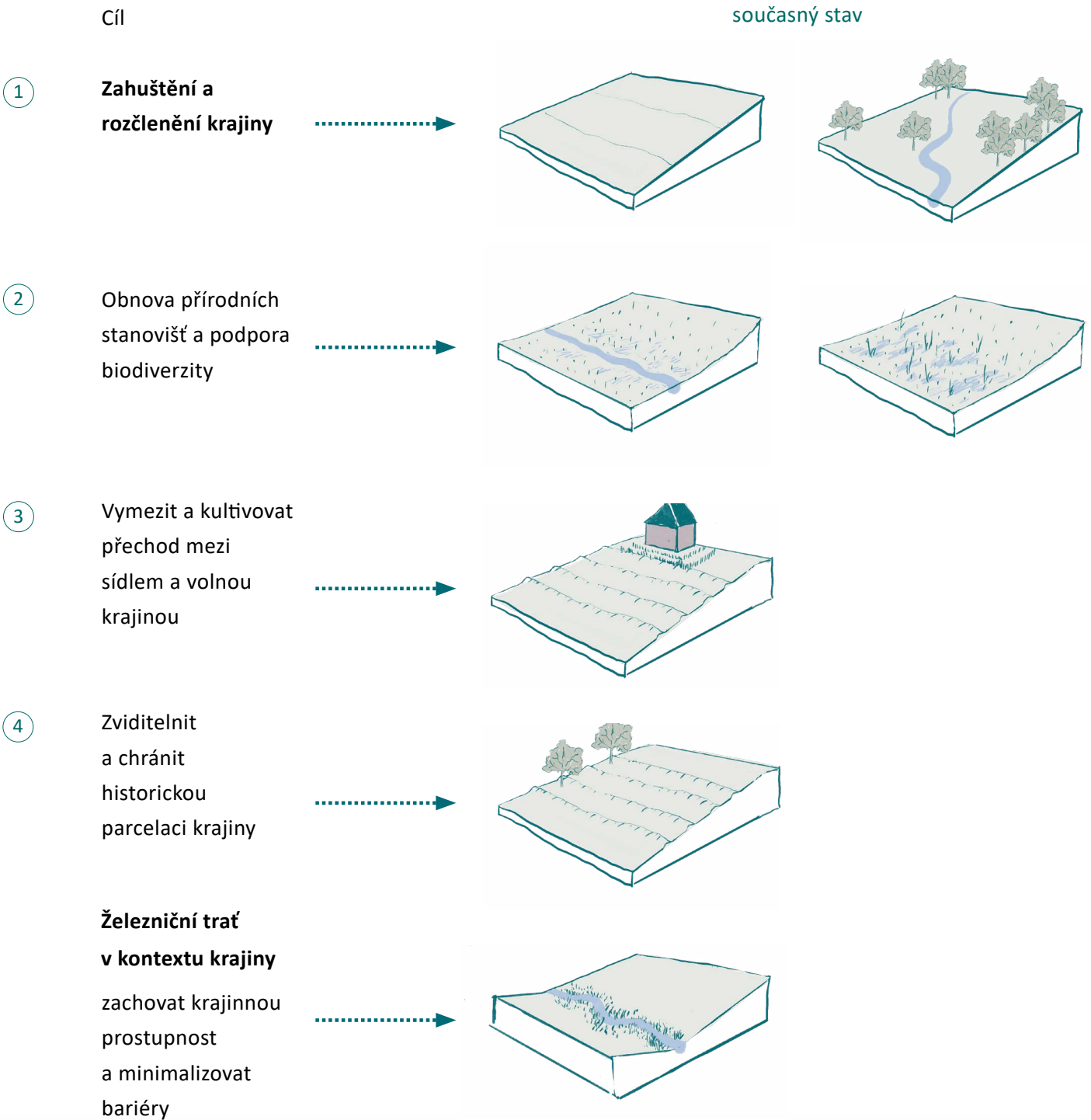
Současný stav krajiny

Návrh koncepce krajiny

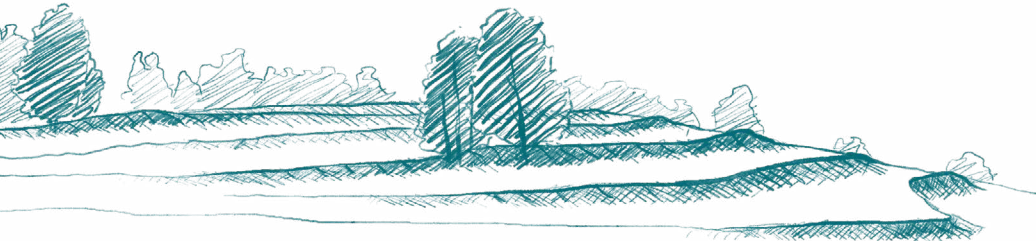
Principy koncepce krajiny

Plužiny a louky jako součást krajiny

Traťové plužiny představují významnou historickou strukturu, která formuje měřítko a členění krajiny v okolí Kovářova. Jsou cenným dokladem původního zemědělského hospodaření a jejich zachování přispívá k čitelnosti kulturní krajiny i ochraně její identity. Návrh pracuje s jejich viditelným zachováním v terénu – například formou drobných mezí, liniové zeleně či vizuálních průhledů a navrhuje jejich začlenění do plánovacích nástrojů.

Travní porosty mají vysokou ekologickou hodnotu především pro zadržování vody v krajině a podporu biodiverzity. Jedná se zejména o vlhké louky a druhově pestré extenzivní plochy, které mohou být základem pro rozvoj ekologicky šetrného hospodaření. Jejich udržení a vhodná péče jsou klíčové pro dlouhodobou stabilitu území.

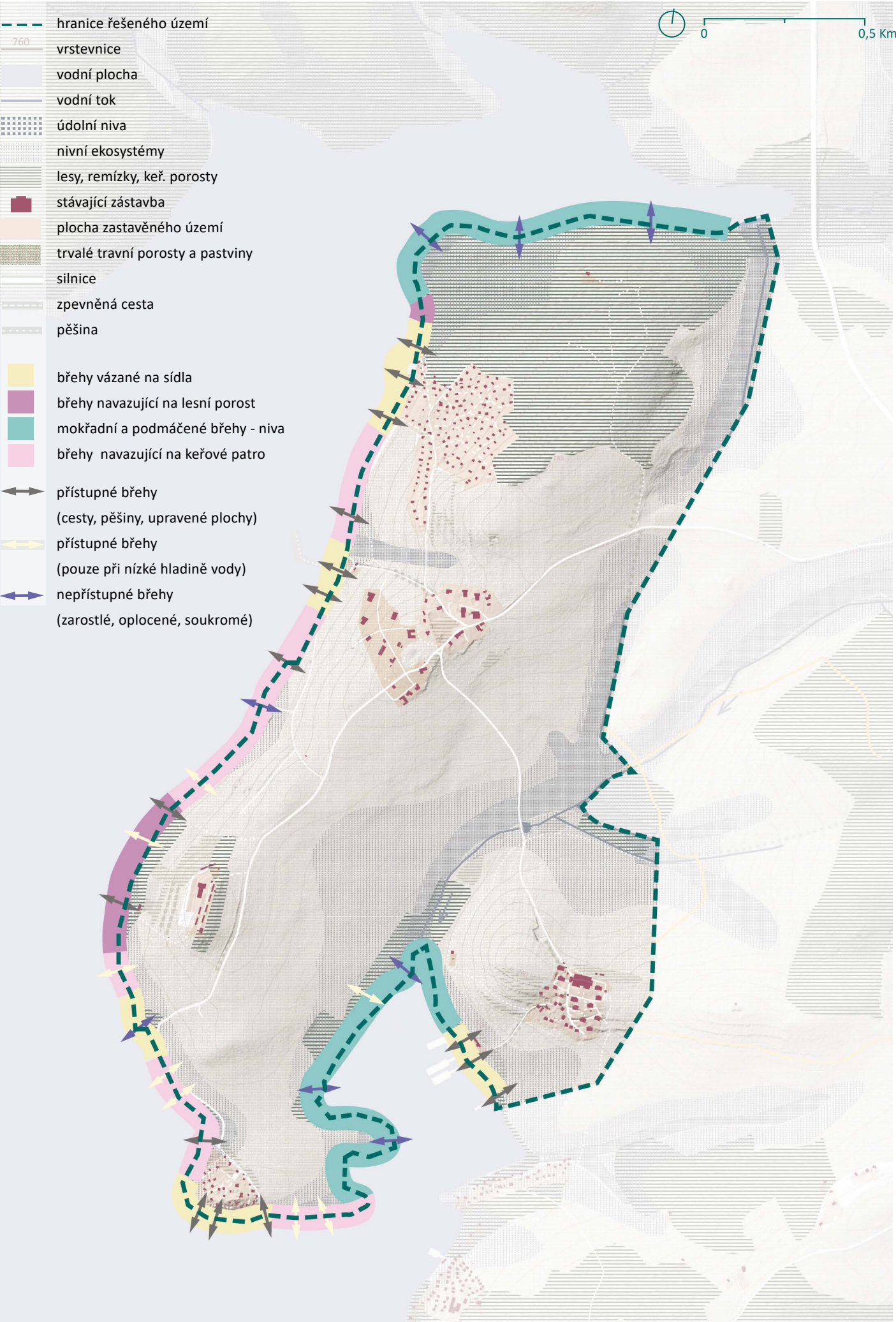

Krajinný/ekologický význam	Návrh plánovacího řešení
→ Historické plužiny – dochovaná prostorová struktura krajiny, kulturní dědictví, orientační kostra území.	→ Navrhnout zápis plužin jako VKP dle § 3 zák. č. 114/1992 Sb. a zapsat do evidence příslušného orgánu ochrany přírody.
	→ Zahrnout do územní studie a navrhnout jejich zohlednění v územním plánu obce (např. jako „plochy krajinné paměti“).
	→ Doplnit do územně analytických podkladů (ÚAP) jako hodnotový prvek s ochranou prostorové struktury.
→ Mokrě louky – klíčová místa pro retenci vody, výskyt chráněných druhů, potravní základna pro hmyz, ptáky.	→ Vzhledem k jejich umístění v nivách budou automaticky chráněny návrhem nivních ekosystémů v ZÚR JČK.
	→ Doporučit rozlišení TTP (trvalých travních porostů) na mokré a suché – např. v územní studii nebo ÚAP.
	→ Navrhnout pravidla šetrného hospodaření: mozaiková seč, pozdní seč, extenzivní pastva, zákaz meliorací.
	→ Podpořit zařazení cennějších luk do agroenvironmentálních dotačních titulů (MZe).
→ Suché a mezofilní louky – často druhově bohaté, kulturně udržované, ohrožené sukcesí nebo intenzifikací. ⁸	→ Zohlednit v územním plánu jako plochy s omezeným způsobem využití, umožnit tradiční obhospodařování.
	→ Navrhnout kategorizaci luk dle ekologické hodnoty a hospodářské zátěže.

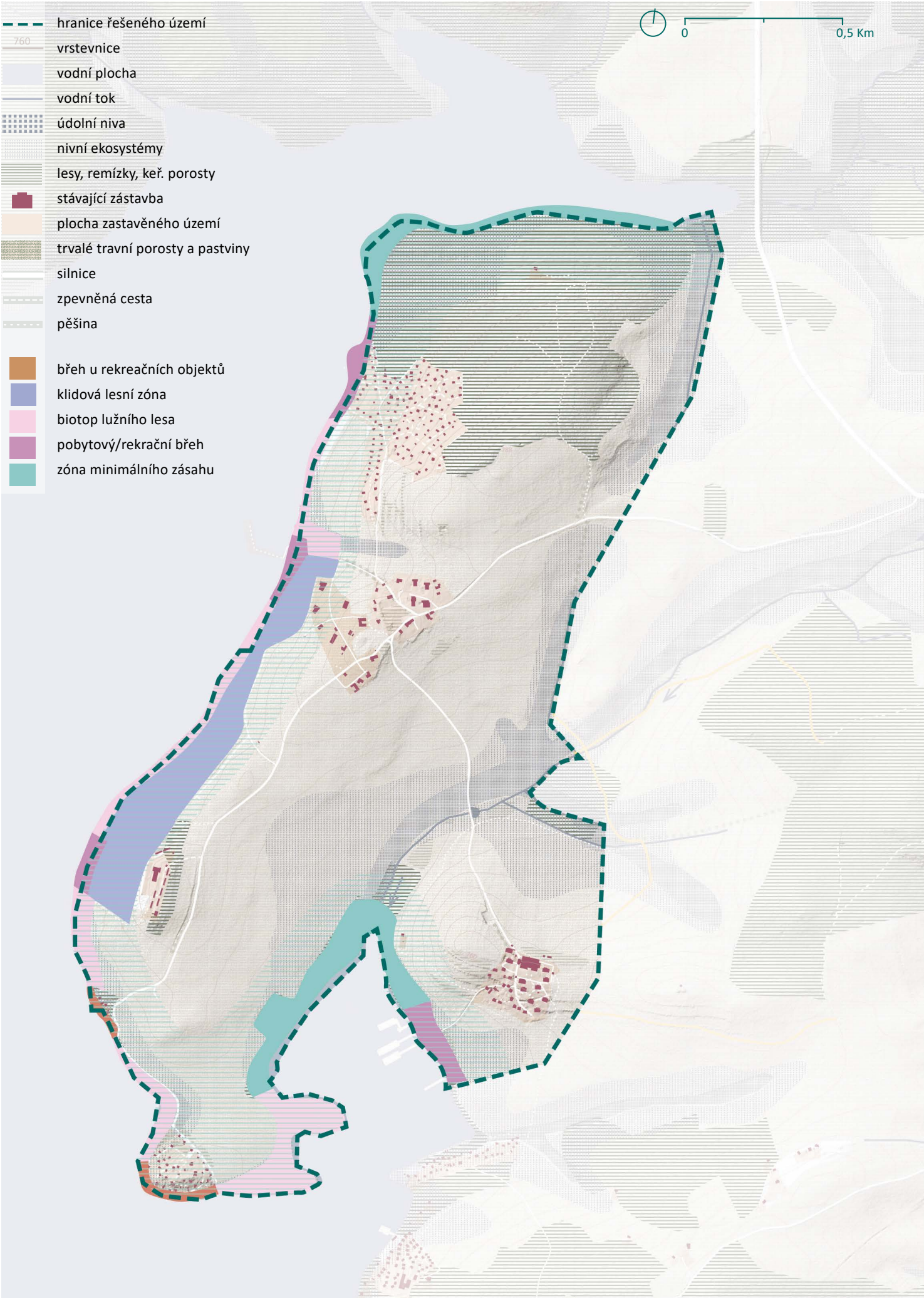
STABILIZACE A OCHRANA KRAJINY

6.3.3 Koncepce rozvoje břehové zóny

Současný stav typologie břehů

Návrhová koncepce břehů

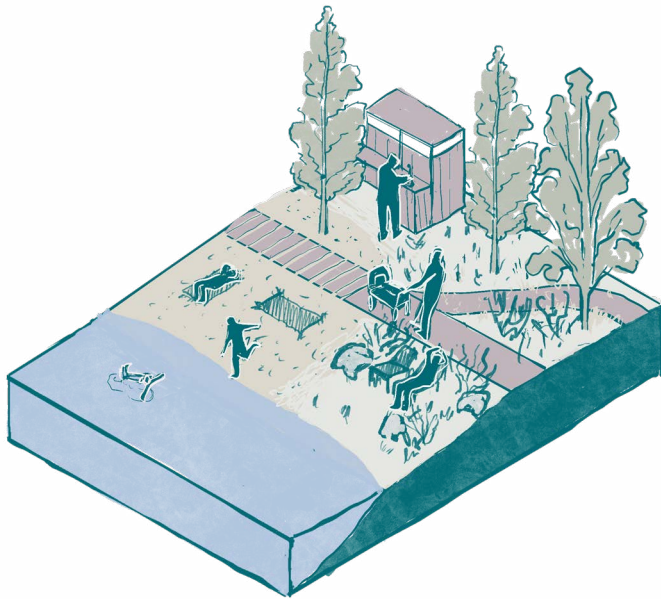
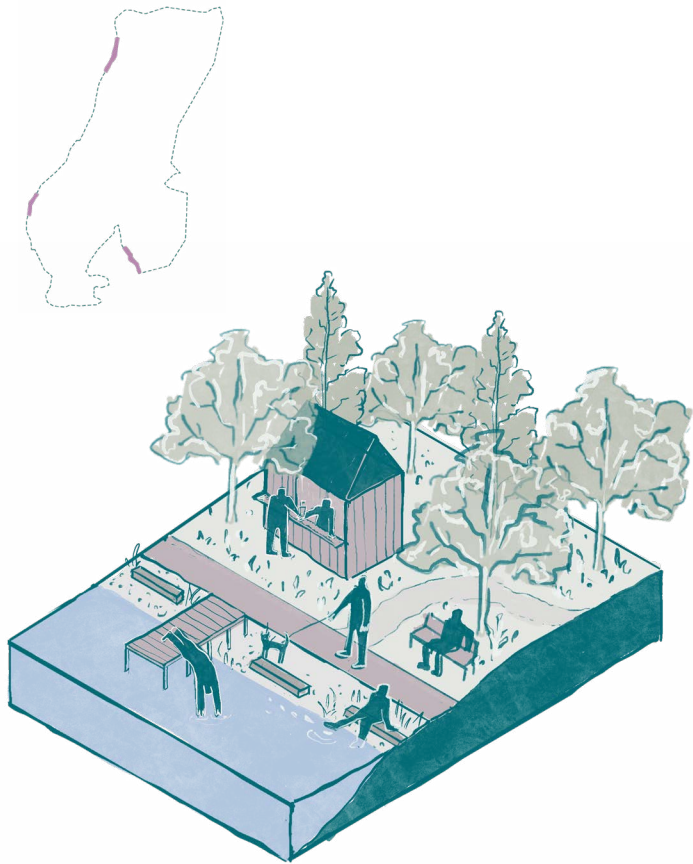
Zónace břehů

Návrh zohledňuje různé typy uživatelů, od aktivních návštěvníků hledajících kontakt s vodou, až po zájemce o klid, pozorování a vzdělávání. Důraz je kladen na řízení intenzity vstupu – podle ekologické citlivosti daného úseku.

Na mapě jsou vyznačeny přístupové body a konkrétní místa s návrhem na vyhlídky, kontaktní zóny s vodou nebo pobytová místa. Tím vzniká členěná pobřežní krajina, která propojuje přírodní ochranu s rekreačním využitím.

Pobytový a rekreační břeh
→ Funkce: pobytové, aktivity
→ Prvek: mola, schody k vodě, kiosky, sport

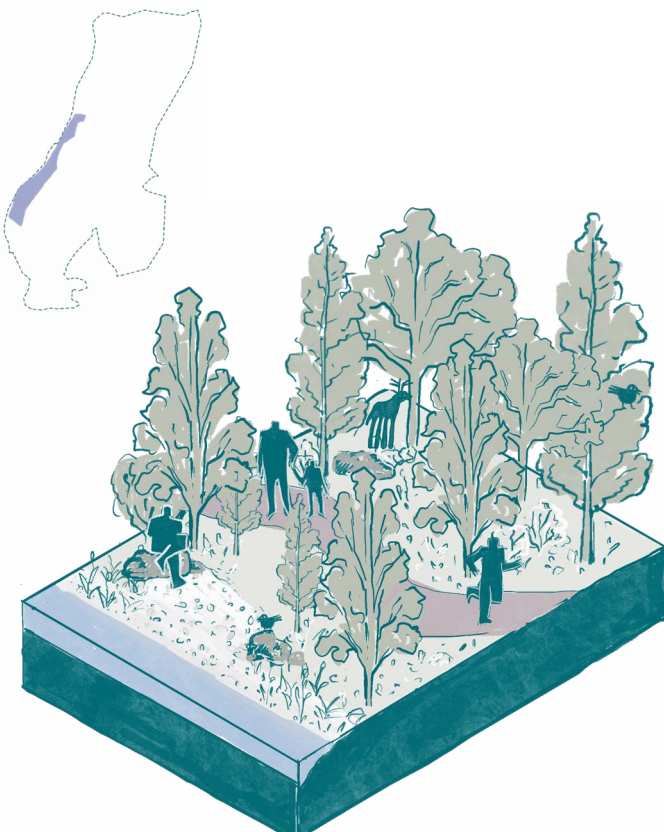

Rozlišení břehů podle funkce a opatření

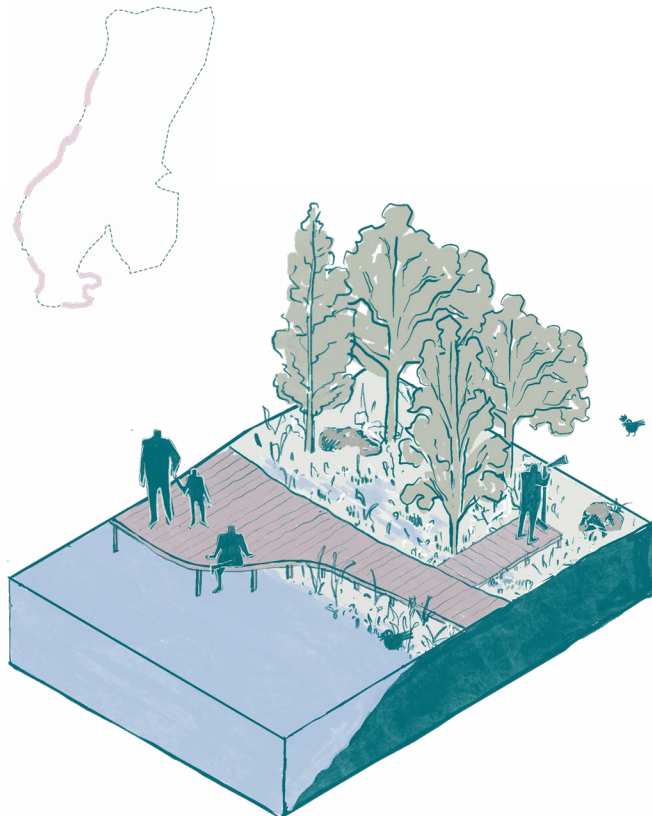
Zóna minimálního zásahu
→ Mokřady, biotopy, nívné plochy
→ Funkce: ochrana biotopu, edukace
→ Prvek: vyvýšené lávky, informační tabule

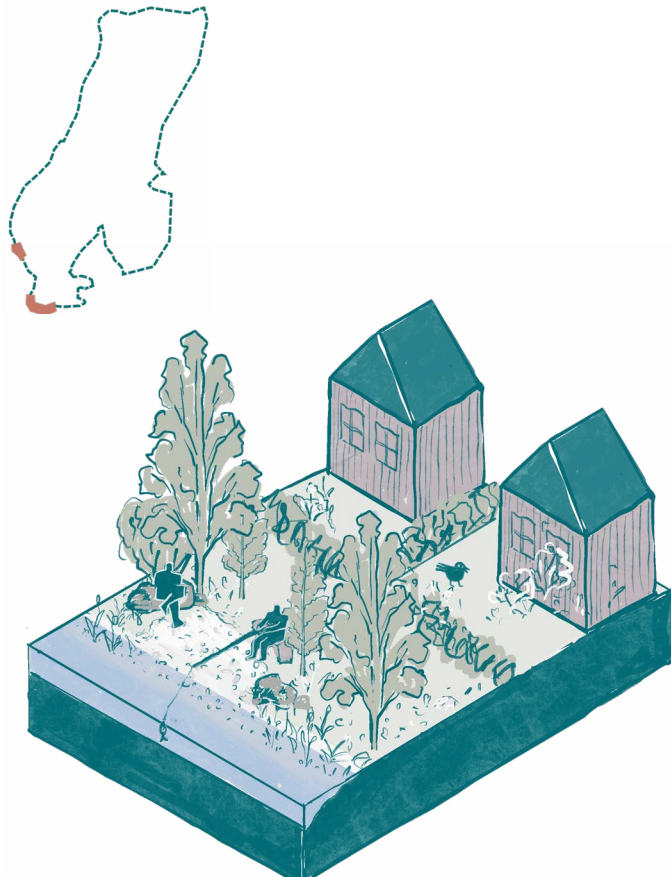
Klidová lesní zóna
→ lesní plochy, sukcesní plochy
→ Funkce: kontakt s přírodou, park
→ Prvek: pěší stezka, park, výhledy

Biotop lužního lesa
→ Mladý vegetační porost, nívné plochy
→ Funkce: edukace + ochrana
→ Prvek: lávky, pozorovací místa

Břeh u rekreačních objektů
→ Funkce: intimní pro rekreanty
→ Prvek: žádná stezka

Současný stav břehové linie

Návrh zpodobňuje ochranu břehové linie, která byla již rámcově řešena v diplomním semináři. Ochrana pobřeží je rozpracována do zón podle míry zásahu, s návrhem na řízené zpřístupnění a posílení vegetačního rámce.

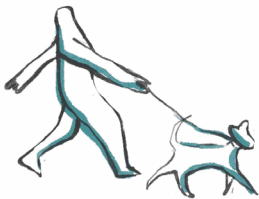
Cíle zásahu

- Zachovat cenné přírodní břehy
 - ponechat divoké úseky bez zásahu a posílit jejich ekologickou funkci.
- Zpřístupnit vybrané části
 - umožnit kontakt s vodou formou citlivě navržených tras, lávek a vyhlídek.
- Regulovat intenzitu zásahů
 - přizpůsobit míru intervencí charakteru břehu a jeho citlivosti, aby se zachoval přírodní ráz a biodiverzita.

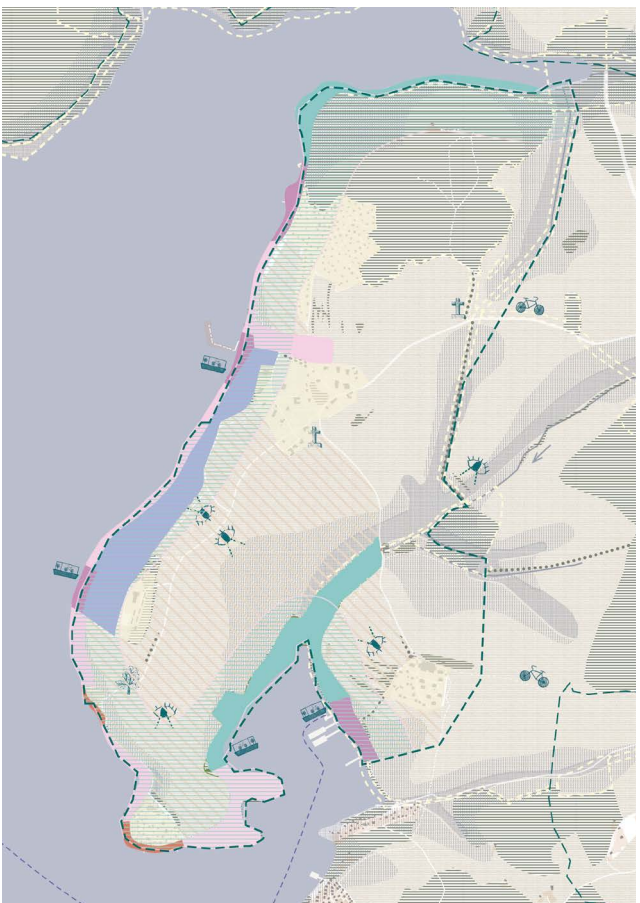
Na základě terénního průzkumu a analytických podkladů byly vymezeny typy břehů podle jejich charakteru a vazby na okolní krajinu:

- břehy navazující na sídla
- břehy vázané na lesní porost
- mokřadní a podmáčené břehy (niva)
- břehy s keřovým patrem

- přístupné břehy (cesty, pěšiny, upravené plochy)
- přístupné břehy (pouze při nízké hladině vody)
- nepřístupné břehy (zarostlé, oplocené, soukromé)

Návrh pobřežního zónování

Na základě terénního průzkumu a výsledků analýzy bylo navrženo pět typů břehových zón, které se liší mírou ochrany, přístupnosti a rekreačního využití. Toto zónování pomáhá lépe řídit zásahy v pobřežní krajině a přispívá k její ekologické stabilitě i rekreačnímu užívání.

		Podoba	Přípustné prvky	Cílové využití
	Zóna minimálního zásahu	Mokřady; nivní louky a sukcesní plochy s vysokou ekologickou hodnotou	vyvýšené lávky, informační tabule	pozorování přírody, vzdělávání bez přímého vstupu do terénu
	Klidová lesní zóna	Lesní úseky s potenciálem pro nízkonákladové rekreační využití	pěší stezky, lesní hřiště, pozorovatelný, mobiliář	rekreace v přírodním prostředí bez narušení biotopů
	Biotop lužního lesa	Oblasti s mladými porosty v nivních polohách – plochy vhodné pro obnovu lužního lesa.	vyvýšené lávky, pozorovatelný, informační tabule, mola	klidné pozorování krajiny, naučné trasy
	Pobytový a rekreační břeh	Vyšší intenzita lidské aktivity; písčité, štěrkopísčité, travnaté břehy; kamenné, dřevěné posedové schody	pláž, schody k vodě, mola, veřejné toalety, mobiliář, hřiště, kiosek s občerstvením	koupání, pobyt u vody, aktivní rekreace
	Břeh u rekreačních objektů	Úseky v bezprostředním okolí soukromých chat, kde není navrhována veřejná stezka	žádné nové veřejné prvky	individuální rekreace bez veřejného vstupu

Návrh zpřístupnění břehu:

Dřevěná vyvýšená lávka kopíruje linii břehu. Umožňuje pohodlný pohyb podél břehu a nabízí nové výhledy na vodní hladinu. Bezbariérové řešení zajišťuje přístupnost pro všechny skupiny návštěvníků.

Současný stav:

Pobřeží je v současnosti zpřístupněné pouze v období nízké vodní hladiny.

Při zvýšené hladině:

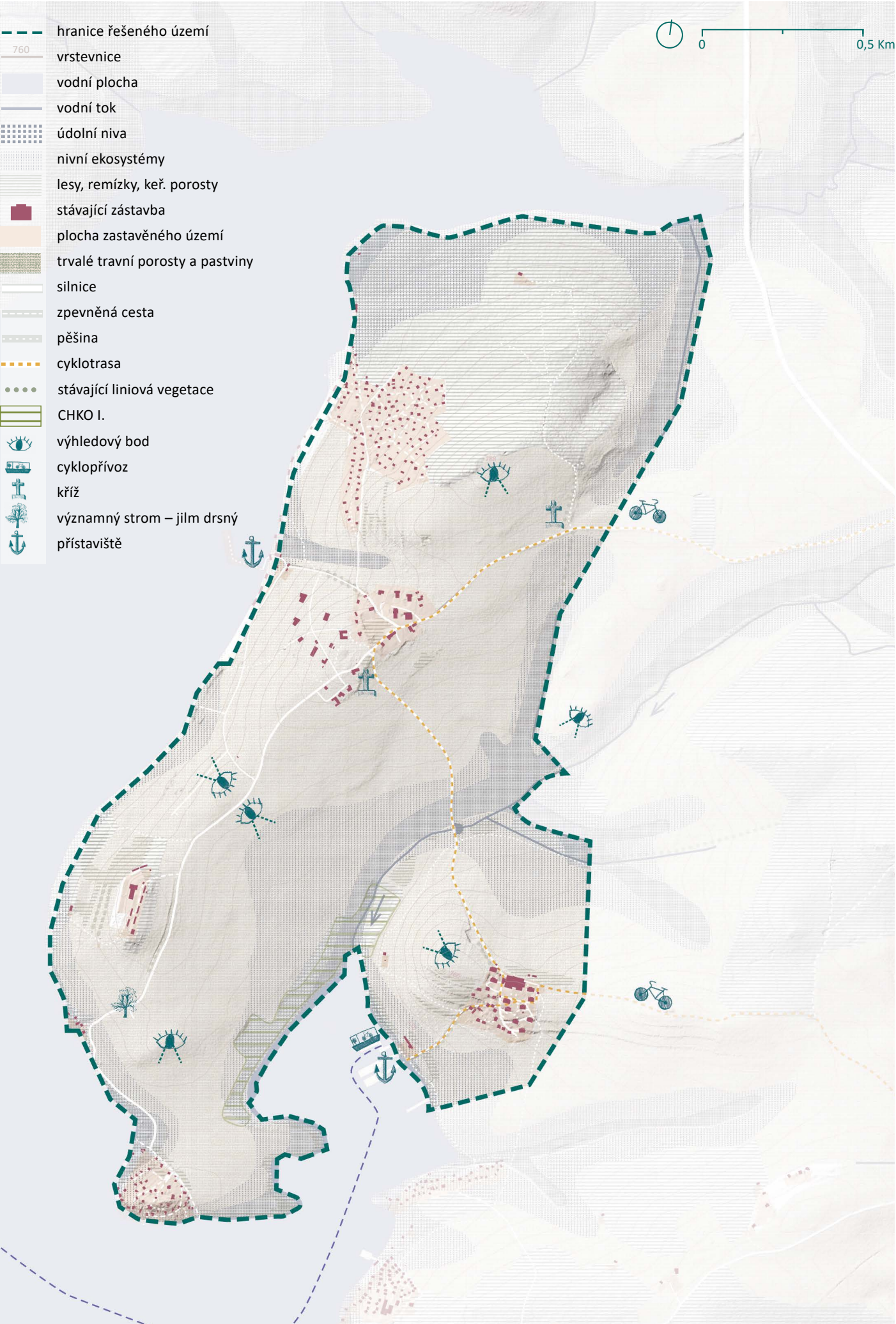
V období vyšších vod dochází k úplnému zatopení původního břehu. Lávka v tomto období zajišťuje jediný suchý průchod podél vodní hladiny a zároveň se stává součástí pobřežního života – propojuje suchou krajinu s vodní hladinou, aniž by narušovala přírodní charakter území.

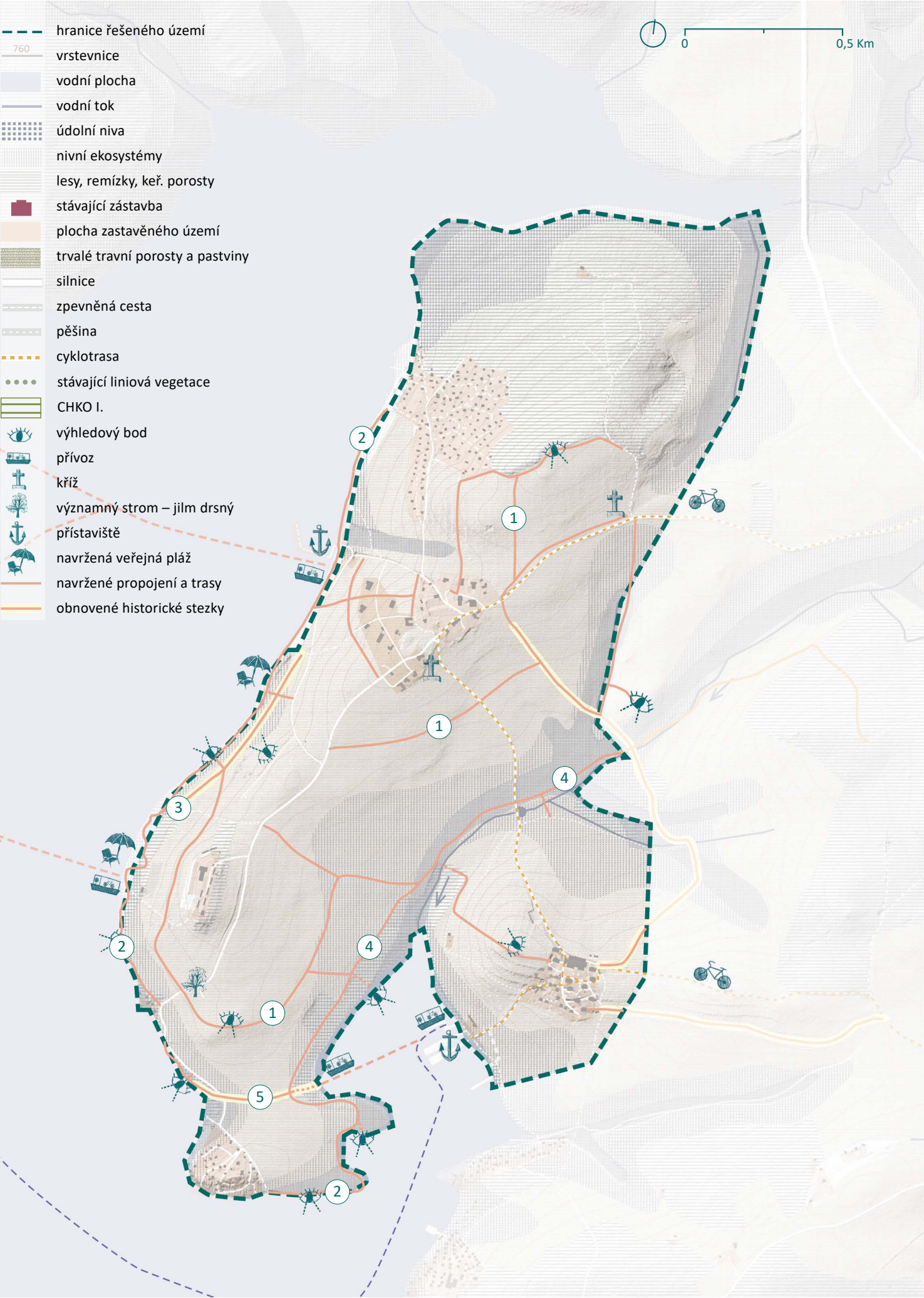
2. ŠETRNÉ ZPŘÍSTUPNĚNÍ KRAJINY

- Pěší a cyklistické trasy
- Výhledová místa a klidové zóny
- Měkký turismus

Současný stav prostupnosti

Návrh prostupnosti

6.4.1 Typologie tras

Východiska a principy návrhu

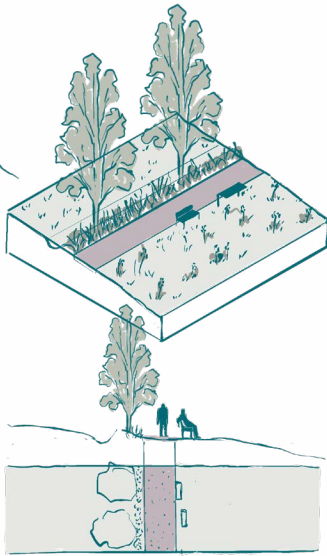
Zpřístupnění bez narušení krajiny
Trasy reagují na navrženou vegetační strukturu (stromořadí, liniová zeleň, remízky) a vycházejí z obnovy historických linií

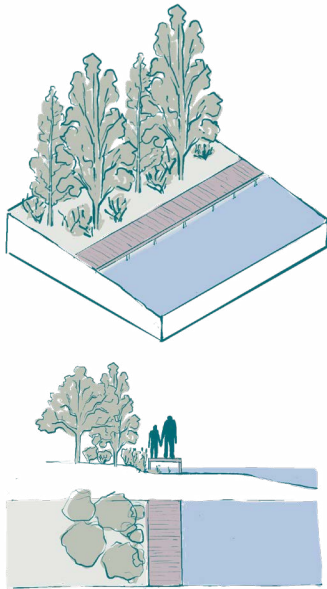
Prostupnost pro pěší a cyklisty
→ Nabídnout různé typy stezek a způsoby vnímání krajiny: od kontaktu s vodní hladinou až po klidná zákoutí lesa

Podpora měkké rekreace a orientace v krajině
→ Stezky usnadňují pohyb a poznání území, zvyšují jeho čitelnost a zpřístupňují méně známé části krajiny

3 Luční stezka
otevřená trasa přes louky s výhledy do krajiny
propojení území, panoramatické pohledy

1 Pobřežní stezka
vedená podél břehu, s výhledy na vodní hladinu
hlavní rekreační osa, kontakt s vodou

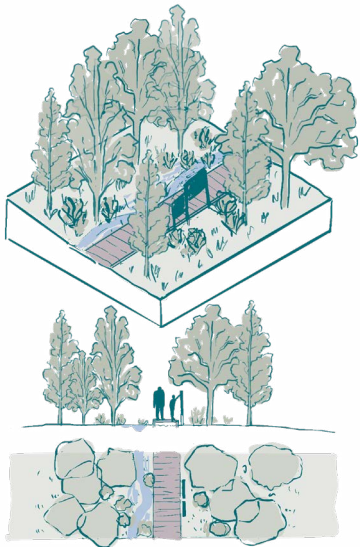

2 Lesní stezka
vedená stinným prostředím lesa, propojuje klidná místa s přístupem k břehu

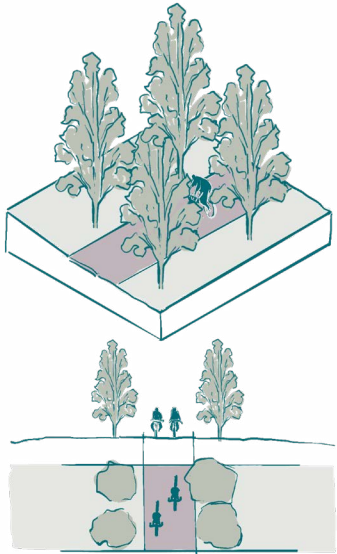
tiché vnímání přírody, stín, naučné tabule

4 Mokřadní stezka
dřevěná lávka vedená podél vodního toku a mokřadních ploch
objevování citlivého území, pozorování krajiny

3 Cyklostezka
trasa určená pro kola, vedená mimo hlavní silniční síť a navazující na regionální cyklotrasy
rychlý přesun krajinou, propojení lokalit

Současný stav:

Plochy v okolí potoka jsou silně podmáčené a suchou nohou se lze přiblížit jen na několik vybraných míst. Území nabízí cenný zážitek z pozorování přirozených procesů – tok vody je zpomalován přírodními hrázemi a voda se rozlévá do přilehlé nivy.

Návrh vyvýšené lávky:

Dřevěná lávka vedená nad terénem zpřístupňuje podmáčené části krajiny a umožňuje přiblížení k vodě bez narušení biotopu a chrání před nadměrným zatížením. Zároveň dochází k rozšíření mokřadního biotopu v místech s vysokým retenčním potenciálem.

Pohled do krajiny a znázornění zastavitelné plochy:

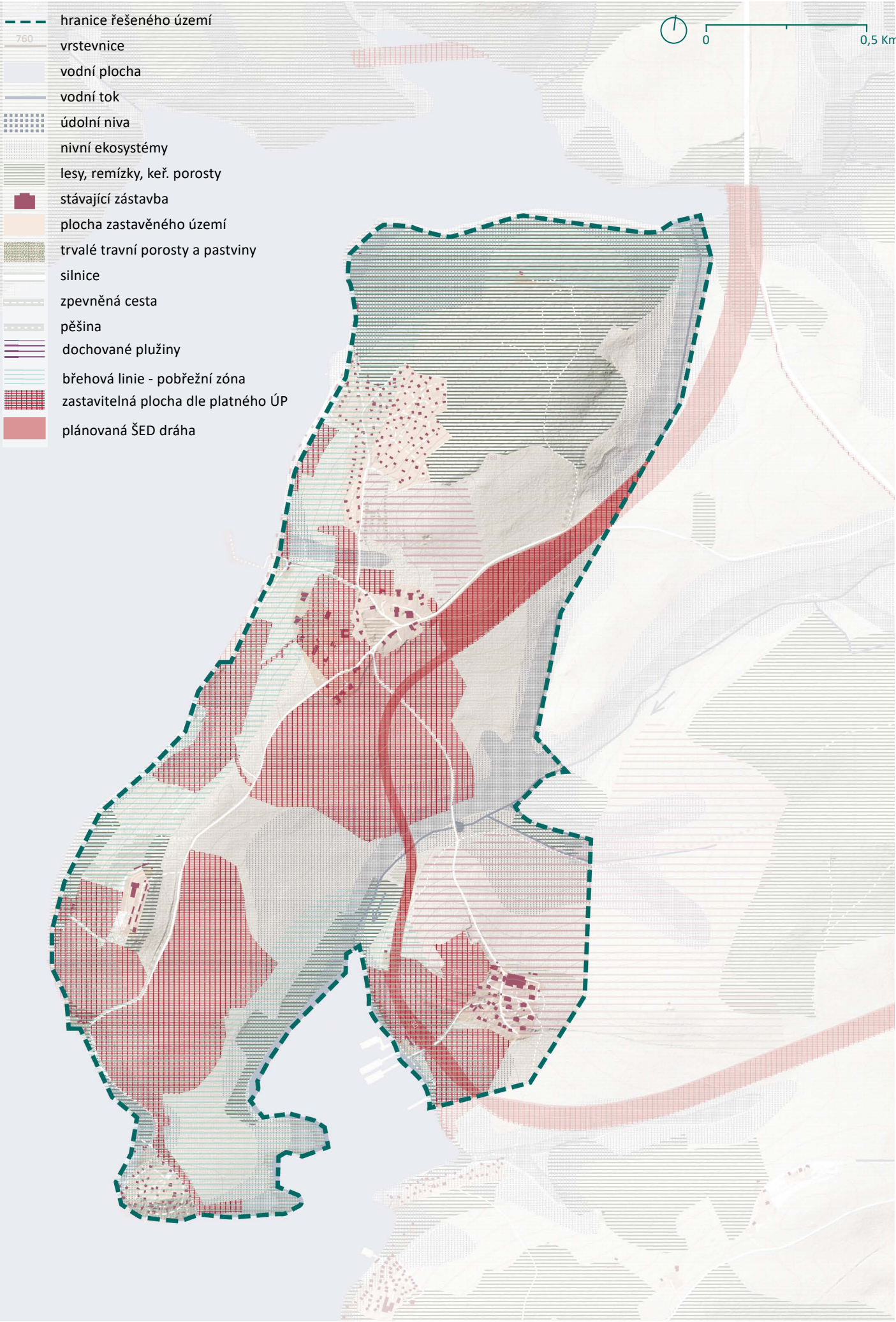
Schématické zobrazení vztahu mezi současnou krajinou a plánovanou výstavbou v území.

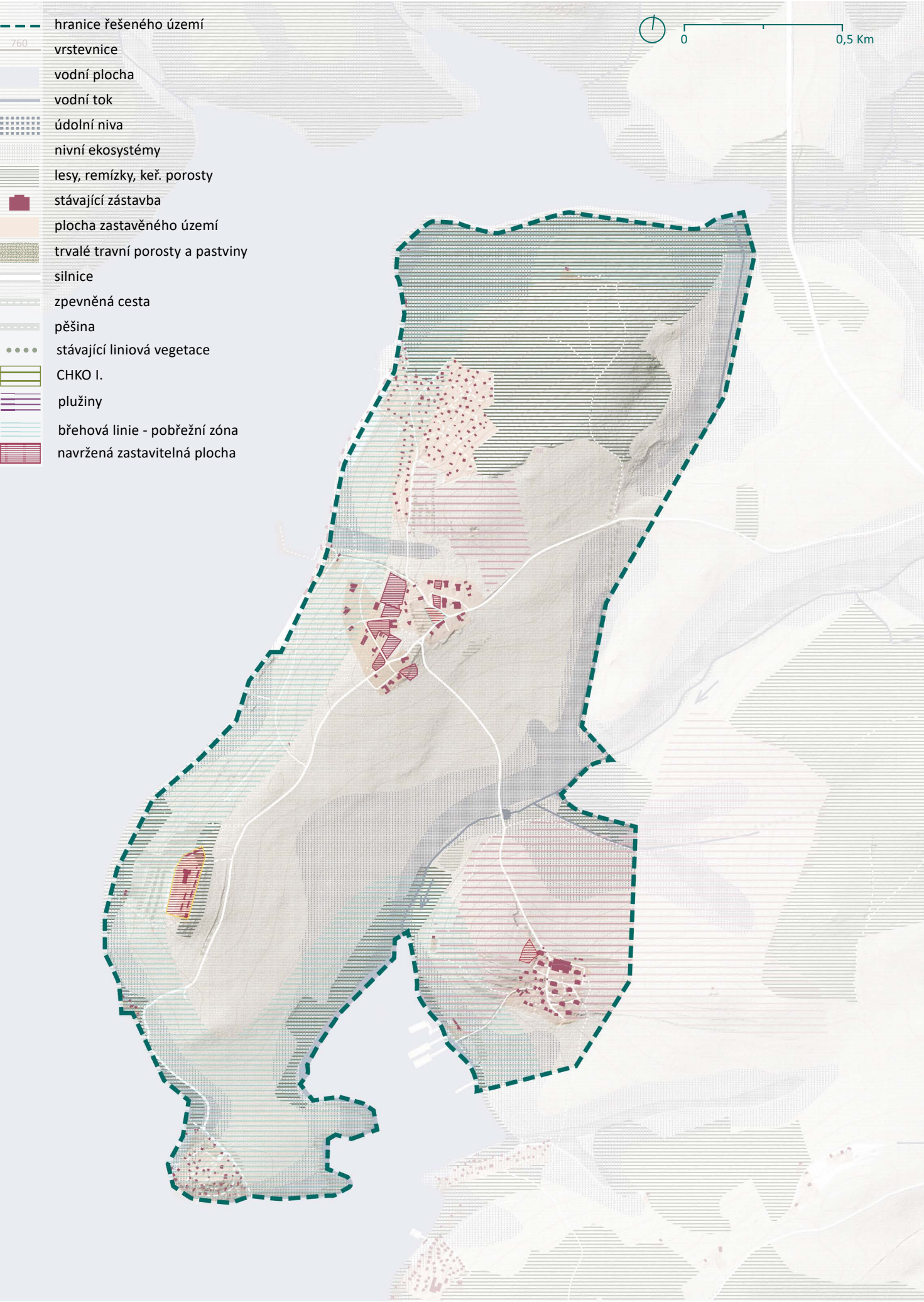
3. ŘÍZENÝ ROZVOJ SÍDEL

- Omezení nové výstavby u břehů
- Ochrana krajinného rázu
- Koncentrace návštěvnosti
- Nutnost revitalizace krajiny před další zástavbou

Zastavitelné území dle platného ÚP

Návrh zastavitelného území

6.5.1 Regulace rozvoje a udržitelný turismus

Návrh vychází z koncepce **tzv. rozvojové podkovy**, která propojuje tři klíčová místa: Kovářov, Hrdloňov a brownfield Hrušnice. Tato centra jsou vhodnými lokalitami pro rozvoj nových aktivit a drobné výstavby, aniž by docházelo k neřízenému rozšiřování zástavby do volné krajiny. Cílem je posílení stávajících center a zároveň respektování hodnot krajinného rázu a ekologické stability.

Hlavní principy návrhu

Pro přehlednost byly základní principy sloučeny do čtyř tematických oblastí, které společně tvoří rámec udržitelného rozvoje území:

1. Kompaktní a stabilní sídelní struktura

- Revitalizace existujících objektů (brownfieldy, chátrající rekreační stavby)
- Vymezení jasných hranic sídel a přechodů mezi zástavbou a volnou krajinou
- Zamezení rozšiřování zástavby do přírodně cenných území

2. Citlivý přístup k přírodnímu prostředí

- Nová výstavba je směřována mimo údolní nivy a významné přírodní prvky
- Minimalizace zásahů do krajinného pokryvu
- a technické infrastruktury
- Zachování přirozených migračních koridorů zvěře a krajinné mozaiky

Návrh reaguje na zastavitelné plochy definované územním plánem a zpřesňuje jejich rozsah s ohledem na ochranu krajiny a šetrné umístění nových funkcí.

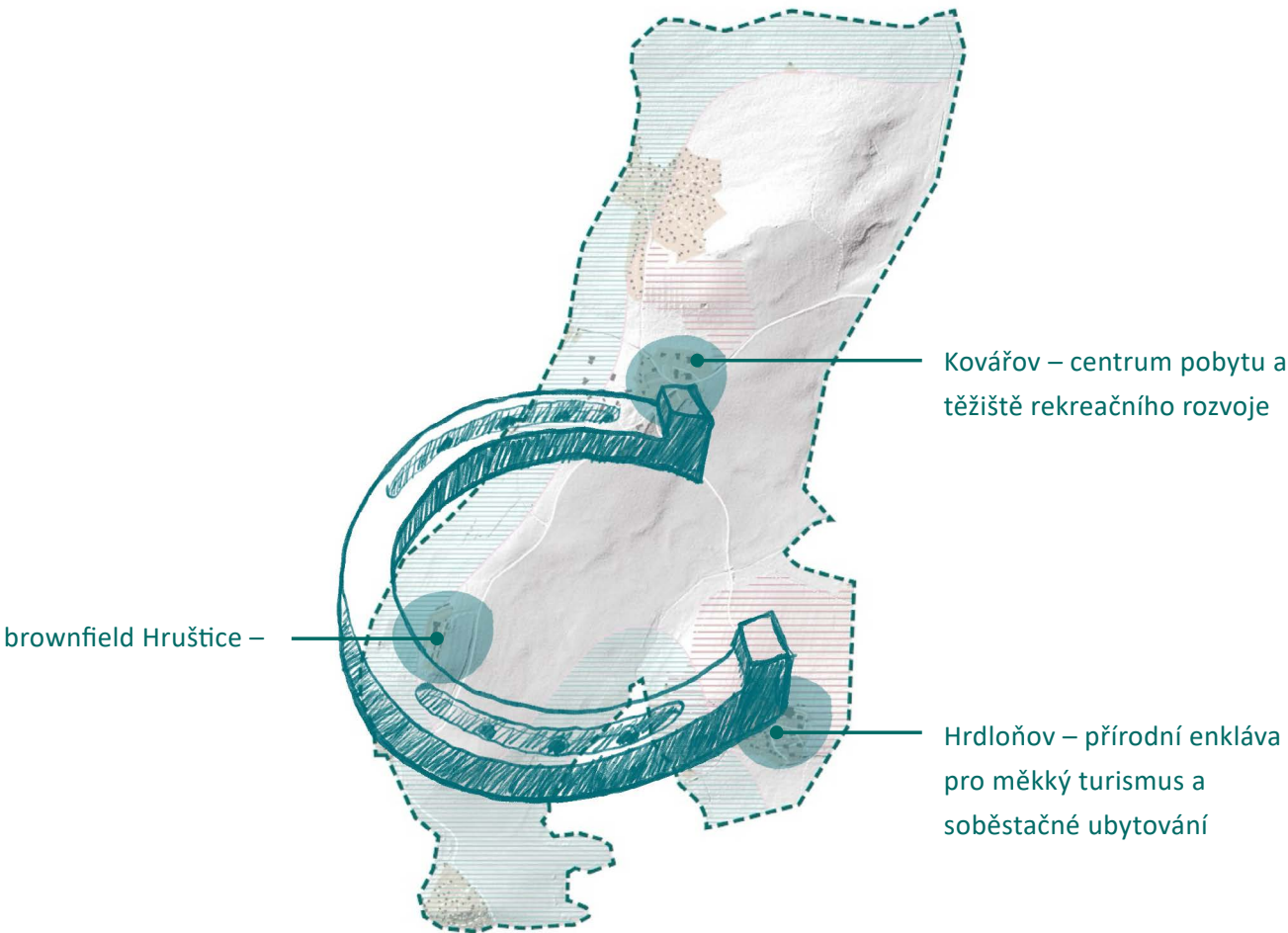

3. Soulad nové výstavby s místním kontextem

- Menší, prostorově úsporné domy respektující charakter okolí
- Nepřípustnost výrazných objektů narušujících siluetu sídel
- Architektonická návaznost – v materiálu, měřítku i objemu

4. Udržitelná turistika a sezónní využití

- Důraz na pěší a cyklistickou rekreaci bez nadměrné zátěže území
- Ubytování v menší kapacitě (např. přírodní chatky, ekokemp)
- Vytvoření permakulturní farmy s edukační a produkční funkcí
- Propojení s lokální ekonomikou – sezónní prodej místních produktů
- Celková koncepce vychází z rytmu místa – letní využití, zimní klid

Železnice jako nástroj udržitelného rozvoje

- Zpřístupnění bez silniční expanze
Elektrifikovaná dráha umožní přístup do území bez stavby nových silnic či parkovišť
- Podpora měkké mobility
Vlaky propojí lokality, sníží emise aut a podpoří pěší a cyklo-výlety
- Koncentrace rozvoje
Přepavní uzly (zastávky) ve stávajících sídlech posílí tamní infrastrukturu a omezí tlak na nové územní zásahy.

6.5.2 Kovářov – centrum pobytu a rekreačního rozvoje

Kovářov je hlavním rozvojovým centrem řešeného území. Díky své poloze představuje přirozený vstupní bod do krajiny a zároveň uzlový bod dopravního i turistického pohybu. Všechny přístupové trasy do Hrdloňova a Hruštic procházejí Kovářovem, což z něj činí strategické místo.

Cíle návrhu:

- Koncentrace rekreačního rozvoje do stávající sídelní struktury a zamezení rozptýlené výstavby do volné krajiny
- Vytvoření soudržného centra s kvalitním veřejným prostorem a návazností na pěší a cyklistické stezky
- Regulace výstavby podle měřítka sídla, dopravní kapacity a krajinného rázu
- Zajištění ekologické kontinuity prostřednictvím vegetačních pásů a citlivého přechodu mezi sídlem a krajinou

Přechody mezi sídlem a krajinou

Pro vymezení rozhraní mezi sídlem a volnou krajinou jsou navrženy dva typy přechodových pásů:

1. Vegetační rozhraní

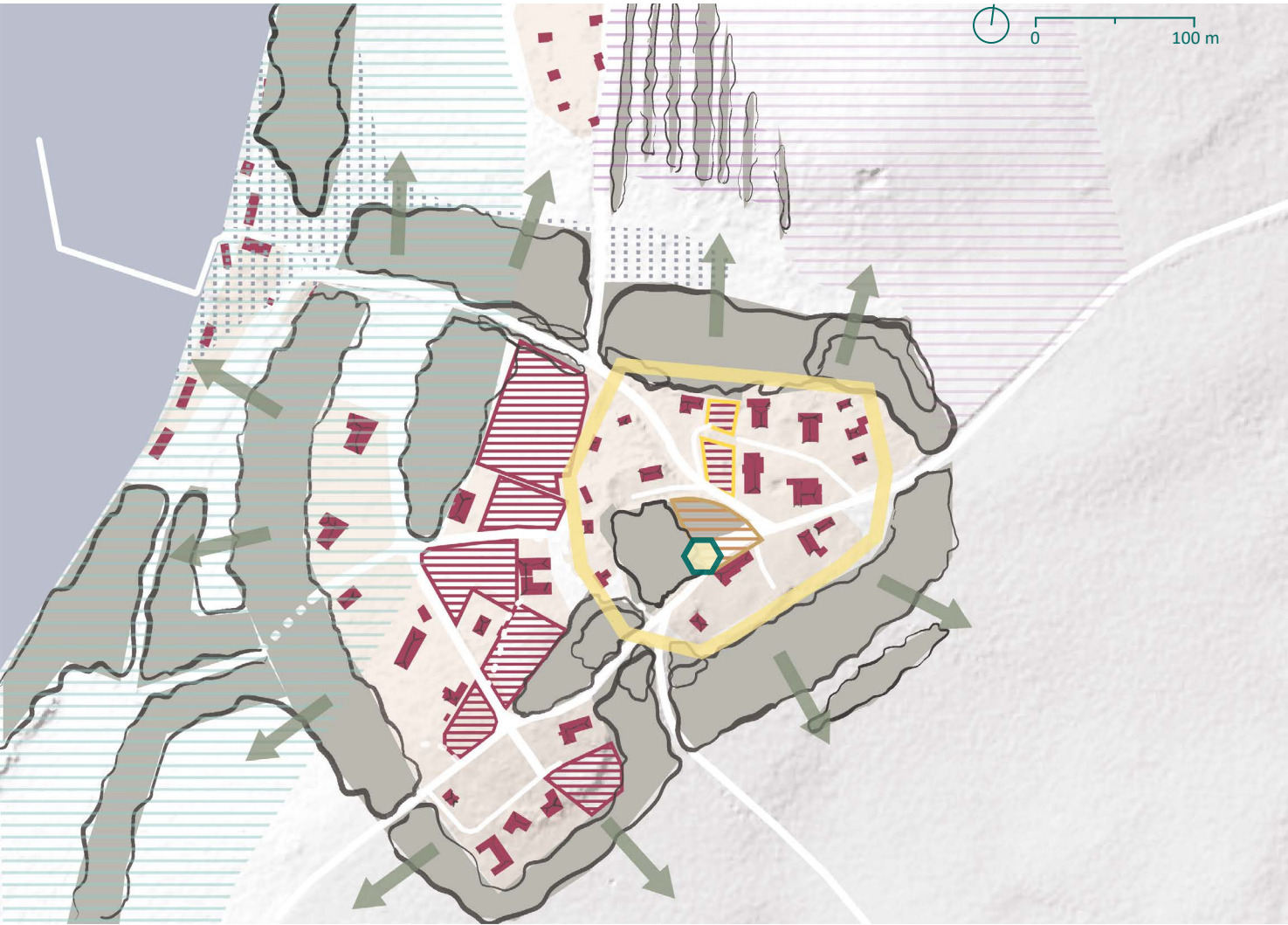
Pásky zeleně, které mají tlumit přechod mezi urbanizovaným a přírodním prostředím. Tyto pásky tvoří remízky, aleje nebo smíšené porosty, které zároveň podporují biodiverzitu a zajišťují ekologickou propustnost území

2. Produkční rozhraní

Navazuje na historickou strukturu záhumenicových lánů, za kterými vznikají menší ovocné sady. Tyto plochy mají zároveň produkční i rekreační funkci a vytvářejí měkké zakončení sídla

Navržené zastavitelné plochy

- vodní plocha
- údolní niva a nivní ekosystémy
- zachovalé plužiny (ident. LIDARem)
- zachovalé plužiny
- břehová linie - pobřežní zóna
- současná zástavba
- nová výstavba - doplňující současnou strukturu
- nová výstavba - doplňující původní jádro
- hranice původního jádra
- navržené těžiště
- vegetační rozhraní mezi sídlem a volnou krajinou
- produkční rozhraní mezi sídlem a volnou krajinou
- potenciální místo pro autobusovou zastávku

Zastavitelné plochy dle platného ÚP

- vodní plocha
- údolní niva a nivní ekosystémy
- zachovalé plužiny (ident. LIDARem)
- zachovalé plužiny
- břehová linie - pobřežní zóna
- současná zástavba
- současná vegetace
- zastavitelná plocha dle ÚP
- plánovaná ŠED dráha

Veřejné prostranství jako těžiště a orientační bod

Centrum Kovářova – dnes tvořené převážně parkovištěm a křižovatkou – bude přetvořeno na parkově upravené prostranství, které se stane společenským a orientačním středem sídla. Prostor bude přímo napojen na pěší a cyklistické trasy a bude fungovat jako výchozí bod pro rekreaci v okolní krajině.

Součástí návrhu je také zastávka veřejné dopravy, která může v budoucnu sloužit jako přestupní bod mezi autobusovou dopravou a případnou Šumavskou elektrickou dráhou.

Ochrana břehové zóny a krajinného rázu

Západní okraj Kovářova přiléhá k vodní nádrži Lipno, jejíž břehová zóna byla vymezena jako ochranné pásmo s přírodním charakterem. Vyskytují se zde cenné biotopy a významné krajinné prvky, jejichž ochrana je prioritou návrhu. V tomto území není navrhovaná žádná výstavba. Břehová linie zůstane prostupná pro pěší, s možností pobytových míst a vyhlídek do krajiny.

Na dalších exponovaných místech je nová výstavba vizuálně oddělena pomocí remízků a liniové zeleně, které tvoří přirozený přechod mezi sídlem a volnou krajinou a zároveň posilují ochranu historického jádra obce.

Zahuštění a regulace výstavby

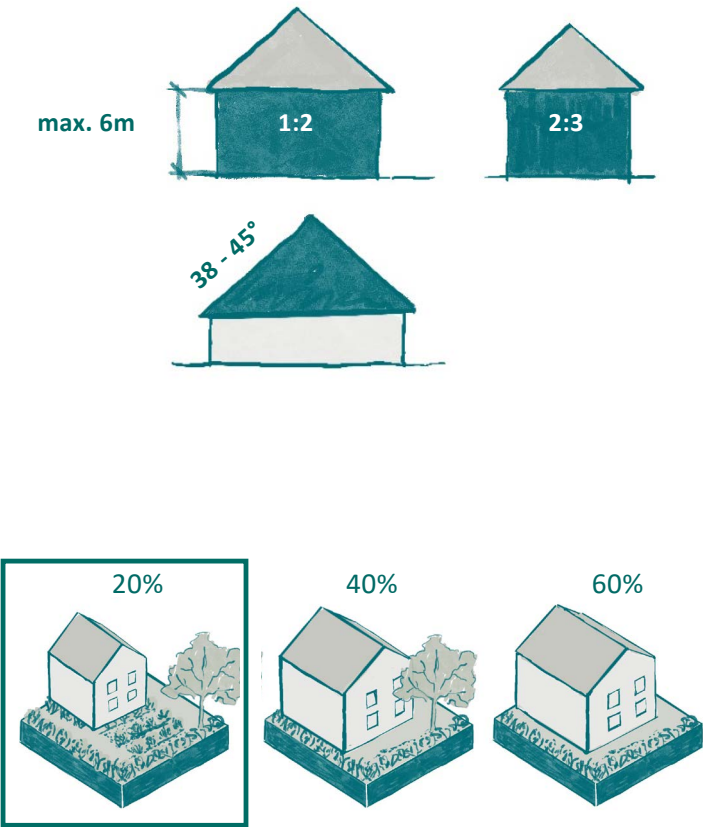
Návrh počítá s doplňkovou výstavbou, která logicky navazuje na stávající strukturu sídla – především formou zahušťování proluk a vymezením jasných urbanizačních hranic.

Zástavba bude převážně rekreačního charakteru (ubytování, služby) a bude řízena souborem obecných zásad, které zajišťují harmonické začlenění do prostředí.

ZÁSADY PRO VÝSTAVBU

Tyto regulativy nejsou plnohodnotným regulačním plánem, ale slouží jako vodítko pro řízený a krajinářsky citlivý rozvoj:

- **Maximální výška zástavby:** 2 nadzemní podlaží, výška římsy max. 6 m od terénu
- **Střecha:** výhradně sedlová, sklon 38–45°
- **Tvarosloví:** jednoduchý obdélníkový půdorys, bez přístaveb, vikýřů či vyčnívajících konstrukcí
- **Koeficient zastavění:** max. 20 % plochy pozemku; zbývající plocha slouží pro zeleň a krajinnou prostupnost
- **Materiály:** přírodní nebo tradičně působící – např. dřevo, omítka v tlumených tónech, tmavá střešní krytina
- **Fasády:** neutrální, bez výrazných barev či ornamentů – důraz na jednoduchost a vizuální střídmost

▲
Textové a grafické podklady byly převzaty a dále zpracovány z dokumentu:
Architektonická rukověť – Územní studie Šumava, návrhová část.
https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Stary_portal/up_studie/us_sumava/02_navrhova/03_architektonicka_rukovet.pdf

6.5.3 Hrdloňov – přírodní enkláva pro měkký turismus a soběstačné ubytování

Hrdloňov je charakteristický malebným osídlením s převahou rekreační zástavby, zasazené do členitého terénu. Území si uchovalo klidný charakter, kde se prolínají prvky poválečné rekreační výstavby a chatová zástavba rozvolněného typu.

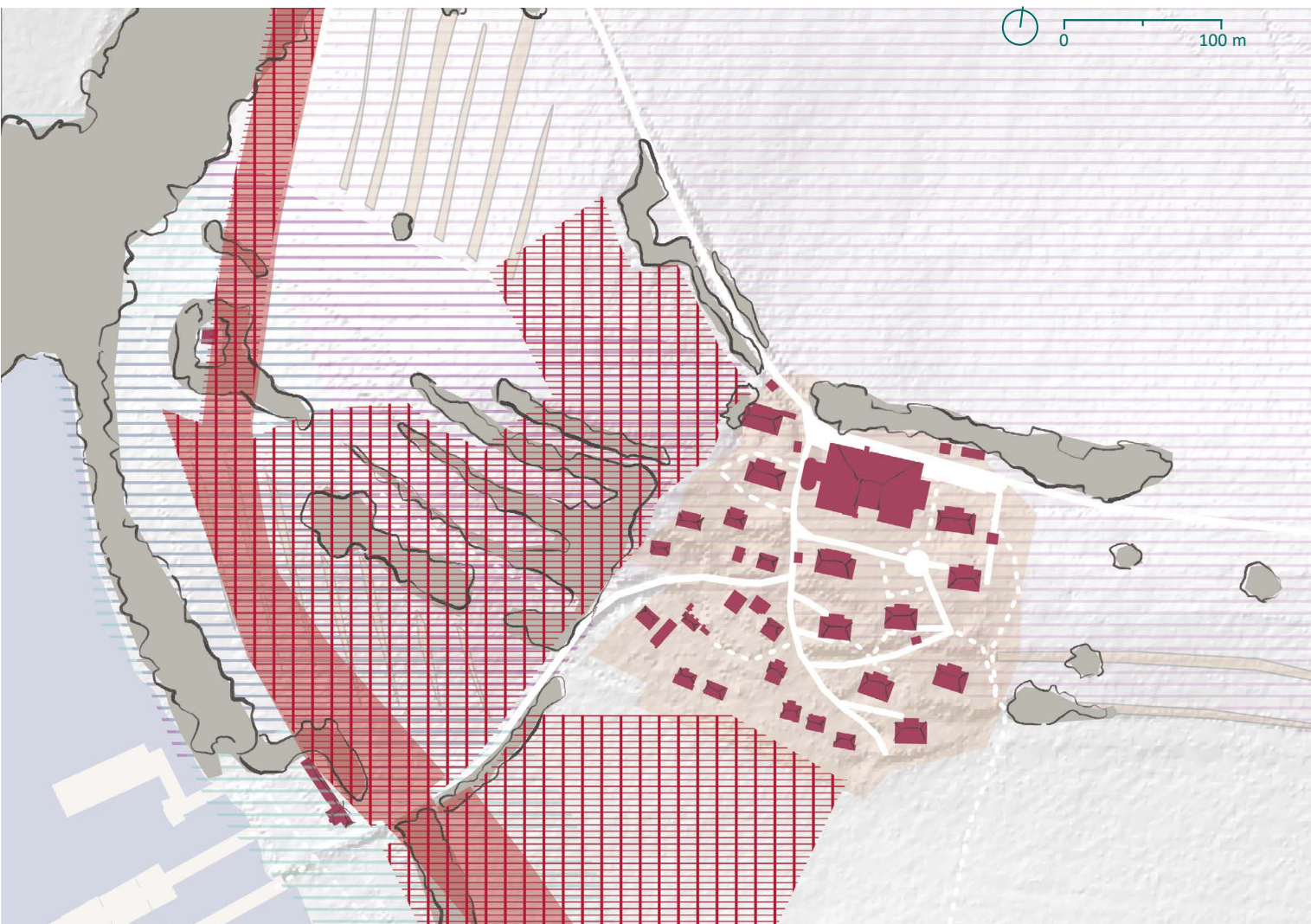
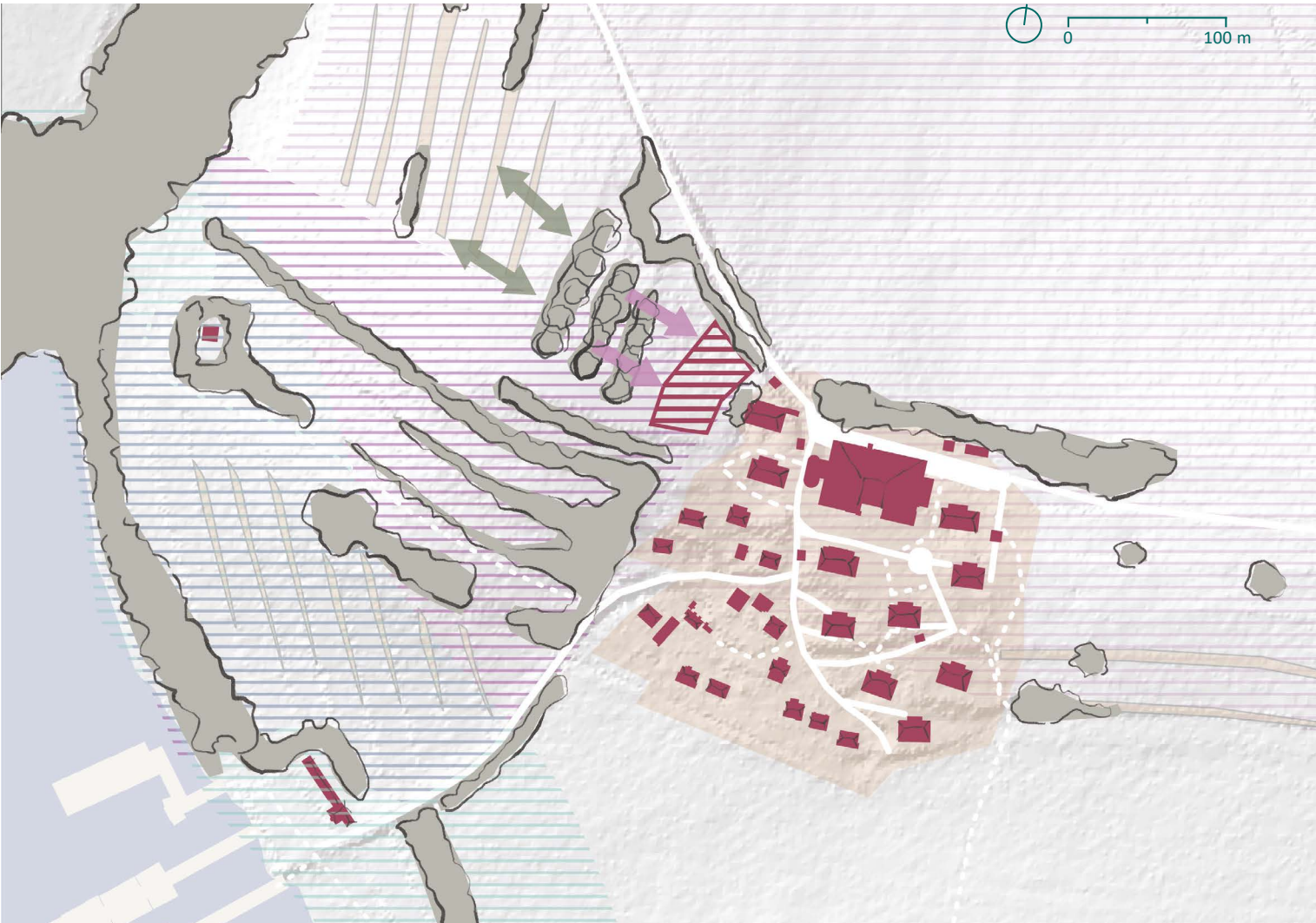
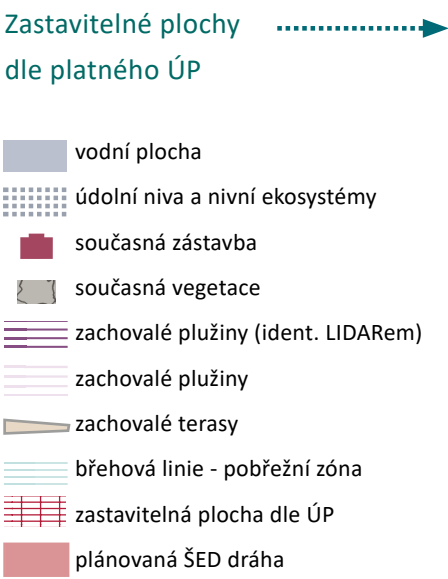
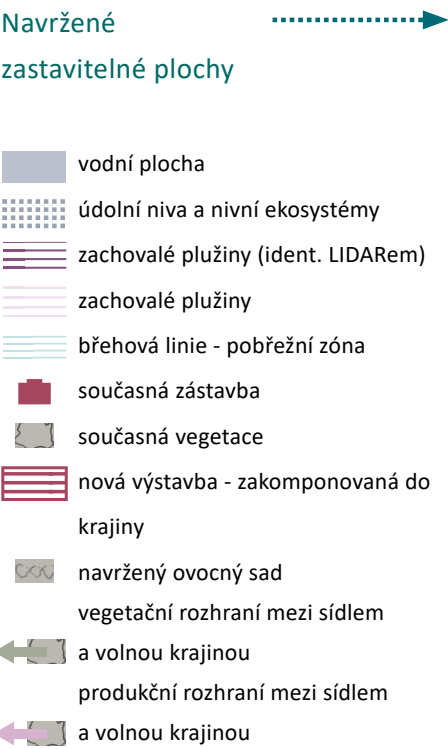
Na rozdíl od Kovářova není Hrdloňov pojímán jako rozvojové centrum, ale jako alternativa klidného a šetrného pobytu v přírodě. Návrh zde pracuje s konceptem **měkkého turismu**, který staví na jednoduchosti, soběstačnosti a propojení s krajinou.

Cíle návrhu

- Podpořit udržitelnou rekreaci založenou na přírodním zážitku a nízké infrastrukturní náročnosti
- Respektovat měřítko a charakter zástavby, včetně výhledových a krajinných vztahů
- Podporovat vznik soběstačných forem ubytování (komunitní zázemí, sdílené funkce)
- Navázat na ekologické a produkční prvky v krajině – zejména permakulturní zahradu

Přechody mezi sídlem a krajinou:

- Západní a jihozápadní část území navazuje na hodnotné krajinné struktury – plužinovou krajinu a přírodní břehovou linii. Návrh je respektuje jako formující prvky identity místa. Výstavba se těmto lokalitám vyhýbá
- Na přechodu mezi sídlem a volnou krajinou jsou uplatněna vegetační rozhraní – pásy zeleně, remízky nebo sady, které zajišťují vizuální i ekologické oddělení a napomáhají zachovat přírodní měřítko sídla

Permakulturní zahrada jako kulturní a produkční prvek

V návaznosti na novou výstavbu je navržena permakulturní zahrada s ovocnými stromy a bylinkovou částí. Tento prvek má vícero funkcí:

- Estetickou a rekreační – zahrada jako místo pro klid, procházky a pozorování přírody
- Edukativní – prostor pro ekologickou osvětu, např. v rámci komunitního ubytování
- Produkční – možnost sezónního samosběru nebo prodeje (např. byliny, ovoce)

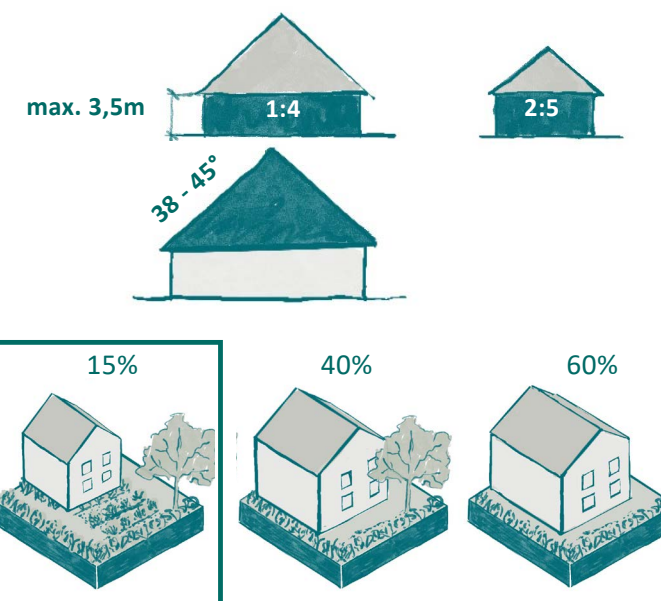
Permakulturní zahrada funguje jako produkční rozhraní mezi sídlem a krajinou – kulturně-zemědělský prvek, který posiluje identitu místa a přirozeně navazuje na tradiční hospodaření v rekreační krajině.

Charakter nové zástavby a regulace

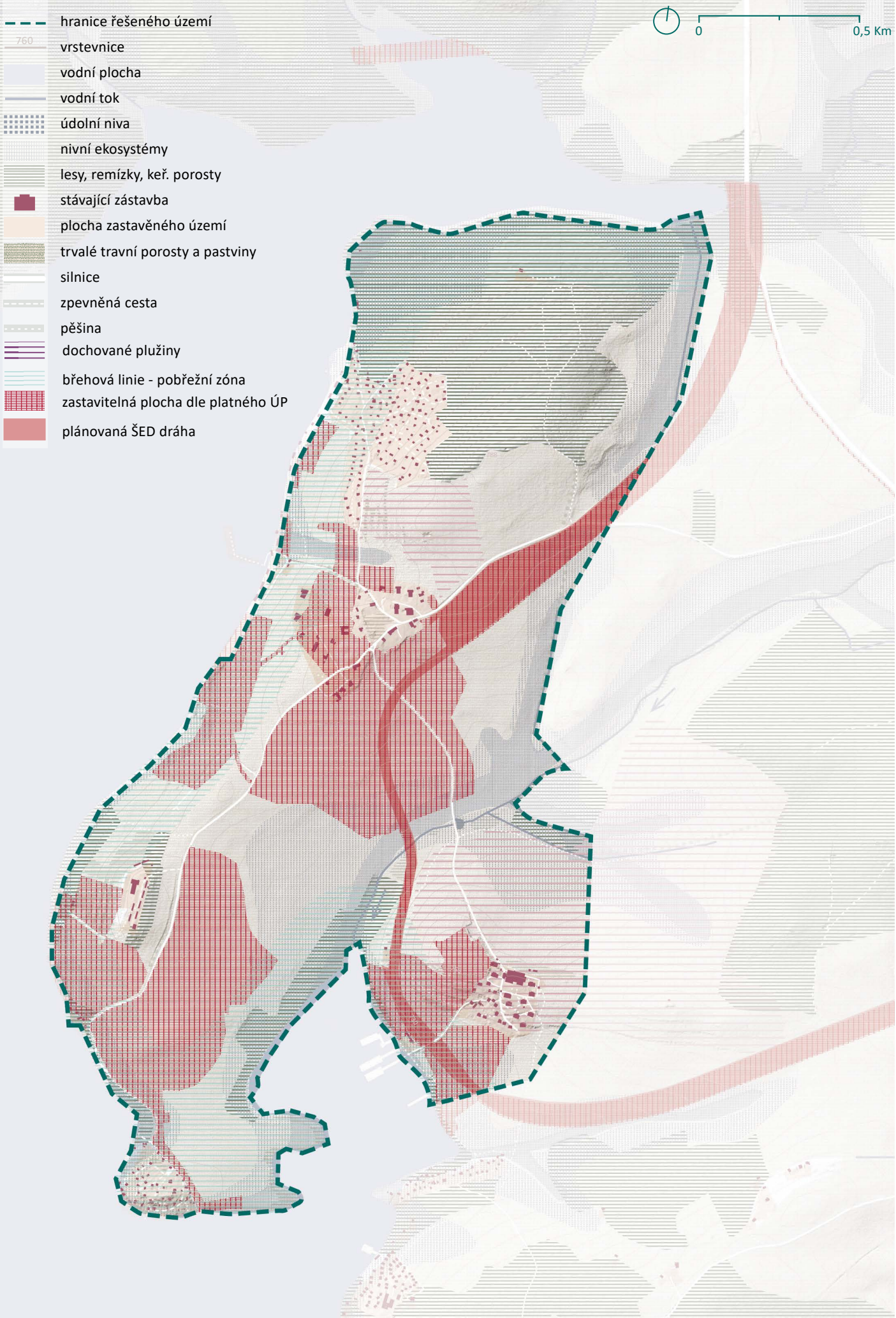
Nová výstavba je nízkokapacitní, navržena jako malé přírodní chatky nebo domky, skryté v zeleni a propojené s komunitními nebo edukačními funkcemi. Zástavba využívá přírodní oplocení a výsadbu ovocných stromů jako integrované krajinářské řešení.

ZÁSADY PRO VÝSTAVBU

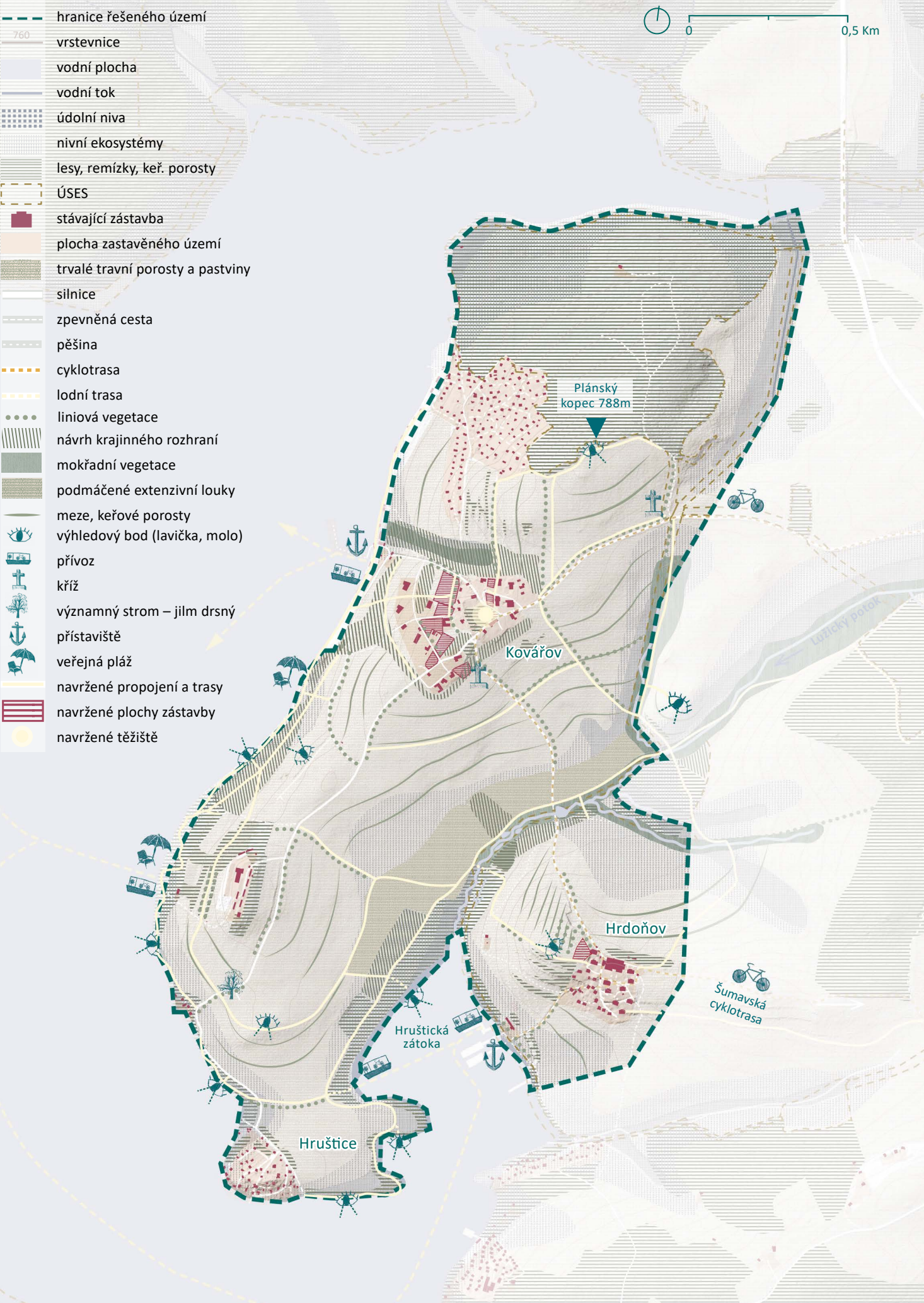
- Maximální výška: 1 nadzemní podlaží
- Typ střechy: sedlová, sklon 38°–45°
- Koeficient zastavěnosti: max. 15 % z plochy pozemku
- Zbylá plocha: určena pro zeleň, produkční plochy nebo prostupnost
- Tvarosloví: jednoduché půdorysy, přírodní nebo tradiční materiály

Plánovaný rozvoj území dle aktuálního UP
- střet s navrženými ochrami v území

Navržený rozvoj území

Současný stav:

Dříve byla část výhledů směrem k vodní hladině částečně zastíněna lesním porostem. V současnosti se jedná o otevřenou luční plochu s výhledy, která je v územním plánu vymezena jako zastavitelná. Prostor však postrádá návaznost na stávající sídelní strukturu a je vystaven riziku nevhodného rozvoje.

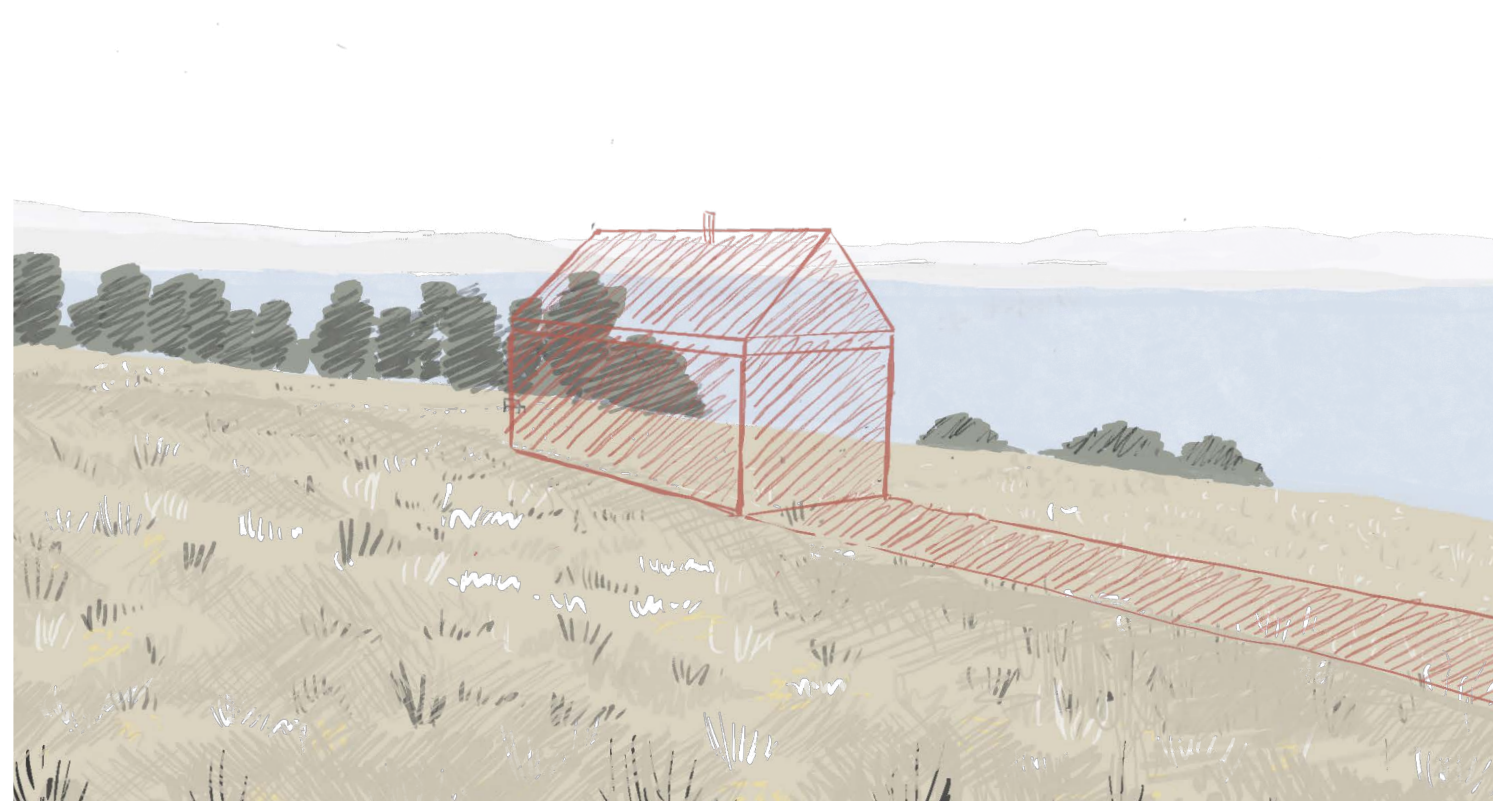
Návrh vegetační struktury a přístupové trasy:

Návrh pracuje s částečnou obnovou lesního porostu, který vrací do území stín, měřítko a rámuje výhledy na vodní hladinu. Součástí návrhu je nová cesta vedená loukou a řídkým lesem. Území je koncipováno jako sdílené – přístupné všem.

Pohled do krajiny a znázornění zastavitelné plochy:

Schématické zobrazení vztahu mezi současnou krajinou a plánovanou výstavbou v území bez řešení kontextu – solitérní objekty ve volné krajině, bez vazby na stávající sídelní strukturu, narušující pohledový horizont a měřítko území.

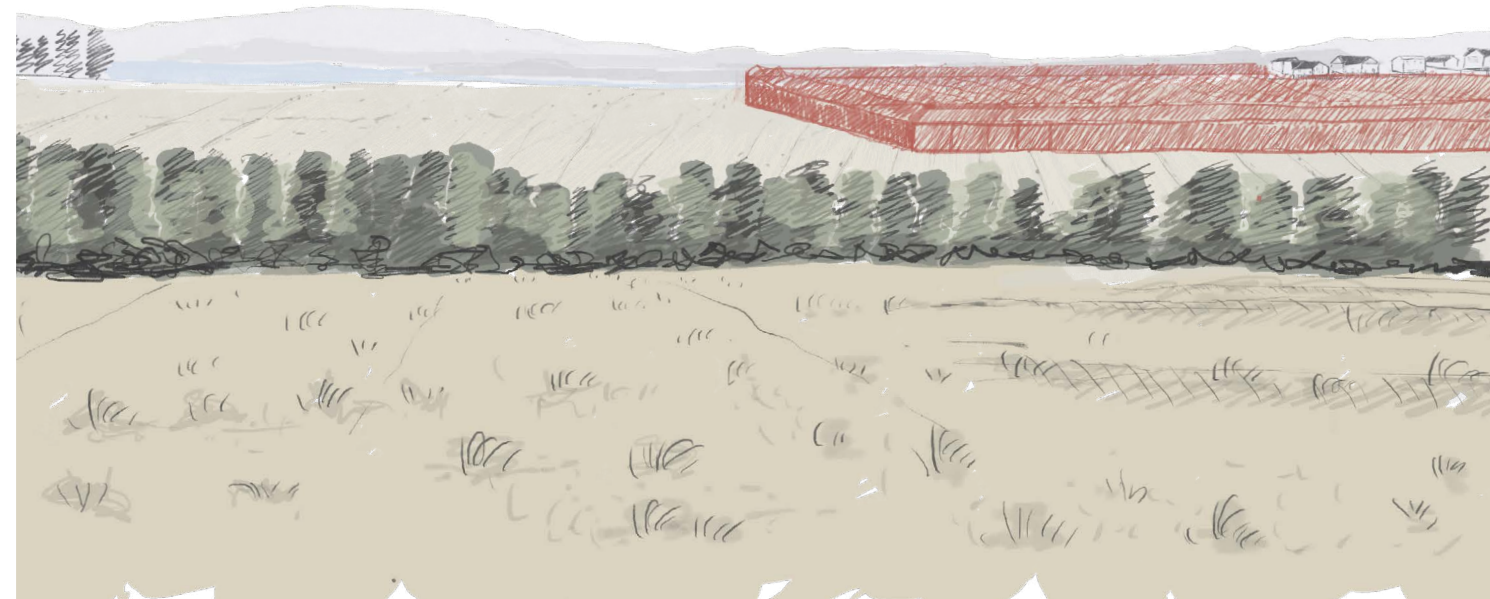
Současný stav:

Pohled západním směrem zachycuje dochovanou strukturu traťových plužin, otevřenou luční krajinu a siluetu sídla Kovářova na horizontu.

Plánovaná zástavba

V územním plánu zasahuje plánovaná zástavba do výhledové linie – zabírá významnou část panoramatu a výrazně narušuje krajinný ráz místa.

Návrh

si klade za cíl zachovat hodnotu výhledu a zvýraznit dochované historické struktury. Plužiny jsou doplněny o nové meze a další vegetaci. V krajině je navržena doprovodná zeleň a skupiny stromů, které navrací krajině prostorové měřítko. edové linie – zabírá významnou část panoramatu a výrazně narušuje krajinný ráz místa.

Tento návrh není jen plánem zásahů, ale je hlavně o přístupu k místu, které má být živé, čitelné, dostupné, ale také chráněné a udržitelné.

Krajina kolem Kovářova a Hrdloňova nese paměť místního hospodaření i stopy historického osídlení. Břehy tvoří čitelné rozhraní mezi pevninou a vodní plochou. Není potřeba do krajiny dávat nové dominanty nebo výrazně měnit její charakter - **je třeba vnímat a naslouchat tomu, co je zde přirozeně přítomné: terénní členění, zbytky plužin, vyhlídky, cesty, vodní režim.** Tyto vrstvy se návrh nesnaží překrýt ale ukázat a zviditelnit i v současném rekreačním kontextu.

Navržené zásahy reflektují jemnost a šetrnost. Zpomalení, ne rozpínání; zpřístupnění, ne zatěžování; obnovení, ne nahrazování. Smysl není v zabydlení krajiny novou zástavbou ale ve vytvoření míst co mají smysl, které odpovídají svému měřítku, využívají původní struktury a reagují na přítomnost vody ve svazích nebo podporují výhledy. **Nelze tedy řešit jen funkci či formu, ale řešit především rovnováhu.**

Návrh je také reakcí na určitou únavu a vysílení rekreační krajiny, způsobenou jejím rozšiřováním a nadužíváním. Spíše než neřízenou výstavbu navrhuje cestu, jak být v krajině znovu jiným způsobem – **pomaleji, promyšleněji, hlouběji.** Otevírá prostor pro formu bydlení založenou na vztahu k místu, jednoduchosti a přímém kontaktu s prostředím – ať už jde o procházky, pobyt v krajině, sezónní pobyt, nebo obdivování nerušené krajiny.

7 ZÁVĚR

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce Kláře Salzmann za odborné vedení, motivaci a důvěru, s níž mě vedla k systematickému a komplexnímu přístupu k tématu.

Děkuji asistentovi ateliéru Tomášovi, který mi vždy poskytl konstruktivní zpětnou vazbu a pomohl mi vidět věci z různých úhlů. Asistentce Zuzaně děkuji za podporu při samotné přípravě diplomové práce.

Velký dík patří mé kolegyni a kamarádce Paole Recmanové za spolupráci, sdílení nápadů, kreativní večery a neustálou podporu během celého procesu.

Dále děkuji své rodině za zázemí a podporu během studia, Davidovi za trpělivost a pomoc s přípravou modelu, všem blízkým přátelům i ostatním, kteří mi poskytli cenné odborné konzultace, a Kubovi za podporu a nekonečné množství lodiček.

Zvláštní poděkování patří také všem spolužákům, kteří mi po celou dobu studia tvořili bezpečné prostředí a inspirativní atmosféru.

8 PODĚKOVÁNÍ

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1

RECMANOVÁ, Paola; MOLÍKOVÁ, Karolína. *Krajina Lipenska: LípNo*. Online, diplomní seminář. Praha: ČVUT v Praze, Fakulta architektury, 2024. Dostupné z: <https://www.fa.cvut.cz/cs/galerie/atelierove-prace?page=1&query=&semesters%5B%5D=2024-zs&programs%5B%5D=9&ateliers%5B%5D=12141&courses%5B%5D=7596>. [cit. 2025-04-12].

2

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. *Krajinný ráz a výstavba, Ochrana přírody*. Online. In: aopk.gov.cz. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/krajinnny-raz>. [cit. 2025-04-12].

3

LÖW & spol., s.r.o. *Kulturní bezlesí na území NP Šumava*. Brno, 2009. Dostupné z: https://zkr.npsumava.cz/gallery/1/573-kulturni_bezlesi.pdf. [cit. 2025-05-10].

4

VLAŠÍN, Mojmír. Slovník důležitých pojmů a definic. Online. In: is.muni.cz. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/fss/jaro2020/ENSn4650/um/SLOVNIK_2018.pdf [cit. 2025-04-08].

5

JÁCHYMOVÁ, Barbora. *Vztahy v ekosystémech*. Online. In: storm.fsv.cvut.cz. Dostupné z: <https://storm.fsv.cvut.cz/data/files/p%C5%99edm%C4%9Bty/DEOK/Ochr.Krajiny/Sukcese.pdf>. [cit. 2025-05-10].

6

CUDLIN, Ondřej. *Kde a proč začaly vznikat louky?* Online. In: eshop.plavnicka.cz. 2023. Dostupné z: <https://eshop.plavnicka.cz/blog/kde-a-proc-zacaly-vznikat-louky/#:~:text=Horsk%C3%A9%20louky,stepi%2C%20ra%C5%A1elini%C5%A1t%C4%9B>. [cit. 2025-04-12].

7

BERAN, Pavel. Hruštice (Wadetstift). Online. In: zanikleobce.cz. 11.7.2005. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=605>. [cit. 2025-05-10].

8

Český statistický úřad. Kovářov. Online. In: apl2.czso.cz. 20.05.2025. Dostupné z: <https://apl2.czso.cz/irso4/cisdet.jsp?b=22&hkodcis=42&textpol=Kov%C3%A1%C5%99ov&kodcis=42&kod=322181&ciselid=321600>. [cit. 2025-04-08].

9

Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje, ve znění 13. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje. Online. In: Geoportál Jihočeského kraje. 2024. Dostupné z: <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilder/experience/?id=5f7242f4ad804469983b5dc918ce5f7e>. [cit. 2025-04-08].

10

Územní plán Frymburk, Změna č. 1 územního plánu Frymburk. Online. In: Geoportál Jihočeského kraje. 2024. Dostupné z: <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/javascript/upd/?j=%C3%9AP%20Frymburk&o=Hlavn%C3%AD%20v%C3%BDkres&pr=1&uj=Frymburk>. [cit. 2025-04-08].

11

VOREL, Ivan et al. *Krajinný ráz: analytické a plánovací přístupy a metody. 1. vydání*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2021. ISBN 978-80-01-06838-0. [cit. 2025-04-08].

12

CULEK, Martin et al. *Biogeografické členění České republiky: II. díl*. Lelekovice, AOPK, listopad 2003. ISBN 80-86064-82-4. [cit. 2025-05-18].

13

CHYTRÝ, Milan et al. *Vegetace České republiky 1. Travinná a keříčková vegetace*. Praha, Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1462. [cit. 2025-05-18].

14

Vyhláška č. 395/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny – příloha č. III Seznam zvláště chráněných druhů živočichů. § 16. Online. In: Zákony pro lidi. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-395>. [cit. 2025-05-18].

15

DVOŘÁK, Jan. *Tetřívek obecný to má na Šumavě skoro „spočítané“*. Na území národního parku žije už jen 50 kohoutků. Online. In: npsumava.cz. 7.5.2020. Dostupné z: <https://www.npsumava.cz/tetrivek-obecnny-to-ma-na-sumave-skoro-spocitane-na-uzemi-narodniho-parku-zije-uz-jen-50-kohoutku/>. [cit. 2025-05-18].

16

VOJTĚCHOVSKÁ, Eva a TOMÁŠKOVÁ, Lenka. Tetřívek obecný. Online. In: portal.nature.cz. 2025. Dostupné z: <https://portal.nature.cz/w/druh-96441#/>. [cit. 2025-05-18].

17

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. Tetřívek obecný. Online. In: zachranneprogramy.cz. 2025. Dostupné z: <https://www.zachranneprogramy.cz/tetrivek-obecnny/>. [cit. 2025-05-18].

18

KOUBOVÁ, Martina. Metodické listy pro zkvalitnění péče o chrástala polního. Online. In: casopis.ochranaprirody.cz. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/metodicke-listy/>. [cit. 2025-05-18].

19

Česká společnost ornitologická. Chrástal polní: „tajemná řehačka“. Online. In: birdlife.cz. Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/ptaci-zemedelske-krajiny/chrastal-polni/>. [cit. 2025-05-18].

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ Z PŘEBÍRANÉO DSN

4 *Úmluva Rady Evropy o krajině*: autorizovaný překlad. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. 2021. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_rady_evropy_krajina/\\$FILE/OOOPK_umluva_o_krajine_text_cj_20210815.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_rady_evropy_krajina/$FILE/OOOPK_umluva_o_krajine_text_cj_20210815.pdf). [cit. 2024-09-22].

5 *Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu*. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. 2013. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelena_kniha_problematice/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelena_kniha_problematice/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf). [cit. 2024-09-22].

6 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon. Část 3, Hlava 3. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283#cast3-hlava3>. [cit. 2024-11-07].

7 BUFKOVÁ I. et al. Hydrologické revitalizace v horských a kopcovitých oblastech. Online, souhrn zkušeností s obnovou mokřadů, pramenišť a potoků ze Šumavy. Správa Národního parku Šumava, Vimperk 2024. Dostupné z: [osobní komunikace]. [cit. 2025-03-22].

8 Zákon č. 114/1992 Sb., Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283#cast3-hlava3>. [cit. 2025-03-22].

9 JAKUBÍNSKÝ, Jiří. *Ekosystémové funkce údolních a poříčních niv v podmínkách environmentální změny*. Online. Prezentace. 2020. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/sci/jaro2020/ZD162/um/FGS10_Jakubinsky.pdf. [cit. 2025-03-22].

10 PAVKA, P., ed., PAVKOVÁ, K.; KADLUBIEC, R.; BARTALOŠ, T.; HOŠEK, M.; KEŠNER, M. a TROJÁČEK, P. *Metodika podrobného vymezení údolních niv*. Online. Ministerstvo životního prostředí. 2024. Dostupné z: https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/udolni_niva/%24FILE/OAZK-Metodika-20240201.pdf. [cit. 2025-03-22].

11 Gisat, Ekotoxa, DHP Conservation. *Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva*. Online. In: Gisat. [maps.arcgis.com](https://gisat.maps.arcgis.com). Technologická agentura ČR. Dostupné z: <https://gisat.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=835cd6c9b08049099c2beeb95d11b6f9>. [cit. 2025-03-22].

12 *Věstník Ministerstva životního prostředí*. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. Leden 2009. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/312681A5BC572127C12575440047381F/\\$file/25530660.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/312681A5BC572127C12575440047381F/$file/25530660.pdf). [cit. 2024-04-20].

13 EKOTOXA s.r.o., AGERIS s.r.o., Institut regionálních informací, s.r.o., *Územní studie krajiny Jihočeského kraje - návrhová část*. Červenec 2021. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/uzemni_studie/US_krajiny_JcK/navrhova_cast/USK_JcK_navrhova_cast_140702021.pdf. [cit. 2025-03-22].

14 *Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje, ve znění jejich 1., 2., 3., 4a., 5., 6., 7.,8., 9., 11. a 13. aktualizace a rozsudku 1 As 15/2016 – 85 Nejvyššího správního soudu*. Online. In: Geoportál Jihočeského kraje. 2024. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/zur/zur_aktualizace_13/13_ZUR_uplne_zneni_18072024_final.pdf. [cit. 2025-04-20].

15 A800 s.r.o. *Územní studie Jezera Medard - Návrh*. Online. 10/2023. Dostupné z: https://extranet.kr-karlovarsky.cz/soubory/upd/US_Medard_2021/III_etapa_Cistopis/US_NC_textova_cast_231019.pdf. [cit. 2025-03-22].

17 KUBÁT, P. *U lipna je letos až o 20 procent méně turistů. Lidé zkracují pobyty a šetří i na stravování*. Online. In: [irozhlaz.cz](https://www.irozhlaz.cz). Český rozhlas. 2024. Dostupnost z: https://www.irozhlaz.cz/zivotni-styl/cestovani/u-lipna-je-letos-az-o-20-procent-mene-turistu-lide-zkracuji-pobyty-a-setri-i-na_2408081345_nel. [cit. 2025-04-20].

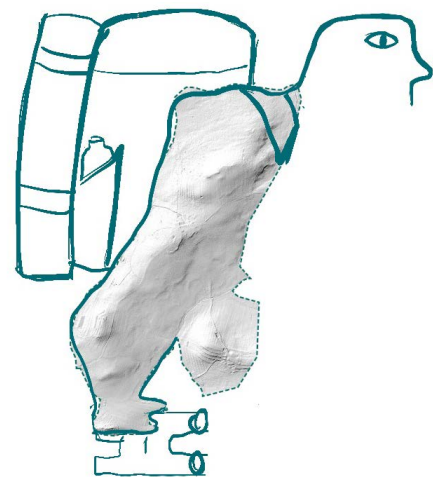
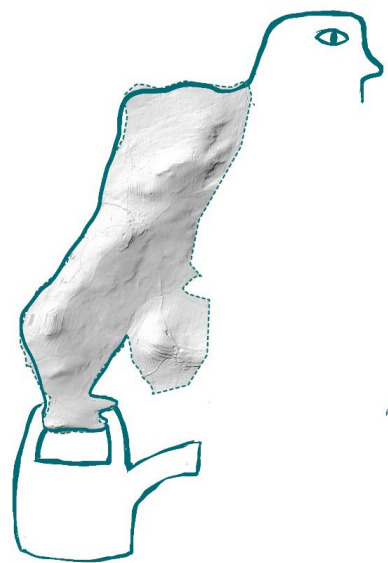
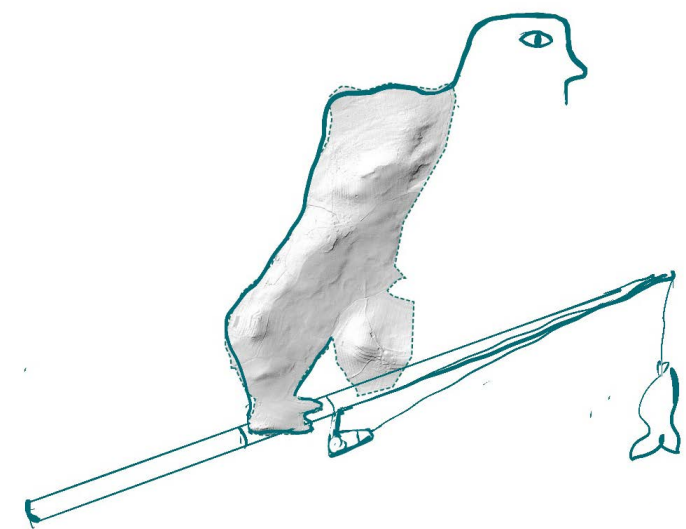
18 STUDNIČKA, P. *Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí*. Online. 2016. Dostupné z: http://slo.evron.cz/_data/s_3794/files/file/SRUSLO_zaverecna_zprava_projektu_final.pdf. [cit. 2025-04-22].

20 MAIER, K. et al. *Územní studie ŠUMAVA - Návrh po projednání*. Online. In: 2010. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Stary_portal/up_studie/us_sumava/02_navrhova/01_textova_cast.pdf. [cit. 2025-03-22].

21 WIKIPEDIE. Osada. Online. Wikipedie: Otevřená encyklopedie. 2024. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Osada>. [cit. 2025-02-06].

22 Smékalová Martina. *Fenomén chataření a chalupaření v České republice* Bakalářská diplomová práce. Online. 2009. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/o8b6z/bakalarska_prace_text.pdf. [cit. 2025-03-22].

23 JABLONSKÁ, L.; SLOVÁČKOVÁ, K.; ZYMÁKOVÁ, Z.; RUSSE T. a FRANKE D. *Urbanistická rukověť - Územní studie Šumava*. Online. 2010. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Stary_portal/up_studie/us_sumava/02_navrhova/04_urbanisticka_rukovet.pdf. [cit. 2025-04-22].

...od břehu ke kořenům